

Aktualności

Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

PL ISSN 1899-346X Rok XXVI Nr 2(108) kwiecień-czerwiec 2022

Tytuł profesora honorowego
dla prof. dr. hab. Zbigniewa
Jaworskiego

Tytuł doktora honoris causa
dla prof. dr. hab. dr. h.c. multi
Andrzeja Koteckiego

Wystawa poświęcona prof. dr. hab. Bohdanowi Dobrzańskiemu, pierwszemu rektorowi UP

Biblioteka Główna UP w Lublinie Czytaj tekst na str. 29

[...] W 1955 r. na fali tworzenia nowych uczelni wyższych ówczesny rektor UMCS prof. Bohdan Dobrzański dostał nakaz utworzenia z fakultetów rolnego, weterynaryjnego i zootechnicznego Wyższej Szkoły Rolniczej, został też pierwszym rektorem WSR.

Profesor Bohdan Dobrzański (3 marca 1909 – 15 lipca 1987), gleboznawca, absolwent Wydziału Rolniczo-Lasowego Politechniki Lwowskiej (1933 r.), przed 1939 r. był m.in. asystentem Katedry Gleboznawstwa i Chemii Rolnej Politechniki Lwowskiej z siedzibą w Dublanach koło Lwowa. W 1939 r. uzyskał stopień doktora nauk rolniczych na Politechnice Lwowskiej.

Z Lublinem związał się we wrześniu 1946 r., kiedy jako zastępca profesora został kierownikiem Katedry Gleboznawstwa na Wydziale Rolnym UMCS. Był także do 1949 r. kuratorem Katedry Nawożenia i Żywienia Roślin. W 1949 r. habilitował się z gleboznawstwa na Wydziale Rolnym UMCS, w 1951 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1956 r. tytuł profesora zwyczajnego. W 1960 r. został członkiem korespondentem, a w 1969 r. członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk. W latach 1969–1971 był zastępcą sekretarza naukowego PAN, a od 1972 r. do 1977 r. sekretarzem Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych PAN.

Dzięki staraniom rektora Dobrzańskiego uczelnia skupiła wartościową kadrę naukową, której znaczącą część stanowili już absolwenci kierunków rolnego, weterynaryjnego i zootechnicznego UMCS. Dbał także, aby zapewnić uczelni własną bazę lokalową. Powstały wtedy gmachy Teorii Weterynarii i Agrotechniki oraz kliniki weterynaryjne przy ul. Głębokiej. Prof. Dobrzańskim był rektorem WSR do roku 1959.

W latach 60. Profesor przeniósł się do Warszawy na SGGW, gdzie kierował Katedrą Gleboznawstwa, a następnie Instytutem Gleboznawstwa do chwili przejścia na emeryturę w 1979 r. Nie zerwał jednak kontaktów z Lublinem. W latach 1968–1969 był ponownie rektorem WSR. Był pomysłodawcą i organizatorem lubelskiego Instytutu Agrofizyki PAN, który nosi teraz jego imię, podobnie jak sala Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego oraz ulica na Felinie.

Senaty trzech uczelni (UMCS, Akademia Rolnicza w Lublinie i Akademia Rolniczo-Techniczna w Olsztynie) nadały prof. Bohdanowi Dobrzańskiemu doktoraty honoris causa. [...]

Fragment artykułu „Od UMCS do Uniwersytetu Przyrodniczego”,
autorstwa Ewy Zawadzkiej-Mazurek,
który ukazał się w „Aktualnościach UP” 2(46)2008

Spis treści

WYDARZENIA

- 1** Tytuł profesora honorowego UP w Lublinie oraz promocja doktorów i doktorów habilitowanych
- 5** Tytuł profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Zbigniewa Jaworskiego
- 8** Behawior koników polskich z rezerwatu w Popielnie
- 11** Kalendarium
- 13** Pomoc Ukrainie
- 14** Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- 15** Nowa jednostka
- 16** Doktorat honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. dr. h.c. multi Andrzeja Koteckiego
- 22** Początki rolnictwa, zielona rewolucja i co dalej?
- 25** Jubileusz 50-lecia pracy zawodowej prof. dr. hab. Anny Litwińczuk
- 29** Wystawa w bibliotece
- 31** Zespół sygnalistów myśliwskich
- 34** Drzwi szeroko otwarte
- 39** Gra o karierę

KONFERENCJE SZKOLENIA

- 27** Konferencja doktorantów
- 28** Środowisko-Roślina-Zwierzę-Produkt

WOKÓŁ NAUKI

- 30** Kryminalistyka w biogospodarce
- 32** Lucerna – królową pasz

SYLWETKI

- 35** Lecę na free style'u

BIBLIOTEKA

- 38** Nie tylko miód

SPORT

- 40** Mistrzostwa w skokach
- 41** Uniwersytet Przyrodniczy na IV miejscu w klasyfikacji generalnej uczelni województwa lubelskiego

Tytuł profesora honorowego UP w Lublinie oraz promocja doktorów i doktorów habilitowanych

18 maja 2022 r. w Centrum Kongresowym odbyła się promocja doktorów i doktorów habilitowanych oraz uroczystość nadania tytułu honorowego profesora UP w Lublinie prof. dr. hab. Zbigniewowi Jaworskiemu. Uroczystości przewodniczył rektor Krzysztof Kowalczyk.

Tytuł doktora otrzymało 19 osób w następujących dyscyplinach: rolnictwo i ogrodnictwo – Joanna Gmitrowicz-Iwan, Magdalena Kurzyna-Szklarek, Katarzyna Edyta Olesińska, Kinga Maria Włodarczyk, Monika Poniewozik; weterynaria – Małgorzata Ilona Grela, Ewa Laskowska, Łukasz Mazurek, Karolina Wrześniewska; zootechnika i rybactwo – Kamila Cezary Drabik, Sylwester Lipiński, Michał Marcin Schulz; inżynieria mechaniczna – Katarzyna Lisiecka, Marcin Natoniewski; inżynieria środowiska górnictwo i energetyka – Agnieszka Micek; technologia żywności i żywienia – Katarzyna Ilowiecka, Magdalena

Anna Michalak-Tomczyk, Małgorzata Beata Sierocka, Jagoda Olimpia Szafrąńska.

Tytuł doktora habilitowanego otrzymały 3 osoby w dyscyplinie rolnictwo i ogrodnictwo: Izabela Natalia Joško, Barbara Krochmal-Marczak, Marcelina Agnieszka Krupa-Małkiewicz.

Podczas uroczystości 9 osobom wręczono dyplomy za wyróżniającą się rozprawę doktorską. Otrzymali je: Magdalena Kurzyna-Szklarek, Kinga Maria Włodarczyk, Małgorzata Ilona Grela, Łukasz Mazurek, Michał Marcin Schulz, Katarzyna Lisiecka, Katarzyna Ilowiecka, Magdalena Anna Michalak-Tomczyk, Jagoda Olimpia Szafrąńska. Wręczono także dyplomy za wyróżniającą się rozprawę doktorską nieodebraną podczas uroczystości w roku 2021. Otrzymali je Karolina Dudziak i Wojciech Misztal.

Spotkanie uświetniły Chór UP oraz Zespół Muzyki Myśliwskiej Orion.

oprac. MJ

Przemówienie rektora Krzysztofa Kowalczyka podczas uroczystości wręczenia tytułów doktora i doktora habilitowanego oraz tytułu profesora honorowego UP w Lublinie, które wygłosił 18 maja 2022 r.

Szanowni Państwo!

Uroczystości akademickie służą nie tylko zachowaniu tradycji, ale są również ważnym i podniosłym przekazem dla społeczeństwa. Służą promocji nauki i kształcenia oraz budowaniu więzi z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Podkreślają rolę i ważność misji uniwersytetów we współczesnym świecie. Jednak szczególnego znaczenia nabierają te uroczystości, w których honorujemy osoby szczególnie zasłużone dla rozwoju nauki i współpracy między ośrodkami naukowymi oraz te, w czasie których – pracownicy oraz doktoranci – świętują swoje sukcesy – pomyślne zakończenie pewnego etapu badań i uzyskania stopnia naukowych doktora lub doktora habilitowanego. Dyplomy, które Państwo otrzymacie, nie tylko poświadczają uzyskany przez Was stopień naukowy, ale również otwierają Wam drogę do dalszych awansów naukowych, realizowania Waszych pasji i ambitnych badań. Uroczysty dzień promocji jest szczególnie radosny dla władz uczelni, Waszych przełożonych w jednostkach i Państwa bliskich. Wszyscy cieszymy się z Waszego sukcesu i osiągnięć naukowych, ale przede wszystkim wierzymy, że poszerzycie znakomitą kadrę naukowo-badawczą, dlatego ten dzień jest niezwykle ważny i radosny dla całej społeczności akademickiej.

W dniu dzisiejszym na wniosek władz i pracowników Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki oraz Rady Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo zaszczytny tytuł profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie otrzyma pan prof. dr hab. Zbigniew Jaworski. Pan Profesor przez szereg lat kierował Katedrą Hodowli Koni i Jeździectwa Wydziału Bioinżynierii Zwierząt Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Jest założycielem i wieloletnim prezesem Związku Hodowców Koników Polskich. Profesor Zbigniew Jaworski to wybitny naukowiec

i dydaktyk, który poświęcił swoje życie zawodowe badaniom genetyczno-hodowlanym, a także zagadnieniom z zakresu behawioru, żywienia, fizjologii i patologii koni, szczególnie rasy konika polskiego.

Szanowni Państwo!

W poprzednim roku swoje wystąpienie z okazji promocji doktorskich i wręczenia dyplomów doktora habilitowanego poświęciłem ważności utrzymania i kontynuowania tradycji akademickich, a także problemom polityki naukowej oraz regulacjom prawnym i ich oddziaływaniu na rozwój nauki i postęp badawczy w Polsce. Obecnie oczekujemy na wyniki ewaluacji naukowej dyscyplin. Od wyników tej oceny i uzyskanych kategorii w poszczególnych dyscyplinach zależeć będzie bardzo wiele. Kategoria to nie tylko prestiż, ale przede wszystkim możliwość posiadania przez podmiot uprawnień do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego oraz wysokość przyznanej subwencji, którą uczelnia będzie uzyskiwać przez kolejne cztery lata. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wprowadzone w 2018 r., nazywane Konstytucją dla nauki, w ocenie ewaluacji jakości działalności naukowej wskazuje trzy podstawowe kryteria osiągnięć. Pierwsze, określane jako poziom naukowy prowadzonej działalności, obejmuje publikacje z przyporządkowaną wartością punktów przypisanych czasopismom lub monografiom z uwzględnieniem liczby slotów nie większej niż cztery na pracownika oraz uzyskane patenty i wzory użytkowe. Drugim kryterium są efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych. Kryterium to obejmuje w zasadzie środki pozyskane na realizację badań ze znacznym promowaniem środków pozyskanych ze źródeł zagranicznych oraz przychody uzyskane z działalności badawczej. Trzecie kryterium oceniane przez ekspertów dotyczy wpływu badań na gospodarkę i społeczeństwo. Patrząc na te kryteria, można z całą pewnością powiedzieć, że

w ocenie ewaluacyjnej miarą osiągnięć naukowo-badawczych są w dużej mierze publikacje, patenty i środki pozyskane na realizację badań naukowych. Czy tylko takie kryteria mogą świadczyć o jakości i ważności badań, czy tylko do tych wartości można sprowadzić efekty pracy badawczej? Czy wszystkie jednostki mają jednakowe możliwości pozyskiwania projektów? Czy wszystkie podmioty oceniane w ramach tej dyscypliny naukowej mają jednakową misję i realizują te same zadania? To pytania, których twórcy Konstytucji dla nauki nie postawili sobie, tworząc artykuły ustawy dotyczące oceny ewaluacyjnej. Wielka szkoda, że w Konstytucji dla nauki w zakresie ewaluacji jakości działalności naukowej pominięto szereg ważnych osiągnięć naukowo-badawczych, jak ekspertyzy, aplikacje produktów badawczych, które są wdrażane do gospodarki, ale jeszcze nie można określić efektów ekonomicznych takich prac za pomocą uzyskanych przez uczelnię środków finansowych. Zastąpienie punktozy hiperpunktozą w ocenie dyscyplin, wprowadzenie slotów, które deprecjonują osiągnięcia zespołów badawczych jednostki w ramach dyscypliny, pomniejszanie ważności lub pomijanie osiągnięć aplikacyjnych, włączenie do jednej grupy w ocenianej dyscyplinie instytutów badawczych i uczelni to najistotniejsze wady oceny ewaluacyjnej.

Każda ocena – czy wcześniejsze parametryczne, czy obecna ewaluacja, ma istotny wpływ na podejmowanie decyzji przez młodych ambitnych ludzi o wyborze swojej ścieżki zawodowej. Niestabilność sytuacji prawnej, niepewność finansowania badań oraz brak szybkich perspektyw awansowych powoduje, że młodzi ludzie coraz rzadziej widzą swoją przyszłość związaną z pracą badawczą czy badawczo-dydaktyczną. Obserwujemy odpływ młodych utalentowanych ludzi do ośrodków zagranicznych. Widzimy coraz większe wymagania stawiane przed doktorantami i asystentami, ale często bez wyraźnych gratyfikacji zarobkowych. Powinniśmy dążyć do poprawy tej niekorzystnej sytuacji. Musimy pamiętać, że rozwój naukowy jest fundamentem postępu gospodarczego i społecznego. Kraje i społeczeństwa dynamicznie się rozwijają wtedy, gdy wykorzystują jak najlepiej potencjał gospodarczo-finansowy i intelektualny.

Pomimo tych niekorzystnych zjawisk mamy przykłady w Polsce i w naszym Uniwersytecie znakomitych młodych naukowców, którzy nie zważając na trudności, sprawnie i dynamicznie realizują badania naukowe i osiągają stopnie naukowe doktora w niespełna dwa lata po ukończeniu studiów, doktora habilitowanego kilka lat po doktoracie, a tytuły naukowe w wieku trzydziestu kilku lat. To są znamienite przykłady osób pełnych idei i twórczej pasji, zaangażowanych w badania, generujących dynamiczny postęp naukowy. Są oni naszą dumą

Doktorzy po złożeniu ślubowania przysięgali na berto

i pod ich adresem kieruję słowa podziękowania za ich niezwykle efektywną pracę naukową. Musimy również pamiętać o tych naukowcach, którzy rozwiązują problemy badawcze w długim okresie czasu, gdyż wymaga tego specyfika badań i specjalność w ramach dyscypliny. Swoją pracowitością, cierpliwością i determinacją w dążeniu do rozwiązania problemu konsekwentnie wpływają na postęp naukowo-badawczy. Bez takiego zaangażowania i takich naukowców – cierpliwych i konsekwentnych również nie byłoby postępu naukowego. Te dwa różne przykłady w modelu kariery naukowej wyraźnie pokazują, że nie można wskazać jednej płaszczyzny i wspólnego mianownika oceny pracy badawczej. Nauka jest różna, praca badawcza i jej efektywność nie jest jednorodna i dlatego wymaga indywidualnego podejścia do oceny zarówno pracownika, jak i jednostki badawczej.

Model kariery naukowej w Polsce był w okresie ostatnich 30 lat kształtowany poprzez zmiany legislacyjne obejmujące szkolnictwo wyższe i naukę, finansowanie badań, a także przemiany polityczne, ekonomiczne i społeczne oraz zmieniające się warunki współpracy nauki polskiej ze światową. Zmiany legislacyjne były bardzo częste, gdyż w tym czasie zmieniono 11 ustaw i znacznie więcej rozporządzeń. To wszystko nie sprzyja rozwojowi naukowemu, który wymaga przede wszystkim spokoju i stabilności prawnej oraz jasnych i równych dla wszystkich kryteriów w finansowaniu badań i właściwej oceny osiągnięć naukowo-badawczych. Potrzebujemy nowych projektów naukowych, intensywnej współpracy z wiodącymi ośrodkami akademickimi świata, wspólnych badań, kształcenia dostosowanego do potrzeb praktyki. To są wyzwania, przed którymi stoimy zarówno jako kadra zarządzająca, jak i pracownicy nauki, zwłaszcza młodzi, dla których jest to szczególnie ważne. To ich przyszłość, rozwój i stabilność pracy.

Szanowni Doktorzy i Doktorzy Habilitowani!

Dzisiaj jest dzień, który wieńczy Państwa wieloletnią pracę i czas wielu osobistych wyrzeczeń. Gratulujemy sukcesów i wytrwałości w pracy naukowej. Dziękujemy Państwa bliskim za okazane Wam wsparcie w czasie realizacji badań do rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Wręczając Państwu dyplomy potwierdzamy naszą ufność w to, że będziecie godnymi następcami waszych mistrzów, że spełnicie złożoną przysięgę doktorską. Liczymy na Państwa pomysłowość i kreatywność, na twórcze zgłębianie wiedzy oraz prowadzenie badań i doświadczeń w poczuciu odpowiedzialności za los świata i ludzi. Przyjmijcie Państwo najlepsze życzenia, abyście jak najczęściej cieszyli się twórczymi osiągnięciami i sławą naukową. Mottem życiowym Waszej twórczej pracy naukowo-badawczej niech będą słowa światowej sławy fizyka, filozofa, teologa i kosmologa, doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, ks. prof. Michała Hellera, który powiedział: „Piękno naukowej przygody polega na tym, że nigdy nie zabraknie dalszych znaków zapytania”.

Szanowni Państwo!

W rozwoju nauki w historii ludzkości na pewno odnajdziemy takie osoby, których osiągnięcia wniosły bardzo duży wkład w postęp naukowo-badawczy. Liderzy kreujący badania, nakreślający nowe idee przekraczające granice zwykłej ludzkiej wyobraźni są godnymi wzorami do naśladowania nie tylko przez młodych pracowników nauki, ale przez nas wszystkich. Od czasów antycznej Grecji poprzez dzieje historii nauki rola mistrza, mentora i opiekuna naukowego nigdy nie uległa pomniejszeniu, a wręcz była szczególnie podkreślana, ważna i ceniona. Wybitni filozofowie mieli swoje szkoły i swoich uczniów, którym przekazywali wiedzę, umiejętności i myśli oraz których zachęcali do kreowania własnych spostrzeżeń. Bez ludzi twórczych, zaangażowanych w tworzenie postępu, kreślących nowe horyzonty i stawiających nowe wyzwania badawcze przed sobą nie byłoby postępu naukowego, cywilizacyjnego, gospodarczego i technicznego. Bez rozwoju i propagowania osiągnięć mistrzów i kontynuowaniu ich dzieł przez kolejne pokolenia

uczniów nie byłoby świata takiego, jaki znamy. Analizując słowa jednego z najwybitniejszych cesarzy rzymskich Marka Aureliusza, który powiedział, że „Nasze życie, jest takim, jakim uczyniły je nasze myśli”, można z całą pewnością powiedzieć, że nasz świat i cywilizację ukształtowały i rozwijały twórcze osiągnięcia odkrywców, badaczy i naukowców będących mentorami i liderami wszelkiego postępu.

Jednym z takich liderów kreujących postęp badawczy i rozwój kadr jest pan prof. dr hab. Zbigniew Jaworski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, który dzisiaj otrzyma tytuł profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Przykład Pana Profesora wyraźnie pokazuje, że konsekwentna, przemyślana i dobrze zaplanowana praca badawcza nie tylko przynosi znakomite efekty w postaci licznych publikacji i bardzo dobrych wskaźników bibliometrycznych, ale przede wszystkim służy poznaniu i ulepszaniu cech konika polskiego poprzez właściwie prowadzoną selekcję. Praca badawczo-dydaktyczna Pana Profesora nie kolidowała z działalnością w związkach i towarzystwach naukowych oraz pracą organizacyjną na rzecz macierzystej uczelni. [...]

Pan prof. dr hab. Zbigniew Jaworski oprócz uznanego i cenionego dorobku naukowego w Polsce i na świecie ma również ważne osiągnięcia w rozwoju współpracy naukowej między różnymi ośrodkami naukowymi, w tym szczególnie duże z naszym Uniwersytetem. To wszystko przyczynia się do budowania wzajemnego zaufania, ale również czyni naukę otwartą dla każdego, taką, która ma służyć człowiekowi oraz rozwojowi gospodarki i społeczeństwa. To doniosłe przesłanie nauki było zawsze najważniejsze w pracy badawczej Pana Profesora.

Wniosek o nadanie Panu Profesorowi Zbigniewowi Jaworskiemu tytułu profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, złożony przez Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, został jednogłośnie pozytywnie zaopiniowany przez Radę Dyscypliny Zootechniki i Rybactwo oraz przez Senat naszego Uniwersytetu. Z tym większą radością nadajemy Panu Profesorowi to zaszczytne wyróżnienie. Otrzymując tytuł profesora

honorowego naszej uczelni, zostaje Pan Profesor włączony również do naszej społeczności akademickiej. Proszę Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie traktować jako swoją drugą uczelnię. Zawsze z wielką radością będziemy witać Pana Profesora w Lublinie.

Kończąc moje wystąpienie, raz jeszcze dziękuję wszystkim za przybycie na dzisiejszą uroczystość.

Życzę Państwu, a przede wszystkim Profesorowi Honorowemu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie Zbigniewowi Jaworskiemu, a także nowo wypromowanym doktorom i doktorom habilitowanym dużo pomyślności oraz sukcesów zawodowych i osobistych.

Fot. Alija Jaroszevska

Tytuł profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. Zbigniewa Jaworskiego

Laudacja wygłoszona przez prof. dr. hab. Annę Stachurską 18 maja 2022 r.

Jego Magnificencjo Rektorze, Szanowni Prorektorzy, Państwo Dziekani,

Honorowy Profesorze, Szanowni Państwo

W dniu dzisiejszym nasza Alma Mater przeżywa doniosłą uroczystość, gdy liczne grono naukowców zostało wyróżnione tytułami doktorów i doktorów habilitowanych. Zwieńczeniem tego święta jest nadanie godności profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie znanemu hipologowi, prof. dr. hab. Zbigniewowi Jaworskiemu z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, osobie powszechnie szanowanej w środowisku naukowym i hodowlanym. Jest to szczególnie satysfakcja dla Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, z którym prof. Jaworski jest związany wieloletnią współpracą.

Pan Profesor Zbigniew Jaworski urodził się 16 marca 1954 r. w Jaszczerczu, w woj. pomorskim. Studiował na Wydziale Zootechnicznym Akademii Techniczno-Rolniczej w Bydgoszczy. Pracę magisterską napisał na temat użyteczności owiec merynosów polskich, lecz serce ciągnęło go do koni, o czym świadczy fakt, że przez 13 lat był aktywnym członkiem Akademickiego Klubu Jeździeckiego w Bydgoszczy, w którym pełnił też funkcję prezesa. Po ukończeniu studiów w 1978 r. przez osiem lat pracował jako asystent i adiunkt na Wydziale Zootechnicznym Akademii Techniczno-Rolniczej. Jego dysertacja doktorska dotyczyła już cech hodowlanych i użytkowych ogierów szlachetnych z Państwowego Stada Ogierów w Starogardzie Gdańskim. Została ona zrealizowana pod kierunkiem ukochanego mentora, prof. dr. hab. Janusza Załuski.

W 1986 r. przeniósł się do Popielna – Zakładu Doświadczalnego Instytutu Genetyki i Hodowli

Prof. Anna Stachurska i prof. Zbigniew Jaworski

Zwierząt Polskiej Akademii Nauk (obecnie jednostka Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie), w którym przez 30 lat, do 2016 r., kierował hodowlą koników polskich. W 2004 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego na podstawie rozprawy pt. „Ocena warunków etologiczno-hodowlanych koników polskich utrzymywanych w systemie rezerwatowym” i został zatrudniony na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim (UWM) w Olsztynie. Tytuł naukowy profesora nauk rolniczych odebrał w 2011 r. W latach 2006–2019 pełnił funkcję kierownika Katedry Hodowli Koni i Jeździectwa na Wydziale Bioinżynierii Zwierząt UWM, gdzie pracuje do chwili obecnej.

Z chwilą objęcia hodowli w najstarszym i największym ośrodku hodowli rezerwatowej i stajennej koników polskich, właśnie koniki – ta unikalna w skali światowej, polska rasa koni – stały się główną problematyką prac naukowych prof. Jaworskiego. Badania Pana Profesora dotyczą przede wszystkim

Na pierwszym planie rektor Krzysztof Kowalczyk i prof. Zbigniew Jaworski

cech hodowlanych i użytkowych koników polskich, hodowli zachowawczej i metod jej doskonalenia, adaptacji koni do warunków rezerwatowych w układzie porównawczym z ich funkcjonowaniem w hodowli stajennej, cech okrywy włosowej, paszżyków wewnętrznych i zewnętrznych, żywienia, rozrodu, fizjologii i patologii koni. Niezwykle cenne z naukowego i hodowlanego punktu widzenia są opracowane przez niego tablice genealogiczne wyodrębniające obecne, wygasłe, a także zagrożone wyginięciem linie koników polskich.

Profesor jest jednak najbardziej znany jako badacz etologii i dobrostanu tabunów koni żyjących w warunkach rezerwatu. Badania te dotyczą różnych zagadnień, np. formowania tabunów, spontanicznych mechanizmów redukujących inbred, terytorializmu, ruchliwości i hierarchii stadnej, behawioru komfortowego, w tym naturalnej pielęgnacji i reakcji obronnych przed owadami, naturalnej długości życia, reakcji behawioralno-emojonalnych podczas kontaktu z człowiekiem i in. Profesor dokonywał obserwacji, niemal codziennie przemierzając popielniański rezerwat konno, pieszo i na rowerze. Wyniki badań przedstawia w niezwykle barwny i sugestywny sposób. Zostały one wykorzystane m.in. przy introdukcji koników do innych rezerwatów w celu ograniczania sukcesji drzew i krzewów oraz zakładaniu ośrodków hodowli bezstajennej.

Wszelchstronne badania Pan Profesor prowadzi we współautorstwie z wieloma ośrodkami naukowymi w Polsce, a wyniki publikuje w najlepszych światowych i krajowych czasopismach. Dorobek naukowy prof. Zbigniewa Jaworskiego obejmuje 95 oryginalnych prac twórczych i przeglądowych,

7 monografii, głównie na temat koników polskich – skarbu polskiej przyrody, ponad 120 doniesień na konferencje krajowe i zagraniczne oraz ponad 90 artykułów popularnonaukowych i innych opracowań.

Prof. Zbigniew Jaworski wypromował dwóch doktorów, wykonał/przygotował 21 recenzji prac doktorskich, 7 recenzji dorobku na stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 1 recenzję w postępowaniu o nadanie najwyższej godności akademickiej – tytułu doktora honoris causa. Wykłady prowadzi nie tylko na UWM, ale również na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym w Bydgoszczy.

Prof. Zbigniew Jaworski jest niekwestionowanym autorytetem w środowisku naukowym. Był członkiem Rady Naukowej Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu, jak również Rady Naukowej Stacji Badawczej Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt PAN w Popielnie. W latach 2006–2013 był przewodniczącym Olsztyńskiego Koła Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (PTZ), a później członkiem Zarządu.

Na szczególne podkreślenie zasługuje aktywność Profesora jako organizatora zjazdów naukowych, np. Zjazdu PTZ w Olsztynie, a także zjazdu katedr jednoimiennych, wielu konferencji i sympozjów naukowych, najczęściej poświęconych konikom polskim. W dowód uznania pracy naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej Profesor otrzymał dyplomy i nagrody dyrektora Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu za kolekwium habilitacyjne, rektora ATR w Bydgoszczy, rektora UWM w Olsztynie, rektora UP w Lublinie, Wydziału Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAN, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Srebrny Krzyż Zasługi, Odznakę Zasłużony dla Rolnictwa, Honorową Statuetkę i Złotą Odznakę Polskiego Związku Hodowców Koni, Honorową Odznakę PTZ, Medal im. Prof. Tadeusza Vetulaniego przyznawany w UP w Poznaniu.

Tytuł honorowego profesora związany jest przede wszystkim z działalnością naukowo-dydaktyczną, jednak przedstawiając sylwetkę prof. Zbigniewa Jaworskiego, można powiedzieć, że drugą połowę jego aktywności stanowi praktyka. Największe zasługi dla polskiej zootechniki ma jako znany organizator i dogłębnie zaangażowany hodowca koników polskich. Był współzałożycielem Związku Hodowców Koników Polskich i funkcję jego prezesa pełnił przez 20 lat (1998–2017). Doprowadził do znaczącego rozwoju hodowli koni tej rasy, introdukując ją w wielu obszarach rezerwatowych i łąkowo-leśnych oraz opracowując dla tych ośrodków programy hodowli, np. w rezerwacie „Jezioro Siedmiu Wysp” na Mazurach, Ostoi w Parku Krajobrazowym „Dolina Baryczy” koło

Milicza czy w Nadleśnictwie Kliniska w woj. zachodniopomorskim. Zorganizował szereg cyklicznych wystaw hodowlanych, czempionatów, prób dzielności i imprez jeździeckich z udziałem koników polskich, popularyzując rasę w niezliczonych artykułach, wystąpieniach, konferencjach. Razem z prof. dr. hab. Tadeuszem Jezierskim opublikował w Niemczech monografię dotyczącą koników polskich, za którą otrzymał z rekomendacji Komitetu Nauk Zootechnicznych PAN Dyplom Uznania im. Michała Oczapowskiego. Był członkiem zespołów, które opracowały i nowelizowały programy hodowli zachowawczej koników polskich. Profesor od 1999 r. jest również członkiem Komisji Księgi Stadnej Koników Polskich Polskiego Związku Hodowców Koni.

Jako ogólnie szanowany hodowca praktyk, a równocześnie będąc reprezentantem naszego środowiska naukowego, prof. dr hab. Zbigniew Jaworski został wybrany przez hodowców koni na prezesa Polskiego Związku Hodowców Koni, którą to funkcję pełnił w latach 2012–2016. Obecnie trzecią kadencję jest przewodniczącym Rady Hodowlanej przy PZHK. Nie da się przecenić jego dokonań na tym polu. Swoją działalność potraktował jako drugi etat (oprócz uniwersyteckiego), rozszerzając ją z hodowli koników polskich na całą hodowlę koni w kraju. Jego koleżeństwo, delikatność i opanowanie zawsze wzbudzały sympatię i pomogły w zespoleniu czasem trudnego środowiska hodowców wokół idei rozwoju polskiej hodowli koni. Dzięki swojej mrówczej pracy, całkowitemu poświęceniu, niezwykłym zdolnościom organizacyjnym i otwartości na współpracę, potrafił doprowadzić do rozwiązania wielu problemów hodowców, złagodzenia sporów oraz uporządkowania i zreformowania struktury PZHK. W trudnych czasach zmniejszającego się pogłowia koni zrobił wszystko, co było możliwe, by Związek doskonale funkcjonował. Corocznie przez cały sezon hodowlany jeździł od Olsztyna i stolicy po najdalsze zakątki kraju, osobiście doglądając wystawę hodowlanych, czempionatów, prób dzielności, zawodów koni różnych ras. Poza sezonem prowadził szkolenia i konsultacje dla hodowców koni. Głównie dzięki jego determinacji w 2018 r. PZHK wprowadził nową instrukcję opisu koni i osłów (opracowaną na podstawie badań przeprowadzonych m.in. na naszej uczelni). Uzupełnieniem działalności dydaktycznej i popularyzatorskiej jest współudział Profesora w realizacji kilku filmów dokumentalno-przyrodniczych, tematycznie związanych z konikami polskimi. Jest konsultantem i komentatorem, a także udziela wywiadów dla telewizji polskiej oraz telewizji zagranicznych, m.in. z Niemiec, Japonii, Włoch, Belgii czy Wielkiej Brytanii. Tak więc można podsumować, że Profesor jako działacz Polskiego Związku

Hodowców Koni zespala naukę z praktyką – jest najbardziej znanym i cenionym hipologiem wśród rzesz hodowców i użytkowników koni w Polsce.

Współpraca naukowa prof. dr hab. Zbigniewa Jaworskiego z pracownikami Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, głównie z Katedrą Hodowli i Użytkowania Koni, trwa od lat dziewięćdziesiątych zeszłego wieku. Wspólnie prowadzone badania nad konikami polskimi zaowocowały wieloma pracami oryginalnymi opublikowanymi w czasopiśmie JCR. Prof. dr hab. Zbigniew Jaworski ma ogromny wkład w rozwój kadry naukowej obecnego Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki UP w Lublinie. Opracował dla niej 5 recenzji prac doktorskich, 3 recenzje rozpraw habilitacyjnych oraz 1 recenzję w postępowaniu o nadanie tytułu doktora honoris causa. Był również zawsze chętny do pomocy w hodowli kuców felińskich, np. oceniając je na wystawach hodowlanych. Kilko pracowników Katedry Hodowli i Użytkowania Koni jest zaszczyconych osobistą przyjaźnią Profesora.

Profesor jest żonaty z obecną wśród nas Grażyną, magistrem biologii, wieloletnim nauczycielem liceum, a ostatnio pracownikiem Biblioteki Głównej UWM; jest ojcem Joanny, doktor nauk weterynaryjnych, adiunkt w Instytucie Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie odbywającej staż w Wielkiej Brytanii; magistra informatyki Jacka pracującego w USA; magister geodezji Jowity; a także dziadkiem siedmioletniego Maksymiliana.

Drogi Profesorze! Niech godność honorowego profesora naszej Alma Mater będzie wyrazem naszego uznania dla Twych zasług, podziękowaniem za dotychczasową współpracę oraz przesłaniem dla dalszych badań i kształcenia kadr naukowych. Proszę, przyjmij nasze najszczerze gratulacje i życzenia dalszej pomyślności. Chciałabym w obecności szerokiego grona koniarzy zakończyć laudację miłym zawołaniem zachęcającym do dalszej działalności: „na koń!”.

Fot. Alicja Jaroszevska

Profesor honorowy UP w Lublinie Zbigniew Jaworski oraz prof. prof. (od lewej stoją) Krzysztof Kowalczyk, Anna Stachurska, Brygida Ślaska

Behawior koników polskich z rezerwatu w Popielnie

Zbigniew Jaworski

Popielno to niewielka miejscowość położona bezpośrednio nad jeziorem Śniardwy, na terenie gm. Ruciane-Nida, założona w XVIII w. Sto lat później w tym miejscu powstał majątek rolny, na bazie którego w 1949 r. utworzono stadninę dla ocalałych po II wojnie światowej koni rasy konik polski. Stadninę w 1955 r. przejęła Polska Akademia Nauk i powołała placówkę naukową, która po różnych przekształceniach funkcjonuje do chwili obecnej, a znana jest głównie z hodowli rezerwatowej koników polskich.

Hodowla rezerwatowa jest specyficznym sposobem utrzymania koników polskich, charakterystycznym dla tej rasy koni, zapoczątkowanym w 1936 r. przez prof. Tadeusza Vetulaniego. Ten unikalny w skali światowej sposób utrzymania koników został zapisany w „Programie hodowli zachowawczej koników polskich” i zatwierdzony przez Ministra Rolnictwa w 1999 r. i późniejszych programach hodowlanych jako jeden z możliwych systemów hodowli koni tej rasy. W ramach tego systemu koniki żyją w naturalnym środowisku leśnym lub łąkowo-leśnym, w otoczeniu innych dziko żyjących zwierząt, łącząc się spontanicznie lub przy niewielkiej ingerencji ze strony człowieka w grupy haremowe, tzw. tabuny. W tak stworzonych warunkach mogą ujawnić się te wszystkie zachowania, które nie występują u koni utrzymywanych w tradycyjny sposób, tj. w warunkach hodowli stajennej, a które były charakterystyczne dla koni żyjących na wolności. Biorąc pod uwagę Kodeks dobrostanu zwierząt gospodarskich uważa się, że zwierzęta dzikie, żyjące na wolności, w swoim

naturalnym środowisku mają zapewniony dobrostan w znacznie większym stopniu od tych utrzymywanych w warunkach stajennych. Dlatego uwzględniając „naturalistyczne” pojmowanie dobrostanu, można przyjąć, że warunki naturalne stanowią pewnego rodzaju wzorzec dobrostanu zwierząt gospodarskich. Tym samym różnorodne formy zachowania, jakie przejawiają koniki polskie utrzymywane w systemie hodowli rezerwatowej, to jednocześnie wzorce behawioralne charakterystyczne dla gatunku konia.

W obszernej monografii poświęconej żyjącym w warunkach naturalnych wymarłym już tarpanom oraz ich potomkom – konikom polskim – Pruski i Jaworowska (1963) podkreślali, że zachowania tych koni są ukierunkowane przede wszystkim na zdobywanie pożywienia, zapewnienie reprodukcji oraz odpoczynek i pielęgnację. Najistotniejszym przejawem behawioru pokarmowego u koników polskich w rezerwacie jest swoboda w wyborze pobieranego pokarmu i czas jego pobierania. Koniki same podejmują tu odpowiednią strategię żywieniową, która pozwala im przeżyć w możliwie najlepszym komforcie we wszystkich czterech porach roku. Z analizy dobowej aktywności wynika, że spośród głównych czynności życiowych najwięcej czasu poświęcają na pasienie – ok. 70%. Pasąc się, preferują tereny otwarte (śródlądne łąki) – spędzają tu ok. 70% czasu przeznaczonego ogółem na czynności związane z zaspokojeniem głodu, w lesie pasą się przez ok. 27% tego czasu, a nad brzegami jezior lub w ich strefie przybrzeżnej – ok. 3%.

Koniki wiosną odbudowują kondycję, którą stopniowo traciły w czasie zimy i w okresie przedwiośnia. Jesienią zaś przygotowują się do zimy i jedząc wtedy w nadmiarze, uzupełniają ubytki podskórnej tkanki tłuszczowej. Zimą, szczególnie przy grubej warstwie śniegu, koniki muszą wykazać się dużymi zdolnościami w wyszukiwaniu tego, co nadaje się jeszcze do zjedzenia. Potrzeba wyszukiwania pokarmu jest u nich bardzo silna, gdyż nawet mając do dyspozycji dowieszone siano, którym są w tym czasie dokarmiane, szukają własnych, naturalnych miejsc żerowych. Potrafią wyszukiwać również okolice, które w innych porach roku są dla nich niedostępne, jak np. tereny bagienne oferujące znaczne ilości zeschniętej trawy. Pragnienie zaspokajają, najczęściej pijąc wodę z naturalnych zbiorników wodnych. Pewne problemy stwarza okres zimowy, kiedy zbiorniki te zamarzają. Zwierzęta korzystają wtedy ze śniegu lub – jeżeli mróz nie jest zbyt silny – kopytami przebijają lód. Potrafią też wyszukiwać takie źródła wody, które trudniej zamarzają, na tzw. oparzeliskach torfowych.

Z behawiorem pokarmowym i poruszaniem się często skorelowany jest odpoczynek, a więc zaprzestanie aktywności, na który to koniki utrzymywane w rezerwacie przeznaczają po pasieniu najwięcej czasu. Na ogół występuje on w formie regularnych, powtarzalnych okresów. Wszystkie te główne czynności życiowe koniki regulują same, a ich rozkład w ciągu doby zależy w dużej mierze od pory roku i warunków atmosferycznych. Konie dorosłe najczęściej odpoczywają w pozycji stojącej, znacznie rzadziej w leżącej. Przeciętnie na odpoczynek poświęcają do ok. 30% doby, z czego 2–3% spędzają w pozycji leżącej. Żrebięta potrzebują nieporównanie więcej snu i kładą się znacznie częściej. U koni dorosłych na ogół po 2–3 godzinach pasienia się następuje krótki odpoczynek, trwający 20–50 minut, ale niekiedy dłużej. Nie zdarza się, aby wszystkie konie z danego tabunu w tym samym czasie zaczynały lub kończyły odpoczynek. Podczas jego trwania część z nich kładzie się na kilka lub kilkanaście minut, stosunkowo rzadko przekraczając 20 minut. Zawsze jednak przynajmniej jedna z klaczy lub ogier pozostaje w pozycji stojącej, która ułatwia dostrzeżenie ewentualnego niebezpieczeństwa. Tego typu zachowanie, które ujawnia się w systemie hodowli rezerwatowej, ma niewątpliwie związek z przyzwyczajeniami odziedziczonymi po dzikich przodkach – tarpanach.

W okresie letnim rytm dobowy, głównie z powodu upałów, ale także – a może przede wszystkim – ze względu na dokuczliwość owadów, których wtedy jest najwięcej, ulega wyraźnemu zakłóceniu. Koniki pasą się wtedy od godzin wieczornych przez noc do wczesnego ranka, a w ciągu dnia stoją w lesie, w wybranych przez siebie miejscach lub tam,

gdzie jest chłodniej i bardziej przewiewnie, a jednocześnie mniej jest dokuczliwych much, gzów i bąków.

Odpoczynek zaliczany jest do zachowań komfortowych, podobnie jak różne formy pielęgnacji związane z utrzymaniem czystości skóry, należytym stanem kopyt, pozbyciem się dokuczliwych pasożytów zewnętrznych i wewnętrznych czy reakcją na niekorzystne warunki pogodowe. W szerszym aspekcie to także możliwości zaspokojenia głodu, pragnienia i wszelkich potrzeb fizjologicznych. Zachowania te mogą występować także w kontekście społecznym, np. wzajemna pielęgnacja skóry poprawia nastrój i wzmacnia więź między osobnikami. Uogólniając, są to zachowania zwierząt, które mają bezpośredni wpływ na utrzymanie ich zdrowia, dobrej kondycji i szeroko rozumianego samopoczucia.

Powszechnie uważa się, że stan skóry i owłosienia jest odbiciem stanu zdrowia konia. Utrzymanie ich w higienie ułatwia oddychanie i zapobiega pojawianiu się rozmaitych schorzeń. Jednocześnie pielęgnacja taka traktowana jest u różnych gatunków zwierząt jako rodzaj popędu, a więc wewnętrznego dążenia (presji) do zaspokojenia tej konkretnej potrzeby. Koniki utrzymywane w systemie hodowli rezerwatowej zaspokajają ją najczęściej poprzez tarzanie się w piasku, na trawie, niekiedy na błotnistym podłożu, a zimą w śniegu. Uzupełnieniem tarzania się jest czołkanie, wzajemne skubanie oraz kąpiel w wodzie. Ta ostatnia połączona jest zazwyczaj z behawiorem pokarmowym i możliwa tylko w określonej porze roku. Koniki chętnie wchodzi do wody, głównie w okresie wiosennym i letnim, aby zjadać młode pędy trzcin czy sitowie. Uzupełnieniem tych czynności pielęgnacyjnych są wzajemne zabiegi skórne, czyli skubanie zębami. Jest to jednoczesne zaspokojenie popędu oraz okazanie uczucia sympatii i wzmocnienia więzi między danymi osobnikami, co z punktu widzenia zachowań afiliacyjnych jest bardzo ważne u zwierząt społecznych, do jakich zaliczają się konie.

Zachowania wydalnicze, a mianowicie defekacja i urynnacja, są czynnościami fizjologicznymi, które bezpośrednio wpływają na poczucie komfortu lub dyskomfortu zwierzęcia. Klacze, które pasą się na danym terytorium, zazwyczaj umownie dzielą je na dwie części. Jedna służy wyłącznie do pobierania pokarmu, natomiast druga wykorzystywana jest także do oddawania kału i moczu. Ten sposób zachowania można tłumaczyć naturalną ochroną przed samozarobaczeniem. W przypadku ogierów te fizjologiczne czynności mogą mieć dwojaki przebieg. Ogierzy mogą wypróżniać się w dowolnym i przypadkowym miejscu, bez dodatkowych zachowań, co jednak ma miejsce rzadko. Znacznie częściej ich zachowania wydalnicze są związane ze specyficznymi zachowaniami terytorialnymi. Jedną

z form tych zachowań jest znakowanie własnego terytorium (rewiru zajmowanego przez dany tabun) substancjami zapachowymi. Obecne w wydalinach feromony pozwalają wyraźnie i czytelnie oznakować „posiadaczowi terytorium” granice i wewnątrz zajmowanego przez niego rewiru, jak również zaznaczyć swoją obecność w przypadku wejścia na obcy teren.

Do kategorii behawioru komfortowego można także zaliczyć zachowania relaksujące, takie jak ziewanie i przeciąganie się. U koników polskich żyjących w rezerwacie są one powszechną formą zachowań występującą o każdej porze roku. Z obserwacji wynika, że ogiery ziewają i przeciągają się znacznie częściej od klaczy, szczególnie w okresie wiosennym.

Na behavior komfortowy koników polskich utrzymywanych w systemie hodowli rezerwatowej wpływają również zachowania społeczne, związane z popędem towarzyskim oraz popędem do respektowania hierarchii, w tym spontaniczne tworzenie tabunów. W tabunach wolno żyjących koników obowiązuje układ hierarchiczny, w którym rolę przywódcy pełni ogier, a klacze uszeregowują się według określonego porządku. Zasadnicza rola ogiera związana jest z zapewnieniem reprodukcji, ale poza przekazaniem swoich genów dba on również o ogólny porządek w stadzie i broni tabunu przed obcymi końmi. Jeżeli zajdzie taka potrzeba, pełni również funkcje opiekuńcze w stosunku do źrebiąt. Ogier ma największy wpływ na skład tabunu. Za jego przyczyną odbywa się migracja pomiędzy tabunami, a więc takie zachowania, jak wypędzenia, porwania, przyłączenia czy dobrowolne przejścia. Wypędzanie własnego potomstwa przez ojca jest regułą w systemie hodowli rezerwatowej. Ojciec wypędza córkę w momencie, kiedy ta zaczyna dojrzywać płciowo i pojawia się u niej ruja. Jest to niewątpliwie naturalna forma ochrony przed kazirodztwem. Syn, kiedy zaczyna przejawiać zainteresowanie klaczami, traktowany jest przez ojca jako rywal, którego trzeba się pozbyć. Te wszystkie spontaniczne zachowania mające miejsce bez udziału człowieka bezpośrednio wpływają na efekty późniejszych kojarzeń. Z wieloletnich badań wynika, że tego rodzaju etologiczne mechanizmy przyczyniają się do zmniejszenia spokrewnienia klaczy z ogierami w obrębie tabunów, a tym samym do redukcji zbytniego narastania inbrodu.

Z behawiorem rozrodczym wiąże się pierwsze krycie i pierwsze zażrebiecie, a więc inicjacja seksualna młodych ogierów i klaczy. Ogiery swoją inicjację mają w wieku ok. 2 lat, pod warunkiem że nie muszą konkurować o klacze ze starszymi ogierami. Jeżeli taka konkurencja ma miejsce, zazwyczaj pierwsze krycia z ich strony mają miejsce dopiero w wieku 3–4 lat. Natomiast na założenie własnego tabunu lub podjęcie walki o przewodnictwo nad nim decydują się nie wcześniej jak w wieku 4–5 lat. Młode klaczki zażrebiają się średnio po raz pierwszy w wieku ok. 2 lat. Z rozkładu liczebności klaczy według wieku pierwszego zażrebiecia wynika, że najwięcej młodych klacek jest zażrebianych w przedziale wiekowym 12–18 miesięcy, a następnie po ukończeniu 2 i 3 lat. Tego rodzaju rozkład związany jest jednocześnie z rozkładem wyżrebień klaczy w poszczególnych miesiącach roku. Wynika z niego, że najwięcej źrebiąt rodzi się w kwietniu, a w dalszej kolejności w marcu i maju. Dla większości wolno żyjących zwierząt wiosna jest naturalnym terminem rodzenia młodych, co wiąże się z obfitością pokarmu i możliwością odchowania potomka przed okresem mniej sprzyjającym, czyli zimą. Wszystkie zachowania rozrodcze, jakie mają miejsce w systemie hodowli rezerwatowej, jednocześnie sprzyjają wykazaniu przez klacze ich pełnych możliwości reprodukcyjnych, o czym świadczą wyższe wskaźniki płodności i plenności w porównaniu z hodowlą stajenną.

Reasumując, należy stwierdzić, że hodowla rezerwatowa wyraźnie sprzyja ujawnianiu się naturalnych zachowań u koników polskich, jakie występowały u ich dzikich przodków, tarpanów leśnych. Część tych zachowań jest całkowicie obca koniom hodowanym w systemie stajennym. Występowanie ich u koników polskich utrzymywanych w rezerwach jest jednocześnie dowodem na przystosowanie się do życia w środowisku naturalnym. Aby te różnorodne formy behawioru mogły zaistnieć, konieczne jest jednak spełnienie określonych warunków i przestrzeganie podstawowych zasad, z których najważniejszymi są następujące: wielkość populacji, w tym liczba tabunów, musi być dostosowana do pojemności siedliska i jego bazy pokarmowej (z uwzględnieniem innych dziko żyjących zwierząt); ingerencja hodowcy powinna być ograniczona do niezbędnego minimum, tak aby w jak najszerszym stopniu działała selekcja naturalna, a konie nie wchodziły w interakcje z człowiekiem; na terenie danego rezerwatu powinny występować minimum dwa tabuny, aby spontaniczne zachowania związane z reprodukcją, jak np. wypędzenia, porwania, przyłączenia czy walka o klacze, mogły przebiegać prawidłowo.

Fot. Zbigniew Jaworski

Kalendarium

MARZEC

30 marca

Prorektor B. Sotowiej podpisał porozumienie o współpracy między UP w Lublinie a Tech-Gas Nowoczesne Technologie Gazowe Piaseccy sp. j., którą reprezentował właściciel W. Piasecki.

W Centrum Kongresowym UP odbył się rockowy koncert charytatywny – Gramy dla Ukrainy, podczas którego wystąpił zespół The Rock Breakers i Klasyczni w Roku (zespół UP Lublin).

KWIECIEŃ

2 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w otwarciu Akademickich Mistrzostw Polski we wspinaczce sportowej na hali sportowo-widowiskowej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie.

4 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk i prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyli w uroczystości wręczenia dyplomów stypendystom Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Edukacji i Nauki w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim.

5 kwietnia

Prorektor U. Kosior-Korzecka zorganizowała spotkanie prorektorów ds. studenckich i dydaktyki/kształcenia z uczelni należących do Związku Uczelni Lubelskich.

Rektor K. Kowalczyk podpisał porozumienie o współpracy między UP w Lublinie a Spółką Ogiński Group, którą reprezentował prezes zarządu W. Ogiński. W spotkaniu uczestniczyli też: prorektor A. Marczuk, dziekan Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu K. Dziada, prodziekan Wydziału Agrobioinżynierii H. Lipińska.

6 kwietnia

Władze rektorskie UP uczestniczyły w spotkaniu władz Związku Uczelni Lubelskich, które odbyło się w Uniwersytecie Medycznym w Lublinie.

7 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk i prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyli w rozpoczęciu Dnia Otwartego na UP w Lublinie.

Prorektor A. Waśko uczestniczył w spotkaniu wyjazdowym z władzami UP w Poznaniu w związku z budową biogazowni w gospodarstwach doświadczalnych UP w Lublinie.

10 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk wystąpił w programie telewizyjnym *Agro wieści*. Materiał dotyczył działalności i funkcjonowania klinik weterynaryjnych.

12 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk podpisał porozumienie o współpracy między UP w Lublinie a Weremczuk FMR sp. z o.o., którą reprezentował prezes zarządu R. Weremczuk. W spotkaniu uczestniczył prorektor A. Marczuk. Prace

ze strony uczelni będzie koordynował dr hab. J. Zarajczyk, prof. uczelni.

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu z okazji Świąt Zmartwychwstania Pańskiego zorganizowanym przez wojewodę lubelskiego L. Sprawkę.

13 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu wielkanocnym na zaproszenie marszałka woj. lub. J. Stawińskiego.

19 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu z wojewodą lubelskim L. Sprawką. Spotkanie dotyczyło udziału w pracach Komitetu Honorowego Obchodów Świąta Konstytucji Trzeciego Maja.

Rektor K. Kowalczyk i prorektor U. Kosior-Korzecka podpisali list intencyjny dot. współpracy pomiędzy UP w Lublinie a I Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Czarnieckiego w Chełmie, które reprezentowała dyr. H. Smyk.

20 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk i prorektor U. Kosior-Korzecka podpisali list intencyjny dot. współpracy z Zespołem Szkół nr 5 im. Jana Pawła II w Lublinie, który reprezentował dyr. M. Klimczak. Patronami honorowymi współpracy zostali rektor K. Kowalczyk i zastępca prezydenta Lublina M. Banach.

21 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk i prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyli w otwarciu w formie on-line III Międzynarodowego Sympozjum Studenckich Kół Naukowych pod hasłem „Środowisko-Roślina-Zwierzę-Produkt”.

21-22 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych, która odbyła się w UP w Poznaniu.

27 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu z dyr. Departamentu Programów Naukowych i Inwestycji w MEiN W. Kondratem.

Prorektor A. Waśko uczestniczył w uroczystym otwarciu budynku Instytutu Pedagogiki Wydziału Pedagogiki i Psychologii na terenie Kampusu Zachodniego UMCS im. Unii Lubelskiej.

27-28 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w Kongresie Polska Wieś XXI – Europejskim Kongresie Innowacyjnych Rozwiązań dla Rolnictwa i Obszarów Wiejskich.

28 kwietnia

Rektor K. Kowalczyk na spotkaniu z dyr. generalnym Lasów Państwowych J. Kubicą omówili sprawy dotyczące realizacji praktyk na kierunku leśnictwo studentów z UP w Lublinie.

28 kwietnia

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w uroczystym Koncercie Zespołu Pieśni i Tańca Jawor.

MAJ**3 maja**

Rektor K. Kowalczyk wziął udział w uroczystym posiedzeniu Rady Miasta Lublin, które odbyło się w Trybunale Koronnym z okazji Święta Narodowego Trzeciego Maja.

5 maja

Rektor K. Kowalczyk wziął udział w akcji sadzenia lasu „Łączą nas drzewa”, która odbyła się w Uroczysku Stary Gaj na terenie Nadleśnictwa Świdnik. Organizatorem akcji są Lasy Państwowe i Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

6 maja

Rektor K. Kowalczyk, zastępca kanclerza B. Orzechowski i prof. G. Zawiślak uczestniczyli w spotkaniu w Krainie Rumianku.

8 maja

Prorektor U. Kosior-Korzecka była obecna na półfinale Akademickich Mistrzostw Polski w koszykówce mężczyzn na hali UP w Lublinie.

11 maja

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w Sprawozdawczym Zebraniu Delegatów NSZZ „Solidarność” UP w Lublinie.

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w Sympozjum Naukowym pt. „Żywność w XXI wieku – innowacje czy powrót do tradycji” oraz jubileuszu pracy zawodowej prof. A. Litwińczuk.

Prorektor A. Marczuk uczestniczył w konferencji z okazji 70. rocznicy powołania Naczelnej Organizacji Technicznej w Lublinie.

12 maja

Rektor K. Kowalczyk i prorektor B. Sołowiej wzięli udział w uroczystości rozwinięcia i poświęceniu Sztandaru Polskiego Związku Hodowców Bydła Białogrzbieitego, która odbyła się w Archikatedrze Lubelskiej.

Prorektor A. Marczuk wziął udział w uroczystości nadania doktora honoris causa Politechniki Lubelskiej prof. G. Kumarukuttan Nair oraz honorowego profesora Politechniki Lubelskiej prof. E. Bojar.

13 maja

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w uroczystości nadania tytułu doktora honoris causa Politechniki Lubelskiej prof. A. Sewerynowi oraz promocji doktorów habilitowanych i doktorów.

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w uroczystym wręczeniu J. Machulskiemu aktu nadania honorowego obywatelstwa miasta Lublin.

13–14 maj

Prorektor A. Waśko uczestniczył w Kulturaliach – Dniach Kultury Studenckiej KUL 2022 „Solidarni z Ukrainą”.

14 maja

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył wraz z przedstawicielami samorządów doktoranckich wszystkich uczelni lubelskich w uroczystej kolacji z okazji obrad w Lublinie Krajowej Reprezentacji Doktorantów.

14–15 maja

Władze rektorskie były obecne na XVII Akademickich Mistrzostwach Województwa Lubelskiego w Skokach przez Przeszkody oraz Zawodach Regionalnych i Towarzyskich w Skokach przez Przeszkody pod honorowym patronatem marszałka woj. lub. J. Stawiarskiego i rektora K. Kowalczyka.

18 maja

Rektor K. Kowalczyk przewodniczył uroczystości, w czasie której odbyła się promocja doktorów i wręczenie dyplomów doktorom habilitowanym oraz nadanie godności profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. Zbigniewowi Jaworskiemu z UWM w Olsztynie.

Prorektor U. Kosior-Korzecka wzięła udział w otwarciu Studenckiej Wiosny Teatralnej – ogólnopolskiego festiwalu teatrów studenckich, który w tym roku przebiegał pod hasłem „Budować Mosty”.

Prorektor A. Waśko uczestniczył wraz z prezydentem Lublina w spocie reklamowym Lubelskiego Festiwalu Nauki 2022 nagrywanym na pl. Litewskim w Lublinie.

19–20 maja

Rektor K. Kowalczyk, dziekan Wydz. Agrobioinżynierii B. Kołodziej, prof. H. Smal wzięli udział w nadaniu tytułu doktora honoris causa UP we Wrocławiu prof. A. Mockowi.

20 maja

Prorektor U. Kosior-Korzecka uczestniczyła w uroczystości wręczenia Nagrody im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Prymasa Tysiąclecia, prof. Przemysławowi Czarnkowi, ministrowi edukacji i nauki przez Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL.

24 maj

Prorektor A. Waśko uczestniczył w uroczystym podsumowaniu Olimpiady Innowacji Technicznych i Wynalazczości, która odbyła się w ECOTECH-COMPLEX UMCS Centrum Analityczno-Programowym dla Zaawansowanych Technologii Przyjaznych Środowisku w Lublinie.

25 maja

Rektor K. Kowalczyk i prorektor A. Marczuk uczestniczyli w spotkaniu w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w wykładzie otwartym J. Figela, byłego komisarza UE ds. edukacji, szkoleń, kultury i młodzieży. Spotkanie odbyło się w Centrum Transferu Wiedzy KUL. Wykład dotyczył innowacyjności we współczesny świecie.

26 maja

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w debacie „Przyszłość Europy” na zaproszenie pona do PE K. Hetmana.

30 maja

Rektor K. Kowalczyk spotkał się z K. Wyligatą, zastępcą prez. zarządu ds. operacyjnych Lubelskiego Węgla Bogdanka SA. Spotkanie miało na celu nawiązanie współpracy.

CZERWIEC**2 czerwca**

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w spotkaniu KRURiP z wicepremierem i ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi H. Kowalczykiem, na którym omówiono problemy związane z niewielkim zainteresowaniem studiami na kierunkach rolniczych oraz rysującym się problemem braku kadr w tym zakresie i kształceniem podyplomowym.

Prorektor A. Marczyk wziął udział w regionalnych obchodach Święta Lasu, które odbyły się w Radzynie Podlaskiej.

Prorektor A. Waśko uczestniczył w konferencji „Doświadczenia, praktyki i wyzwania społecznej odpowiedzialności uczelni”, która odbyła się w Warszawie, a zorganizowały ją Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz grupa robocza ds. społecznej odpowiedzialności uczelni, podczas której prorektor podpisał deklarację SOU.

7 czerwca

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w Konferencji „Poznaj znaki jakości – wyróżniki lubelskiej żywności” zorganizowanej przez Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki) w ramach Programu „Lublin Akademicki”.

Rektor K. Kowalczyk i prorektor A. Waśko uczestniczyli w konferencji prasowej dot. Lubelskiego Festiwalu Nauki 2022.

8 czerwca

Rektor K. Kowalczyk przewodniczył uroczystości nadania godności doctora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. dr. h.c. multi Andrzejowi Koteckiemu z UP we Wrocławiu.

9 czerwca

Rektor K. Kowalczyk i prorektor A. Marczyk uczestniczyli w Forum dla przedstawicieli jednostek samorządowych pt. „Praktyczne aspekty rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej i energetycznej”.

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w II Międzynarodowej Konferencji Naukowej w Kazimierzu Dolnym nt. „Gospodarowanie przestrzenią a zasoby przyrodnicze – przestrzeń kulturowa i środowisko przyrodnicze na tle zmian klimatu” potąconą z jubileuszem pracy naukowej prof. dr hab. Marianny Wardy.

10 czerwca

Rektor K. Kowalczyk uczestniczył w obchodach jubileuszu 25-lecia powstania Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polski na Zamku Królewskim w Warszawie.

Prorektor A. Marczyk wziął udział w jubileuszu 70-lecia Katedry Zastosowań Matematyki i Informatyki potąconym z sesją naukową pt. „Zastosowanie metod statystycznych w naukach rolniczych i przyrodniczych”.

oprac. MJ

Pomoc Ukrainie

Na ręce prorektora Andrzeja Marczyka wpłynęły podziękowania od prof. Stepana Kovalyshyna, dziekana Wydziału Mechaniczno-Energetycznego Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Rolniczego, do którego dotarły dary zebrane podczas akcji zorganizowanej przez Samorząd Studentów i Doktorantów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Dary trafiły do strefy walk w mieście Pokrowsk (na zdjęciu). Druga część została przewieziona do klasztoru bazylianów pod Lwowem, gdzie mieszka około 150 osób ewakuowanych ze wschodniej Ukrainy.

red.

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Posiedzenie Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w dniu 25 marca 2022 r.

Senat podjął uchwałę w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. Lucjanowi Pawłowskiemu.

Senat powołał prof. dr. hab. Stanisława Barana na promotora w postępowaniu o nadanie tytułu doktora honoris causa UP w Lublinie prof. dr. hab. Lucjanowi Pawłowskiemu.

Senat poparł wniosek w sprawie nadania godności honorowego profesora UP w Lublinie profesorowi Sergiowi Orlandiemu.

Senat podjął uchwałę w sprawie uzasadnienia wniosku o przyznanie dr. inż. Hubertowi Szczerbie nagrody Prezesa Rady Ministrów za wyróżniającą się rozprawę doktorską.

Senat wyraził pozytywną opinię w sprawie powołania mgr. Grzegorza Lipińskiego na kierownika Centrum Informatyki.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- zmian do Statutu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- ustalenia programu studiów dla kierunku kryminalistyka w biogospodarce, studia stacjonarne pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim;
- zmian w Regulaminie Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Posiedzenie Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w dniu 22 kwietnia 2022 r.

Senat pozytywnie zaopiniował wniosek o nadanie godności honorowego profesora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. Danucie Kołożyn-Krajewskiej.

Senat podjął uchwałę zmieniającą Uchwałę nr 24/2021-2022 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 28 stycznia 2022 r. w sprawie ustalenia programu studiów dla kierunku wychowanie fizyczne studia stacjonarne pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- zmiany Uchwały nr 15/2021-2022 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie dostosowania programu studiów kierunku weterynaria dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2018–2019 do zaleceń uchwały nr 1065/2021 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 4 listopada 2021 r. w sprawie oceny programowej kierunku weterynaria prowadzonego na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim;

- ustalenia programu studiów dla kierunku analityka weterynaryjna, studia stacjonarne drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim;
- doskonalenia programu studiów na kierunku analityka weterynaryjna, studia stacjonarne pierwszego stopnia dla cyklu kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2022/2023;
- doskonalenia programu studiów na kierunku technologia żywności i żywienie człowieka dla cyklu kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2022/2023;
- doskonalenia programu studiów na kierunku ochrona roślin i kontrola fitosanitarna, studia stacjonarne drugiego stopnia dla cyklu kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2022/2023;
- zaopiniowania wniosku o wstrzymanie naboru i likwidację niestacjonarnych studiów drugiego stopnia na kierunku ochrona roślin i kontrola fitosanitarna;
- uchwalenia Regulaminu Studentów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- określenia zasad rekrutacji do Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Posiedzenie Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w dniu 27 maja 2022 r.

Rektor Krzysztof Kowalczyk poinformował członków Senatu, że na podstawie Statutu Związku Hodowców Zwierząt i Producentów Sektora Rolno-Spożywczego VE-RUS – Stowarzyszenie w dniu 17 lutego 2022 r. w Warszawie powołana została Rada Naukowa tego Stowarzyszenia, a jej członkiem został pracownik UP w Lublinie prof.

dr hab. Leszek Tymczyna z Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki.

Rektor poinformował, że osiągnięcie naukowe „Antyoksydacyjne i immunostymulujące oddziaływanie zróżnicowanych poziomów i wzajemnego stosunku lizyny, argininy i metioniny w mieszkankach dla indyków rzeźnych”

autorstwa prof. dr. hab. Dariusza Mikulskiego, prof. dr. hab. Katarzyny Ognik, dr. hab. Pawła Konieczki, dr. hab. Magdaleny Krauze, prof. uczelni, dr. Anny Stępniewskiej, dr. Eweliny Cholewińskiej, dr. Bartłomieja Tykałowskiego, prof. dr. hab. Zenona Zduńczyka, prof. dr. hab. Jerzego Juśkiewicza uzyskało Nagrodę Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk w 2022 r.

Rektor przekazał informację od marszałka województwa lubelskiego Jarosława Stawiarskiego, który zwrócił się z gratulacjami i wyrazami podziękowania do prof. dr. hab. Renaty Nurzyńskiej-Wierdak za wyrażenie przez nią zgody na pełnienie funkcji zastępcy przewod. Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej w okresie VI kadencji Sejmiku Województwa Lubelskiego.

Rektor wręczył dyplomy studentom, którym minister edukacji i nauki Przemysław Czarnek przyznał prestiżowe stypendia za znaczące osiągnięcia naukowe na rok akademicki 2021/2022. Otrzymali je: Aneta Krawiec, studentka kierunku behawiorystyka zwierząt z Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki; Katarzyna Kulpa i Barbara Surówka, studentki kierunku weterynaryja z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej oraz Damian Spustek student kierunku agroinżynieria z Wydziału Agrobiotechnologii.

Senat poparł wniosek w sprawie zatrudnienia dr. hab. Izabeli Joško na stanowisku profesora uczelni.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- wyrażenia opinii o zasadności wystąpienia z wnioskiem o przyznanie prof. dr. hab. Zygmunta Litwińczukowi indywidualnej nagrody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki za całokształt dorobku;
- wyrażenia opinii o zasadności wystąpienia z wnioskiem o przyznanie nagrody zespołowej ministrowi właściwemu ds. szkolnictwa wyższego i nauki za znaczące osiągnięcia w zakresie działalności wdrożeniowej zespołowi pracującemu pod kier. prof. dr. hab. Krzysztofa Józwiakowskiego
- doskonalenia programu studiów na kierunku zielarstwo i fitoprodukty dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2022/2023;
- ustalenia programu studiów kierunku animaloterapia studia stacjonarne drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim;
- ustalenia programu studiów podyplomowych psychodietetyka;
- ustalenia programu studiów podyplomowych – szkolenie specjalizacyjne: weterynaryjna diagnostyka obrazowa;
- ustalenia programów studiów podyplomowych w roku akademickim 2022/2023;
- wprowadzenia zmian do Regulaminu Studiów Podyplomowych Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie; zmiana wyrazów „Biuro Kształcenia Praktycznego i Rozwoju Kompetencji” na „Dział Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego”;
- wprowadzenia zmian do Regulaminu Kształcenia Specjalistycznego i Innych Form Kształcenia w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie;
- zmiany uchwały nr 99/2019–2020 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 25 września 2020 r. w sprawie powołania Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich na kadencję 2020–2024.

oprac. MJ

Szanowni Państwo, Drodzy Żacy!

W imieniu akademickiej społeczności Lublina i Związku Uczelni Lubelskich, zrzeszającego Politechnikę Lubelską, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Medyczny w Lublinie oraz Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, informujemy, że Lubelskie Dni Kultury Studenckiej nie odbędą się w tradycyjnej formie w maju bieżącego roku. W tym czasie planowane są wydarzenia kulturalne i sportowe na mniejszą skalę.

Trwa wojna w Ukrainie, każdego dnia z niepokojem obserwujemy dramatyczną sytuację u naszych wschodnich sąsiadów, dlatego w geście solidarności oraz z szacunku do ukraińskich studentów i ich rodzin przekładamy organizację masowych imprez odbywających się w ramach Lubelskich Dni Kultury Studenckiej. Ich termin i formuła zostaną skonsultowane z przedstawicielami samorządów studenckich poszczególnych uczelni, a organizacją wydarzenia zajmie się specjalna grupa robocza, w której składzie znajdują się także przedstawiciele Gminy Lublin.

Z wyrazami szacunku,

prof. dr hab. inż. Zbigniew Pater, Rektor Politechniki Lubelskiej

prof. dr hab. Radosław Dobrowolski

Rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

prof. dr hab. n. med. Wojciech Załuska

Rektor Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk

Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Nowa jednostka

1 maja 2022 r. na Uniwersytecie Przyrodniczym utworzone zostało Biuro do spraw Osób z Niepełnosprawnościami, którego zadaniem jest udzielanie szeroko rozumianej pomocy zarówno studentom, jak i pracownikom z niepełnosprawnościami. Nowa jednostka monitoruje potrzeby oraz utrudnienia, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne, co ma znaczący wpływ na rozwój możliwości udzielania im wsparcia. Biuro oferuje pomoc między innymi w niwelowaniu barier architektonicznych, w uzyskaniu wsparcia psychologicznego, finansowego czy porad prawnych w zakresie praw przysługujących osobom niepełnosprawnym.

Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami
ul. Akademicka 15/210, 211A, 20-950 Lublin
tel. (81) 445-65-40
e-mail: magdalena.lukasik@up.lublin.pl

Od lewej: Magdalena Łukasik, Monika Kniaziuk, Monika Stelmasiak
Fot. Alicja Jaroszewski

Doktorat honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dla prof. dr. hab. dr. h.c. multi Andrzeja Koteckiego

Wystąpienie rektora Krzysztofa Kowalczyka

Szanowni Państwo!

Z wielką satysfakcją przewodniczę dzisiejszej uroczystości nadania tytułu i godności doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie panu profesorowi Andrzejowi Koteckiemu. Jest to wydarzenie wyjątkowe dla środowisk akademickich w Polsce, ale szczególnie dla mnie, gdyż znam od wielu lat Pana Profesora i darzę go wielkim szacunkiem, jako naukowca, chętnie dzielącego się swoją olbrzymią wiedzą i doświadczeniem, ale także jako człowieka niezwykle życzliwego, stanowczego, chętnie służącego radą i pomocą.

Godność doktora honoris causa jest najwyższym wyróżnieniem jakie uczelnia może nadać osobom nadzwyczajnie zasłużonym w obszarze nauki, kultury i życia społecznego. Oprawa tego wydarzenia sprawia, że samą uroczystość zaliczyć możemy do najpiękniejszych ceremonii akademickich. Nadanie doktoratu honoris causa stanowi symboliczny dowód akademickości uczelni i jej misji do wskazywania i kreowania wzorców i osób godnych naśladowania. Wybór osoby, która uhonorowana zostanie akademickim laurem, przekazuje również informacje o wartościach, którym hołduje społeczność akademicka, o cechach, na których pracownicy uniwersytetów powinni się wzorować, budując swoje kariery oraz tworząc na rzecz rozwoju nauki i postępu badawczego. To również jest przekaz dla

studentów, dla których takie osoby stanowią wzór do naśladowania nie tylko w czasie studiów, ale w swoim życiu. Wybór osoby do uhonorowania tą akademicką godnością stanowi swoistą publiczną deklarację składaną przez uczelnię społeczeństwu i środowisku, deklarację o wyborze autorytetu i lidera nauki oraz człowieka o wielkich wartościach. Osoby wyróżnione tym zaszczytnym tytułem są ludźmi wyjątkowymi, cieszącymi się dużym uznaniem i szacunkiem. Przyznanie tytułu doktora honoris causa stanowi także wyraz podziękowania osobie wyróżnionej za jej pracę.

Szanowni Państwo!

Ludzkość od zarania dziejów stale poszukuje, dąży do zmian, nieprzerwanie tworzy. Motorem tego postępu są wybitne jednostki, ludzie oddani nauce, badacze, twórcy, nieprzeciętne umysły, ludzie o wielkich sercach. To im kolejne pokolenia zawdzięczają rozwój i poprawę poziomu życia. Liderzy kreujący badania, nakreślający nowe idee, przekraczające granice zwykłej ludzkiej wyobraźni są godnymi wzorami do naśladowania przez nas wszystkich. Bez ludzi twórczych, zaangażowanych w tworzenie postępu, kreślących nowe horyzonty i stawiających nowe wyzwania badawcze przed sobą, nie byłoby postępu naukowego, cywilizacyjnego, gospodarczego i technicznego. Jednym z takich liderów kreujących postęp badawczy i rozwój kadr jest pan prof. dr hab. Andrzej Kotecki z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, który dzisiaj otrzyma tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Przykład Pana Profesora, wyraźnie pokazuje, że konsekwentna, przemyślana i dobrze zaplanowana praca badawcza przynosi znakomite efekty, nie tylko w postaci licznych publikacji, ale przede wszystkim służy poszerzeniu wiedzy o roślinach uprawnych oraz ulepszeniu technologii ich uprawy.

Zwracając uwagę na osiągnięcia badawcze Pana Profesora powinniśmy zadać sobie szereg pytań. Czym jest nauka? Czemu i komu służy? Jakie są i powinny być jej efekty? Czy powinna dążyć do budowania wskaźników bibliometrycznych, będących

wyznacznikiem awansów, pozycji naukowej i podstawy w przyznawaniu grantów? Czy celem i efektem pracy naukowo-badawczej powinny być nowe odkrycia, śmiałe idee, wizje i pomysły, istotnie poszerzające naszą wiedzę, a następnie zmieniające nasze życie poprzez innowacje do gospodarki? To są ważne pytania, które odnoszą się zarówno do teraźniejszości, jak i do przyszłości. Mają one fundamentalne znaczenie dla rozwoju nauki i tworzenia postępu badawczego w Polsce i świecie.

Na te pytania odpowiada nam prof. Andrzej Kotecki. Odpowiada w sposób jednoznaczny w swoich wykładach, wystąpieniach, ale przede wszystkim swoją pracą badawczą i swoim dorobkiem naukowym. W przekazie Pana Profesora i jego osiągnięciach możemy jasno określić rolę i zadania nauki. Nauka służy rozwiązywaniu problemów, poznawaniu nowego, generowaniu nowej wiedzy. Nauka to nie tylko sloty i wskaźniki bibliometryczne określane liczbą publikacji, punktów, cytowań i indeksem Hirsha. Wybitny naukowiec to nie ten, kto ma wysokie wskaźniki bibliometryczne, ale ten, kto dostrzeże istotny problem badawczy, potrafi go określić, dobrać odpowiednią metodę, rozwiązać go i wnieść nowe wartości poznawcze do rozwoju nauki lub innowacje do gospodarki. Przykład Pana Profesora wskazuje, że nie powinniśmy gonić za fatamorganą wskaźników, które nie mierzą wkładu pracowników w rozwój nauki i dyscyplin, nie sprzyjają rozwiązywaniu istotnych problemów naukowych i aplikacji osiągniętych wyników. Takiego podejścia do badań i takiego rozwoju nauki powinniśmy się wystrzegać, gdyż tak pojmowana i rozwijana praca badawcza nie wygeneruje postępu, a wtedy nauka i my wszyscy na tym przegramy.

Kim zatem jest prof. Andrzej Kotecki, któremu kilka uniwersytetów w Polsce przyznało najwyższą godność akademicką. Pan Profesor to pracownik nauki, doceniający postęp i wkład badawczy w rozwój wiedzy, gospodarki i społeczeństwa, niecofający się w dyskusjach przed obroną prawdy i wartości uznanych w świecie nauki, ale szanujący każdego dyskutanta, umiejący przekonywać ludzi do wartości nowych i ważnych osiągnięć badawczych oraz swoich wizji. Pan Profesor Andrzej Kotecki to również znakomity lider i organizator pracy badawczo-dydaktycznej i administracyjnej uczelni. Pełnił funkcję prodziekana i dziekana Wydziału Rolniczego oraz prorektora ds. nauki Akademii Rolniczej we Wrocławiu, a także kierownika Katedry Szczegółowej Uprawy Roślin i dyrektora Instytutu Agroekologii i Produkcji Roślinnej w macierzystej uczelni. Był redaktorem merytorycznym „Zeszytów Naukowych Akademii Rolniczej we Wrocławiu”, serii Rolnictwo, a obecnie jest redaktorem naczelnym Wydawnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.

Prof. dr hab. Andrzej Kotecki jest wybitnym uprawowcą, wizjonerem, organizatorem i pomysłodawcą wielu projektów naukowych i dydaktycznych, a także niestrudżonym propagatorem najnowszych osiągnięć nauki, szczególnie w nawiązaniu do bezpieczeństwa żywnościowego oraz poszerzania gatunków przydatnych do uprawy i wykorzystania przez człowieka. Główne zainteresowania badawcze Pana Profesora dotyczyły agrotechniki i doskonalenia technologii uprawy roślin oleistych i bobowatych grubonasiennych, miskanta olbrzymiego i spartiny preriowej oraz uprawy modyfikowanego genetycznie lnu na cele biomedyczne. Te badania były i są ważne nie tylko dla rozwoju nauk agronomicznych, ale przede wszystkim służą praktyce rolniczej i nabierają szczególnego znaczenia, zwłaszcza teraz, w odniesieniu do nowej strategii Unii Europejskiej, jaką jest Zielony Ład.

Na szczególne podkreślenie zasługuje aktywność Pana Profesora w integracji środowiska naukowego w Polsce w celu opracowania podręczników akademickich z zakresu uprawy roli i roślin, przydatnych nie tylko dla studentów, ale także dla doradców rolniczych i wszystkich zainteresowanych uprawą roślin. Dorobek naukowy prof. dr. hab. Andrzeja Koteckiego jest ceniony nie tylko w kraju, ale i za granicą, co przyczyniło się do powierzenia Panu Profesorowi wielu funkcji w licznych komitetach, towarzystwach i radach naukowych oraz otrzymania wielu wyróżnień tytułów i godności, w tym dwóch tytułów *doctora honoris causa*: Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie i Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Środowisko naukowe w Polsce doceniając dorobek badawczy, wiedzę i zaangażowanie oraz osobowość Pana Profesora – powoływało jego do licznych komisji i komitetów naukowych. Pan prof. Kotecki był członkiem Centralnej Komisji ds.

Stopni i Tytułów, a obecnie jest członkiem Rady Doskonałości Naukowej i Zastępcą Przewodniczącego Zespołu Nauk Rolniczych w RDN. Był i jest członkiem Komitetów Polskiej Akademii Nauk, Prezesem Polskiego Towarzystwa Łubinowego oraz Członkiem Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Pastewnych, Centralnego Ośrodka Badań Odmian Roślin Uprawnych.

Praca badawczo-dydaktyczna Pana Profesora nie kolidowała z działalnością w związkach i towarzystwach naukowych oraz pracy organizacyjnej na rzecz macierzystej uczelni, a ich wielkość i zaangażowanie budzą nasz podziw i są niezwykle cenione przez środowisko naukowe w Polsce.

Wniosek o nadanie prof. dr. hab. Andrzejowi Koteckiemu tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie złożony przez Wydziały Agrobioinżynierii oraz Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu został poparty przez Radę Dyscypliny Rolnictwo i Ogrodnictwo oraz społeczność akademicką z pozostałych wydziałów naszej uczelni. Doceniając w pełni wielkość zasług w zakresie badawczym, organizacyjnym i dydaktycznym dla środowiska akademickiego w Polsce oraz uwzględniając wspaniałą osobowość prof. dr. hab.

Andrzeja Koteckiego, Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie przyznał Panu Profesorowi tytuł doktora honoris causa.

Przyznając najwyższą godność akademicką, nasza uczelnia składa podziękowanie i wdzięczność wielce szanownemu prof. dr. hab. Andrzejowi Koteckiemu nie tylko za wspaniałą działalność naukową i dydaktyczną, ale przede wszystkim za olbrzymi wkład wniesiony w rozwój kadry badawczo-dydaktycznej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Bliskie, merytoryczne i życzliwe kontakty oraz budujące spotkania z Panem Profesorem są niezwykle cenione przez pracowników naszej uczelni, w tym zwłaszcza ze strony mojej skromnej osoby.

Wielce szanowny Panie Profesorze, czcigodny Doktorze Honoris Causa Multi, w tym ważnym i uroczystym dniu – szczególnie dla Pana, ale także dla społeczności akademickiej dwóch Uniwersytetów Przyrodniczych: w Lublinie i we Wrocławiu, oraz pracowników nauki w Polsce powiązanych z dyscypliną rolnictwo i ogrodnictwo – proszę przyjąć najlepsze życzenia wszelkiej pomyślności, zdrowia i sukcesów w dalszej pracy naukowo-badawczej oraz wiele zadowolenia i radości w życiu osobistym i rodzinnym.

Laudacja wygłoszona przez prof. dr hab. Barbarę Kotodziej 8 czerwca 2022 r.

Magnificencjo, Prześwietny Senacie, Dostojny Doktorze Honoris Causa, Czcigodni Goście,

Dzisiaj Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie uroczystie obdarza wybitnego uczonego najcenniejszym dowodem uznania, jaki mają uniwersytety – godnością honorowego doktora. Godnością tą honorowane są osoby, które – poza dokonaniem w sferze nauki, sztuki, kultury oraz życia społecznego – skupiają całą swoją działalność na poszukiwaniu prawdy i praw rządzących naszym światem, dzieląc się swoimi odkryciami ze społeczeństwem. Nadając tę godność, Uniwersytet włącza laureata do swojego grona i wpisuje go na listę osób szczególnie zasłużonych, cieszących się powszechnym szacunkiem i uznaniem, których dokonania i postawę życiową ocenił wyjątkowo wysoko.

Szanowni Państwo!

Przypadł mi w udziale zaszczyt, abym jako *promotor rite constitutus* – zgodnie z tym obrzędem – publicznie ogłosiła postanowienie Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie o przyznaniu panu profesorowi Andrzejowi Koteckiemu doktoratu honorowego i przedstawiła sylwetkę oraz syntezę dokonań naszego Laureata. Kandydaturę Pana Profesora przedstawiam i rekomenduję z pełnym przekonaniem i uznaniem z wielu powodów. Za

najważniejsze uważam: znakomite osiągnięcia naukowo-badawcze; nadzwyczajną osobowość Pana Profesora, która ze swoistą skromnością, ale i niezwykle skutecznie potrafi integrować i aktywizować środowisko, a także zdolność do skupienia wokół siebie grupy wychowanków i współpracowników, którzy w pełni identyfikują się z jego akademickim autorytetem. Podobne oceny i rekomendacje zawarli w swych recenzjach dokonań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych prof. dr. hab. Andrzej Kotecki uznani profesorowie, powołani przez władze statutowe naszego Uniwersytetu w osobach: prof. dr. hab. Jerzego Pudelko i prof. dr. hab. Krzysztofa Jankowskiego.

Zadanie wygłoszenia laudacji, które mi powierzono, jest z jednej strony zaszczytem i przyjemnością, ale z drugiej jest niełatwe, bo w ciągu kilkunastu minut nie sposób przedstawić sylwetkę i dorobek naukowy kilkudziesięciu lat życia Profesora, z których 45 poświęcił pracy badawczej z zakresu rolnictwa. Skupię się zatem tylko na najważniejszych jego dokonaniach.

Profesor Andrzej Kotecki urodził się 30 sierpnia 1952 r. w Wieleniu, w woj. wielkopolskim. Studia ukończył z wyróżnieniem w 1977 r. na Wydziale Rolniczym Akademii Rolniczej (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy) we Wrocławiu, uzyskując

stopień magistra inżyniera rolnictwa. Po studiach przez dwa lata pracował w gospodarstwie rolnym – Kombinacie Państwowych Gospodarstw Rolnych Świdnica, poznając problemy praktycznego rolnictwa, co jest niezwykle istotne w pracy naukowej i dydaktycznej w dziedzinie nauki stosowanej, jaką jest agronomia. Następnie podjął pracę w macierzystej uczelni na Wydziale Rolniczym, gdzie przeszedł wszystkie szczeble awansów akademickich.

Stopień naukowy doktora nauk rolniczych w zakresie agronomii uzyskał w 1985 r. na podstawie dysertacji pt. „Uprawa wyki siewnej (*Vicia sativa* L.) na nasiona w siewie czystym i współrzędnym”, wykonanej pod opieką naukową prof. dr hab. Zofii Jasińskiej. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie agronomii na podstawie dorobku naukowego i rozprawy pt. „Wpływ składu gatunkowego oraz zróżnicowanego udziału komponentów na plon nasion peluszek uprawianych w różnych warunkach glebowych” uzyskał w 1991 r. Tytuł naukowy profesora otrzymał w 1995 r.; również w tym roku powołano go na stanowisko profesora nadzwyczajnego, a na stanowisko profesora zwyczajnego mianowano cztery lata później. Doskonalił swoją wiedzę i umiejętności na licznych szkoleniach, kursach oraz studyjnych wyjazdach i stażach odbywanych za granicą, m.in. w Akademii Rolniczej im. Timiriazewa w Moskwie, Uniwersytecie w Nowym Sadzie, w Jugosławii, Akademii Rolniczej w Kownie i trzykrotnie w Niemczech (Uniwersytet w Bonn, Giessen i Getyndze), które przyczyniły się nie tylko do śledzenia światowych metod i tematów badawczych, lecz również do nawiązania owocnej współpracy naukowej.

Dorobek publikacyjny prof. dr. hab. Andrzeja Koteckiego obejmuje ponad 260 pozycji, z czego gros stanowią oryginalne prace twórcze, ponad 20 monografii oraz kilkanaście podręczników akademickich i skryptów. Oryginalne prace twórcze publikowane były w wielu czasopismach o międzynarodowej renomie, m.in. w: „Field Crop Research”, „Renewable Agriculture and Food Systems”, „Oilseed Crops”, „Frontiers in Plant Science”, „Journal of Entomology”, „Central European Journal of Chemistry”, „Ecological Chemistry and Engineering”, „Chemistry for Agriculture” czy „Bioenergy”, ale też w znanych czasopismach polskich.

Jak wspomina prof. Jerzy Pudełko, naukową rozpoznawalność, uznanie i wyjątkową pozycję w literaturze polskiej i światowej dały prof. Koteckiemu ponad 40-letnie badania z roślinami bobowatymi grubonasiennymi (dotyczące m.in. łubinu białego, wąskolistnego, żółtego i andyjskiego, bobiku, grochu siewnego, wyki siewnej czy soi). Są to badania kompleksowe, stale rozszerzane o innowacyjne elementy, w których poszukiwano powiązań pomiędzy czynnikami przyrodniczymi

a agrotechnicznymi, ich wpływem na cechy morfologiczne i fizjologiczne, na rozwój i plonowanie oraz na jakość i wykorzystanie plonu roślin bobowatych. Niezwykle interesujące są również rozważania nad wpływem omawianej grupy roślin na żyzność gleby i plon roślin następczych. Praktyczny aspekt mają prace dotyczące różnic w wymaganiach w uprawie nie tylko pomiędzy gatunkami roślin bobowatych, lecz również pomiędzy ich odmianami. Profesor Kotecki wykazał m.in., że aktualnie dominujące odmiany krótkosłone roślin bobowatych o krótszym okresie wegetacji dają wyższe plony, są łatwiejsze w uprawie niż odmiany starsze, lecz ze względu na mniejszą masę resztek pozbiorowych wpływają zdecydowanie mniej korzystnie na żyzność gleby i plonowanie roślin następczych. Oprócz tradycyjnych gatunków roślin bobowatych Pan Profesor zajmował się uprawą nowych w warunkach polskich gatunków, m.in. soją czy łubinem andyjskim, który z sukcesem wprowadził, opracowując kompleksową technologię uprawy i innowacyjne możliwości zagospodarowania plonu.

Profesor Kotecki postuluje działania w kierunku zwiększenia powierzchni uprawy roślin bobowatych, zwracając uwagę, że czynnikiem ograniczającym ich udział w strukturze zasiewów jest opłacalność produkcji (niedoszacowana ze względu na nieuwzględnianie usług ekosystemowych przez nie świadczonych). Należy podkreślić, że przez wiele lat Pan Profesor uczestniczył również w programie Rady Ministrów RP „Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju”, waloryzując warunki siedliskowe i dopracowując technologie uprawy tradycyjnych i nowych odmian bobowatych grubonasiennych w Polsce Południowo-Zachodniej. Biorąc pod uwagę wieloaspektowość badań, należy

Rektor Krzysztof Kowalczyk i doktor honoris causa Andrzej Kotecki

stwierdzić, że prof. Kotecki jest niekwestionowanym autorytetem z zakresu uprawy i wykorzystania roślin bobowatych, a jego prace przyczyniły się do wzrostu produkcji białka paszowego w naszym kraju i wskazały, że ta grupa roślin ogranicza negatywny wpływ rolnictwa na środowisko przyrodnicze.

Kolejny ważny kierunek badań realizowanych przez Profesora Koteckiego dotyczy roślin oleistych. Najważniejsze wyniki poznawcze i użytkowe tych badań to wykazanie odmiennych cech morfologicznych i fizjologicznych oraz wymagań siedliskowo-agrotechnicznych odmian populacyjnych, mieszańcowych złożonych i mieszańcowych zrestorowanych rzepaku. Istotne było też udowodnienie związku pomiędzy nawożeniem a zdrowotnością roślin, zdolnością do regeneracji rzepaku po uszkodzeniach i składem chemicznym nasion.

Inną ważną tematyką badawczą, którą realizuje Profesor Kotecki, jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery poprzez uprawę traw o niedostatecznie rozpoznanych wymaganiach agrotechnicznych i wysokiej wydajności energetycznej – miskanta olbrzymiego i spartiny preriowej. Szczególne znaczenie ma opracowanie zasad produkcji sadzonek wegetatywnych miskanta. Badania prowadzone w tym obszarze, jak wspomina prof. Krzysztof Jankowski, mogą stymulować zmianę modelu dotychczasowej produkcji na zrównoważony, w którym decyzje oparte są na selekcji rodzaju energii, minimalizacji jej zużycia oraz maksymalizacji efektywności jej wykorzystania, co wpisuje się w koncepcję biogospodarki.

Kolejne pionierskie badania prowadzone przez Profesora Koteckiego dotyczą opracowania założeń technologii uprawy genetycznie zmodyfikowanego lnu włókniściego na cele biomedyczne. Wykazały one, że cechy opatrunku idealnego mają opatrunki wytworzone na bazie włókna lnianego, pochodzącego z modyfikowanego genetycznie lnu oleistego odmiany Linola, dzięki wprowadzeniu genów kodujących enzymy kluczowe dla syntezy flawonoidów.

Zatem dorobek publikacyjny Profesora Koteckiego jest bogaty i cechuje się bardzo wysokim poziomem merytorycznym. Stanowi integralną i bardzo istotną część dorobku polskich nauk rolniczych ostatnich dekad, w rozwój których Profesor zaangażował całe swoje życie zawodowe. Trzeba dodać, że monografie i wykłady profesora Andrzeja Koteckiego są źródłem inspiracji i przedmiotem dyskusji zarówno w kręgach naukowców, jak i studentów. Miały istotny wpływ na kształtowanie poglądów na nowoczesną agronomię całego współczesnego pokolenia rolników i badaczy. Niekwestionowane znaczenie mają ważne podręczniki akademickie powstałe pod redakcją naukową i z inicjatywy profesora Koteckiego – napisana w 1999 r. we współpracy z niezżyjącą już panią profesor Zofią Jasińską dwutomowa „Szczegółowa uprawa roślin” oraz trzypięciotomowa „Uprawa roślin” wydana w 2020 r., której kolejny tom znajduje się obecnie w fazie opracowywania. Szczególnie w tym ostatnim przypadku uwidoczniło się nietuzinkowe podejście Profesora jako redaktora obszernego, bo liczącego niemal 1700 stron, opracowania, którego nie tylko sam osobiście doglądał i które recenzował, ale też potrafił połączyć traktowane dotąd jako odrębne byty: ogólną i szczegółową uprawę roślin i do tej idei przekonać grupę ponad czterdziestu polskich naukowców, do którego grona dołączyli także naukowcy z naszej uczelni. Uważam, że podręczniki i monografie powstałe pod redakcją Pana Profesora są niezwykle ważne dla szerokiego grona studentów, producentów rolnych, służb doradztwa agrotechnicznego oraz pracowników nauki. Przyczyniły się do propagowania wiedzy, stanowią źródło inspiracji oraz wyznaczają kolejne zmiany w produkcji rolniczej. Są to opracowania, które – bez cienia wątpliwości – stanowią ważne świadectwo postępu nauk rolniczych i nowatorskiej myśli technologicznej i które także udoskonaliły sposób postrzegania teorii i praktyki rolniczej.

Na tle bogatego dorobku naukowego prof. Andrzeja Koteckiego uwidoczniła się również jego aktywność w upowszechnianiu wiedzy, a jego biografia stanowi

przykład unikatowej umiejętności łączenia teorii z praktyką. Nie tylko początkowo pracował w produkcji rolniczej, ale w późniejszym czasie prowadził liczne seminaria oraz szkolenia dla ogromnej rzeszy producentów rolnych, a także służb doradczych i specjalistów sektora rolno-spożywczego, stając się rozpoznawalnym i niekwestionowanym autorytetem oraz dowodząc umiejętności transferu wiedzy z laboratoriów uniwersyteckich do praktyki. Zapraszany był także do wielu komitetów naukowych konferencji i prowadzenia sesji naukowych, gdzie zaciekał słuchaczy profesjonalnie przygotowanymi wykładami, często przedstawianymi w niekonwencjonalny sposób. Wiedza Profesora wykorzystywana była także przez COBORU w Słupi Wielkiej, gdzie od wielu lat pracuje w Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Pastewnych, oraz przez władze regionalne, przez które włączony został w skład Zespołu Wojewódzkiego Porejestrowego Dosładczałnictwa Odmianowego.

O znaczącej roli prof. dr. hab. Andrzeja Koteckiego w polskich naukach rolniczych świadczy nie tylko jego dorobek stricte naukowy, ale też mnogość piastowanych stanowisk i pełnionych funkcji. W latach 1993–1996 był prodziekanem Wydziału Rolniczego ds. studiów zaocznych, przez kolejnych sześć lat pełnił funkcję dziekana Wydziału Rolniczego, a następnie w latach 2002–2005 – prorektora ds. nauki. W latach 2001–2017 kierował Katedrą Szczegółowej Uprawy Roślin, a następnie przez niemal cztery kolejne lata Instytutem Agroekologii i Produkcji Roślinnej. Jednocześnie przez ostatnich niemal 30 lat (od 1993 r.) był redaktorem merytorycznym, a następnie redaktorem naczelnym Wydawnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Był także członkiem Rady Naukowej „Acta Scientiarum Polonorum”, serii „Agricultura”. Pan Profesor był również członkiem Komitetu Uprawy Roślin PAN, przewodniczącym Sekcji Szczegółowej Uprawy Roślin, a następnie zastępcą przewodniczącego Komitetu Uprawy Roślin PAN oraz członkiem Komitetu Nauk Agromicznych PAN. Pełni też funkcję prezesa Polskiego Towarzystwa Łubiniowego. Świadczy to o wyjątkowych umiejętnościach organizacyjnych oraz o uznaniu, jakim darzy Profesora środowisko naukowe uczelni i instytutów rolniczych w naszym kraju. Wymiernym dowodem tego uznania jest m.in. powierzenie mu recenzowania 154 prac naukowych, 9 podręczników, skryptów i monografii oraz 73 grantów KBN i NCBiR.

Profesor Kotecki od wielu lat jest członkiem Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, Rady Doskonałości Naukowej, gdzie obecnie pełni funkcję zastępcy przewodniczącego IV Zespołu Nauk Rolniczych. Posiada niewątpliwie zasługi w kształceniu i rozwoju kadry naukowej. Brał udział w ponad 200 promocjach profesorskich, przewodach habilitacyjnych oraz przewodach doktorskich. Wśród tej grupy jest także wielu pracowników naszej uczelni. Profesor wypromował 20 doktorów nauk rolniczych (spośród których 6 jest obecnie samodzielnymi pracownikami nauki) i ponad 170 magistrów inżynierów rolnictwa. W tym kontekście musimy podkreślić unikatowe cechy osobowościowe

profesora Andrzeja Koteckiego. Obok pasji naukowej, którą jest w stanie zarazić innych, oraz niezwykle sumienności i pracowitości, jest osobą skromną, otwartą, życzliwą i pomocną, czego niejednokrotnie mieliśmy możliwość doświadczyć. W ciekawy sposób rozwija swoje zainteresowania literaturą, starając się łączyć je ze swoją pasją zawodową oraz ogrodniczą. Ponad wszelką wątpliwość należy zatem stwierdzić, iż profesor Kotecki jest nie tylko liderem polskiej myśli agronomicznej, ale i mentorem, wzorem do naśladowania dla młodej kadry.

Bogata i rozległa aktywność naukowo-badawcza profesora Andrzeja Koteckiego znajduje udokumentowanie w imponującym wykazie nagród i wyróżnień, m.in. nagrody Ministra Edukacji Narodowej czy niemal 30 nagród rektora UP we Wrocławiu. Pan Profesor został ponadto odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem 50-lecia Uczelni, Medalem za Zasługi dla Wydziału Rolniczego i wieloma innymi medalami oraz odznaczeniami.

Oczywiście, jak wspomniałam na początku mojego wystąpienia, dla każdego uczzonego najwyższym wyrazem uznania jego dorobku jest otrzymanie godności doktora honoris causa. Profesor Kotecki otrzymał w ubiegłym roku doktorat honoris causa Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, a kilka miesięcy temu Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

Zbliżając się ku końcowi, chciałabym podkreślić, że w ocenie dużego grona naukowców i bliskich współpracowników Profesora jego autorytet jest ogromny. Autorytet ów zawdzięcza swoim nieprzemijającym waleorom i zdolnościom intelektualnym, a równocześnie szczególnej sile moralnej w życiu codziennym oraz dokonaniach naukowych. Jest szanowany przez środowisko akademickie za swoją mądrość, wielką kulturę osobistą, skromność, ciepło i spokój oraz bezpośredniość w kontaktach z ludźmi. Niezależnie od sytuacji Profesor potrafi zawsze pozostać sobą, kierując się niezmiennie zasadami etyczno-moralnymi. Potwierdzenie tej postawy można odnaleźć także w środowisku Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, z którym od lat utrzymuje kontakty naukowe i w zakresie rozwoju kadry naukowej – za co z serca dziękujemy. Współpraca ta realizowana jest także poprzez uczestnictwo w obchodach jubileuszowych naszej uczelni i Wydziału Agrobiotechnologii, konferencjach organizowanych przez nasz ośrodek oraz wspólne opracowanie i opublikowanie podręczników.

Osiągnięte przez prof. dr. hab. Andrzeja Koteckiego sukcesy są także wynikiem wyrozumiałości i pomocy, jaką na co dzień okazywała mu małżonka Katarzyna, której w tym miejscu składam wyrazy szacunku i serdeczne gratulacje.

Szanowny Panie Profesorze, wielość i różnorodność pańskich osiągnięć, które tylko częściowo zdołałam tu przedstawić, sprawiają, że społeczność Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie ma zaszczyt przyjąć Pana – tak znakomitego uczzonego – do grona swoich doktorów honorowych.

Fot. Aligja Jaroszevska

Andrzej Kotecki

Początki rolnictwa, zielona rewolucja i co dalej?

I rzekł Bóg: Oto dajem wam wszelkie ziele rodzące nasienie na ziemi i wszystkie drzewa, które same w sobie mają nasienie rodzaju swego, aby wam były na pokarm.

Biblia Jakuba Wujka, Księga Rodzaju [1:29]

Początki rolnictwa

Około 11 500 bp zakończyło się ostatnie zlodowacenie i Ziemia weszła w fazę ciepłą, która trwa do dzisiaj. Na podstawie obecnych wartości temperatury ocenia się, że średnie ocieplenie wyniosło około 5°C, a temperatura oceanu w strefie gorącej wzrosła o około 3°C.

W okresie holocenu okresy cieplejsze przeplatały się z okresami chłodniejszymi. Maksimum klimatyczne holocenu przypada na 8000–5000 bp. W Wielkiej Brytanii górna granica lasu sięgała wówczas 180–300 m wyżej niż obecnie, a takie gatunki, jak lipa (*Tilia* sp.) czy wierzba (*Ulmus* sp.) były bardziej rozpowszechnione. W epoce żelaza (4500–2500 bp) nastąpiło ochłodzenie o 1–2°C. Cieplejsze warunki powróciły w początkach panowania Cesarstwa Rzymskiego, a kolejne ochłodzenie wystąpiło 1500–1000 bp. Po nim miała miejsce średniowieczna anomalia klimatu, znana pod nazwą ciepłego średniowiecza (1100–700 bp).

W latach 1550–1850 wystąpiła kolejna fluktuacja klimatu ($\pm 0,5^\circ\text{C}$), zwana małą epoką lodową, a po niej nastąpiło trwające do dzisiaj ocieplenie.

Gospodarka rolnicza powstała niezależnie w wielu różnych regionach świata mniej więcej w tym samym czasie w historii ludzkości. Synchronizacja nowego sposobu gospodarowania na świecie wskazuje, że czynnik globalny mógł regulować przejście od gospodarki łowiecko-zbierackiej do rolniczej, produkującej żywność. Tym czynnikiem mógł być wzrost zawartości w atmosferze CO_2 z 200 do 270 ppm, który miał miejsce między 15 000 bp a 12 000 bp. Zawartość CO_2 w pierwszej połowie holocenu (od 11 000 bp do 8 000 bp) ustabilizowała się na poziomie od 260 do 270 ppm i przez następne 7000 lat wzrastała liniowo do 285 ppm, a następnie utrzymywała się na stałym poziomie aż do rewolucji przemysłowej. Od tego czasu, przez następne 270 lat, poziom dwutlenku węgla systematycznie wzrastał, osiągając w 2021 r. wartość 417 ppm.

U roślin typu C3 wzrost zawartości CO_2 w atmosferze z 200 do 270 ppm zwiększa fotosyntezę i produktywność biomasy od 25% do 50%. Wzrost CO_2 w atmosferze oddziałuje również na biologiczne wiązanie azotu i zwiększa zdolność roślin do pobierania wody i składników mineralnych.

Udomowienie roślin oznacza przekształcenie gatunku dzikiego w uprawny. Pełen cykl życiowy gatunku uprawnego nie przebiega bez pomocy człowieka.

Oznacza to, że udomowienie ma związek ze zmianami w morfologii i fizjologii danego gatunku i dotyczy selekcji roślin o najbardziej przydatnych cechach, które później przystosowują się do warunków lokalnych. Za początek hodowli roślin podczas zamierzchłego i długotrwałego udomawiania można uznać moment, w którym człowiek zrozumiał, że to do siewu, a nie do spożycia należy wybierać najlepsze nasiona.

W okresie 10400–9000 bp na Bliskim Wschodzie udomowiono: pszenicę zwyczajną i twardą pszenicę płaskurkę, pszenicę samopszą, jęczmień dwurzędowy, ciecierzycę pospolitą, len zwyczajny i groch zwyczajny.

Przejście od gospodarki przyswajającej do gospodarki wytwarzającej dokonało się na początku holocenu m.in. na Bliskim Wschodzie i rozprzestrzeniając się, ogarnęło Europę wraz z jej częścią środkową. Stopniowe wypieranie gospodarki charakteryzującej się zbieraniem płodów dziko rosnących roślin, polowaniem oraz łowieniem zwierząt i ryb przez uprawę roślin, chów, a następnie hodowlę zwierząt zostało nazwane rewolucją neolityczną.

Dane dotyczące wysokości plonów we wczesnych etapach rozwoju rolnictwa mogą dostarczyć nowych informacji na temat czynników, które przyspieszyły przejście od gospodarki łowiecko-zbierackiej do uprawy roślin. Zainicjowane w Żytnym Półksiężycu technologie uprawy zbóż rozprzestrzeniły się z sukcesem w Starym Świecie.

Wyniki najnowszych badań szacują plony ziarna pszenicy pochodzącej z okresu 9550–8630 bp na 1,5 t ha⁻¹.

W Egipcie w okresie 4700–4310 bp plony pszenicy po corocznym wylewie Nilu wahały się od 1,2 do 2,0 t ha⁻¹, a w Mezopotamii (ok. 4400 bp, w okresie brązu) plony nawadnianej nagoziarnistej pszenicy wynosiły 1,5 t ha⁻¹.

W Cesarstwie Rzymskim, na terenie dzisiejszych Włoch, plony pszenicy na początku I w. wahały się od 1,1 do 1,3 t ha⁻¹. W tym samym czasie w podbitym przez Rzymian Egipcie średnie plony pszenicy wynosiły 1,7 t ha⁻¹ i dlatego Egipt uważany był za spichlerz Rzymu.

W latach 1350–1399 w Anglii plony ziarna liczone w stosunku do liczby zasianych ziaren były następujące: pszenica – 4,3, jęczmień – 4,0, owies – 2,9. Plony pszenicy w Niemczech na początku XIV w. wynosiły 0,5

tha⁻¹ i do końca XIX w. wzrosły do 1,9 tha⁻¹. W połowie XIX w. średni plon ziarna zbóż w Rosji był na poziomie 0,6 tha⁻¹. W latach 1822–1827 przeciętne plony 4 zbóż w Królestwie Polskim wynosiły średnio [w tha⁻¹]: pszenicy – 0,8, jęczmienia 0,7, a żyta i owsa 0,6. Pod koniec XIX w. plony zbóż w Wielkopolsce i Anglii wynosiły około 1,9 tha⁻¹. Z powyższych danych wynika, że plony ziarna zbliżone do średnich w epoce brązu w Mezopotamii i w starożytnym Egipcie uzyskano w większości krajów Europy dopiero na początku XX w.

Po 10 000 lat udomowiania różnych gatunków pszenic w XXI w. znaczenie gospodarcze mają dwa gatunki: pszenica zwyczajna i pszenica twarda, a bardzo ograniczone, w malejącej kolejności, pszenica płaskurka, pszenica orkisz i pszenica samopsza.

Zielona rewolucja

(...) nowoczesne odmiany najbardziej przyczyniły się do tego, że światowa produkcja żywności powiększała się szybciej niż liczba ludności.

Norman E. Borlaug

Norman Borlaug w latach czterdziestych XX w. zaczął prowadzić badania w Meksyku nad wyhodowaniem wysoko wydajnych, karłowatych, odpornych na choroby odmian pszenicy, u których indeks żniwny (HI) wynosił około 50%. Nowe odmiany zostały skojarzone z nowoczesnymi technologiami uprawy, co spowodowało, że w ciągu kilku lat Meksyk produkował więcej pszenicy, niż wynikało to z jego potrzeb, co doprowadziło do tego, że w latach 60. stał się jej eksporterem, a przed wprowadzeniem nowych odmian importował prawie połowę podaży pszenicy. Dzięki sukcesowi zielonej rewolucji w Meksyku nowe odmiany wraz technologiami uprawy rozprzestrzeniły się w latach 50. i 60. XX w. na całym świecie.

W 1953 r. Borlaug uzyskał krzyżówkę japońskiej odmiany karłowatej Norin 10 z amerykańską odmianą Brevor 14. Linia Norin 10/Brevor 14 była półkarłem o źdźbło skróconym od 30% do 50% w stosunku do normalnych form, silnie się krzewiła. Dalsze badania wykazały, że krzyżówka gromadziła w ziarnie więcej asymilatów niż formy wyjściowe, dając wyższe plony. Linia Norin 10/Brevor 14 została użyta do krzyżowań z odpornymi na rdzę liniami Borlauga i dała odmiany Pictic 62 i Penjamo 62 przystosowane do uprawy w warunkach klimatu subtropikalnego i tropikalnego, które zrewolucjonizowały produkcję pszenicy jarej.

Na grunt Indii zieloną rewolucję przeniósł M.S. Swaminathan (ojciec ekologii ekonomicznej), dzięki czemu kraj ten stał się samowystarczalny w produkcji żywności. W 1966 r. Indie zakupiły nasiona odmian półkarłowatych pszenicy w Meksyku, a już w 1968 r. zebrano 17 mln t ziarna w porównaniu z 12 mln w 1964 r.

Indie osiągnęły samowystarczalność w produkcji zbóż w 1974 r., a w 2000 r. zebrano 76,4 mln t ziarna. W obu krajach subkontynentu od lat sześćdziesiątych XX w. produkcja ziarna rosła szybciej niż przyrost naturalny.

Metody Borlauga w hodowli ryżu doprowadziły do uzyskania i wprowadzenia do uprawy w Indochinach odmiany IR-8, która zapewniła drobnym rolnikom wyższe plony oraz dwukrotne zbiory w ciągu roku, czego rezultatem była szybka poprawa jakości życia.

W uznaniu wybitnej roli Borlauga w zwiększeniu globalnej produkcji żywności został on nagrodzony Pokojową Nagrodą Nobla. Dzień 10 grudnia 1970 r., gdy N.E. Borlaug odbierał Pokojową Nagrodę Nobla w Oslo, w Norwegii, był w pewnym sensie symboliczny: życie zatoczyło wielki krąg – potomek norweskich emigrantów, którzy opuścili ojczyznę z powodu głodu i nędzy, powraca do niej, aby otrzymać jedną z najwyższych na świecie nagród za rolę, jaką odegrał w zwalczaniu głodu.

W celu zapewnienia ludzkości dostatku żywności „niezbędna jest nieustanna zielona rewolucja”.

Borlaug twierdzi, że „Światowy problem wyżywienia nie zostanie rozwiązany bez udziału nowych technologii” – od nawożenia mineralnego, nawadniania oraz chemicznego zwalczania chorób i szkodników do uprawy odmian modyfikowanych genetycznie.

W latach 60. XX w. liczba ludności na Ziemi przekraczała 3 mld i od tego czasu do chwili obecnej zwiększała się średnio co 12 lat o 1 mld. Oznacza to, uwzględniając śmiertelność na Ziemi na poziomie 56 mln, że każdego roku przybywa około 140 mln istnień, co w przeliczeniu na 1 min wynosi 266 osób.

Wszystkie scenariusze demograficzne przewidują, w porównaniu z drugą połową XX w., zmniejszenie tempa przyrostu liczby ludności na Ziemi. Czas potrzebny na wzrost populacji o 1 mld wydłuży się z 12 do 20–37 lat.

Według badań Vollseta i wsp. [2020] analiza prognozytyczna scenariuszy dotyczących płodności, śmiertelności, migracji i populacji dla 195 krajów i terytoriów

Prof. dr hab. dr h. c. multi
Andrzej Kotecki
Fot. Alicja Jaroszewska

od 2017 do 2100 r. przewiduje m.in., że maksymalna liczba ludności na Ziemi w 2064 r. wyniesie 9,7 mld, a w 2100 r. zmniejszy się do 8,8 mld.

W wyniku zielonej rewolucji w latach 1961–2019 średnie plony zbóż z 1 ha wzrosły o 204%, globalna produkcja o 239%, a produkcja na 1 mieszkańca o 36%. Należy dodać, że uzyskane wyżej wskaźniki otrzymano przy wzroście powierzchni uprawy zbóż o 12%.

W latach 1961–2019 średnioroczny przyrost pól pszenicy wynosił $42,4 \text{ kg ha}^{-1}$, a powierzchnia uprawy pszenicy zwiększyła się o 5,7%, plony i globalna produkcja wzrosły o ponad 240%, a produkcja ziarna w ciągu roku przypadająca na 1 osobę – o 37%. Gdyby plony utrzymały się na poziomie 1961 r., a produkcja ziarna pszenicy była taka jak w 2019 r., należałoby zwiększyć areał uprawy pszenicy do 743 mln ha, co oznacza, że powierzchnia uprawy pszenicy byłaby o 2,7% większa od areału uprawy na świecie wszystkich gatunków zbóż.

I co dalej?

*Ile razy spojrzęła w okno swej izdebki,
tyle razy widzieć go mogła,
jak z ogromnego komina fabryki walił
sinym słupem.*

Maria Konopnicka: Dym

Nikt nie zna przyszłości, lecz można się starać ją przewidzieć. Przyszłość rolnictwa będzie zależała od tempa zmian klimatycznych.

W 2020 r. w skali świata największy udział [w %] w emisji CO_2 mają: Chiny – 29, USA – 14, UE – 10, (w tym Niemcy – 2), Indie – 7, Federacja Rosyjska – 4, Japonia – 3, reszta świata – 33.

Dekarbonizacja gospodarki lansowana przez Komisję Europejską odstaje od światowych trendów ekonomicznych i geopolitycznych, gdzie dominują paliwa kopalne. Kraje UE chcą ograniczyć do 2030 r. emisję CO_2 o 50% w porównaniu z 1990 r., do poziomu 2238 mln ton. W 2021 r. w UE emisję CO_2 wyniosła 2813 mln t, co oznacza, że do roku 2030 emisję CO_2 należy obniżyć średniorocznie o 64 mln t. Tymczasem Chiny w latach 2019–2021 zwiększyły emisję CO_2 o 750 mln t, co oznacza średnioroczny wzrost na poziomie 375 mln t i jest wartością sześciokrotnie wyższą od planowanych na lata 2022–2030 przez UE średniorocznych redukcji.

W latach 1986–2012 wyemitowano do atmosfery więcej CO_2 niż w okresie 1751–1985. Kontynuacja tego scenariusza oznaczałaby, że w latach 2010–2050 emisja CO_2 wzrośnie trzykrotnie, do poziomu 100 Gt rocznie.

W porównaniu z 2010 r. w 2020 r., pomimo pandemii, która zmniejszyła produkcję energii na świecie w stosunku do 2019 r. o 5,1%, nastąpił blisko 8-proc. wzrost udziału paliw kopalnych w pozyskiwaniu energii. W 2020 r. w strukturze energii pochodzącej z paliw kopalnych dominowała ropa naftowa – 36,6%,

a następnie kolejno mniejszy był udział węgla – 33,9% i gazu ziemnego – 29,5%.

Według raportu IPCC [2013], aby powstrzymać wzrost temperatury poniżej progu 2°C z prawdopodobieństwem nie mniejszym niż 50%, sumaryczna emisja nie może przekroczyć 870–1240 Gt CO_2 .

Zmiany klimatu mają bezpośredni wpływ na produkcję rolną poprzez:

- rosnące stężenie CO_2 na produktywność upraw i efektywność wykorzystania wody i składników pokarmowych;
- zmiany temperatury, opadu, promieniowania słonecznego oraz wilgotności itd. na rozwój roślin i na wysokość plonu;
- wzrost strat spowodowanych szkodliwymi zjawiskami pogodowymi (np. fale upałów, mrozy i przymrozki, susze, opady intensywne i powodzie);

a pośrednio kształtują:

- przydatność różnych gatunków i odmian roślin uprawnych na danym obszarze (w szczególności mają wpływ na zasięg roślin ciepłolubnych w kierunku północnym);
- odżywianie roślin, występowanie chwastów, szkodników i chorób;
- zmiany w środowisku glebowym: wymywanie składników pokarmowych lub erozję gleb.

Efekt korzystnego działania zwiększonej zawartości dwutlenku węgla w atmosferze na plonowanie, udo wodniony w badaniach laboratoryjnych i uwzględniany w dotychczasowych symulacjach plonowania w warunkach zmiany klimatu, okazał się przeszacowany w stosunku do wyników z badań polowych. Miał on zmniejszać niekorzystne skutki niedoborów wody. Stwierdzono, że plony pszenicy ozimej w okresie 1981–2002 zwiększyły się z powodu wzrastającej zawartości dwutlenku węgla w atmosferze tylko o 0,5%, choć wcześniej sądzono, że powinny globalnie wzrosnąć o 3,5%.

Nakazem chwili jest szybkie rozpoznawanie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu oraz adaptacja roślin poprzez hodowlę nowych odmian i stosowanie zmian w agrotechnice. W okresie globalnego ocieplenia produkcja roślinna powinna bazować na zrównoważonym rozwoju, niskoemisyjnych technologiach uprawy i genotypach dostosowanych do ciągle zmieniających się warunków pogodowych.

Należy jednak pamiętać, że termiczny zegar, zwany globalnym ociepleniem, przyspiesza i oby nie zabrakło nam czasu na jego wyhamowanie i zatrzymanie, a refleksją niech będą słowa angielskiego poety Johna Donne'a, który wyraził to w swoim wierszu słowami: „jeśli utracisz cząsteczkę ziemi, to jakbyś stracił przyjaciela, nie pytaj, komu bije dzwon, może on bije właśnie tobie”.

Jubileusz 50-lecia pracy zawodowej prof. dr hab. Anny Litwińczuk

Symposium Naukowe

W Lublinie 11 maja 2022 r. odbyło się Symposium Naukowe pt. „Żywność w XXI wieku – innowacje czy powrót do tradycji”, które było poświęcone problematyce współczesnej produkcji żywności oraz roli diety w naukach o żywności i medycznych. Jego organizatorem była Katedra Oceny Jakości i Przetwórstwa Produktów Zwierzęcych UP w Lublinie oraz Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności. Symposium połączone było z jubileuszem 50-lecia pracy zawodowej (naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej) prof. dr hab. Anny Litwińczuk, która w latach 1997–2021 pełniła funkcję kierownika Katedry. Dostojnej Jubilatce towarzyszyli jej najbliżsi – mąż prof. dr hab. dr h.c. multi Zygmunt Litwińczuk oraz synowie z rodzinami.

Uczestników Symposiumu przywitał i program uroczystości przedstawił aktualny kierownik Katedry – prof. dr hab. Mariusz Florek, natomiast oficjalnego otwarcia dokonał JM Rektor Krzysztof Kowalczyk. W uroczystości brały udział władze Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, dziekan – prof. dr hab. Brygida Ślaska wraz z prodziekanami – prof. dr hab. Bożeną Kiczorowską i prof. dr hab. Andrzejem Junkuszewem, oraz dziekan Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii – prof. dr hab. Waldemar Gustaw.

W pierwszej części obrad prof. Mariusz Florek przedstawił drogę kariery zawodowej prof. Anny Litwińczuk, charakteryzując jej osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktyczno-wychowawczej i organizacyjnej na tle rozwoju kierowanej przez nią jednostki organizacyjnej związanej z towaroznawstwem żywności pochodzenia zwierzęcego. Początki jednostki sięgają 1991 r., kiedy to decyzją Senatu została powołana na ówczesnym Wydziale Zootechnicznym Pracownia Oceny Surowców Pochodzenia Zwierzęcego, której organizatorem i pierwszym kierownikiem (do 1997 r.) był prof. Zygmunt Litwińczuk.

Pani prof. zw. dr hab. Anna Teresa Litwińczuk podjęła pracę zawodową w Akademii Rolniczej w Lublinie w 1971 r. Całe swoje życie zawodowe i karierę naukową związała z Wydziałem Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki (pierwotnie Zootechniczny, później Biologii i Hodowli Zwierząt), na którym zdobywała kolejne stopnie naukowe: doktora nauk rolniczych w 1988 r., doktora habilitowanego w zakresie oceny i wykorzystania surowców zwierzęcych w 1996 r., tytuł profesora nauk rolniczych uzyskała w 2001 r., a w 2005 r. została mianowana na stanowisko profesora zwyczajnego.

Po przekształceniu w 1997 r. Pracowni Oceny i Wykorzystania Surowców Pochodzenia Zwierzęcego w samodzielny Zakład Oceny i Wykorzystania Surowców Zwierzęcych przejęła obowiązki kierownika jednostki. Nieprzerwanie pełniła je przez kolejne 25 lat – jako kierownik Katedry Towaroznawstwa i Przetwórstwa Surowców Zwierzęcych od 2000 r., następnie

Prof. Anna Litwińczuk i rektor Krzysztof Kowalczyk

w latach 2018–2021 jako dyrektor Instytutu Oceny Jakości i Przetwórstwa Produktów Zwierzęcych. W tym okresie w jednostce kierowanej przez Profesora 3 osoby uzyskały tytuł profesora, 7 – stopień doktora habilitowanego, a 17 – stopień doktora, tworząc tym samym „lubelską szkołę towaroznawstwa żywności pochodzenia zwierzęcego”. Profesor wypromowała 10 doktorantów oraz ponad 200 dyplomantów (magistrów, inżynierów i licencjatów). Aktualnie w Katedrze Oceny Jakości i Przetwórstwa Produktów Zwierzęcych pracuje 14 nauczycieli akademickich (w tym 4 profesorów tytularnych, 4 doktorów habilitowanych i 6 doktorów) zatrudnionych w 3 Zakładach: Instrumentalnej Analizy Żywności, Bezpieczeństwa Żywności i Produktów Regionalnych oraz Towaroznawstwa i Przetwórstwa Surowców Zwierzęcych. Niebagatelny wkład prof. Anna Litwińczuk wniosła także w kształcenie młodszego pokolenia kadry naukowej na forum krajowym, ponieważ opracowała 59 recenzji w postępowaniach na stopień naukowy (18 rozpraw doktorskich i 27 rozpraw habilitacyjnych) oraz tytuł naukowy profesora (14 ocen dorobku naukowego) dla wszystkich ośrodków akademickich w Polsce.

Prof. Anna Litwińczuk ma bogaty i wymierny dorobek działalności dydaktycznej. Jest doświadczonym nauczycielem akademickim i współautorem 3 uznanych ogólnopolskich podręczników akademickich do nauczania przedmiotów z zakresu towaroznawstwa i przetwórstwa żywności pochodzenia zwierzęcego, w tym: „Surowce zwierzęce – ocena i wykorzystanie” (PWRiL, Warszawa 2004), „Metody oceny towaroznawczej surowców i produktów zwierzęcych” (WUP, Lublin 2011) oraz „Towaroznawstwo surowców i produktów zwierzęcych z podstawami przetwórstwa” (PWRiL, Warszawa 2012). Profesor była twórcą i kierownikiem utworzonych w 2006 r. studiów podyplomowych „Towaroznawstwo i obrót żywnością”, jak również aktywnie uczestniczyła w tworzeniu dwóch nowych kierunków studiów powołanych na uczelni, tzn. dietetyki (w 2011 r.) i bezpieczeństwa żywności (w 2012 r.).

Wymiernym efektem działalności naukowej prof. Anny Litwińczuk jest bogaty dorobek naukowy obejmujący ponad 300 artykułów naukowych i innych opracowań. Zawierają one wyniki badań o charakterze poznawczym i aplikacyjnym, które dotyczą ważnych problemów w łańcuchu produkcji i przetwórstwa żywności, w tym przede wszystkim produktów pochodzenia zwierzęcego. Do kluczowych obszarów badawczych leżących w sferze zainteresowań Profesor należała ocena wpływu różnych czynników na wartość odżywczą i przydatność technologiczną mleka i mięsa zwierząt gospodarskich (bydło, świnie, owce, konie) oraz ryb, a także problematyka wykorzystania systemów zarządzania i zapewnienia jakości w sektorze żywnościowym. Najważniejsza część dorobku jest efektem badań zrealizowanych jako kierownik lub wykonawca w ramach 9 projektów badawczych finansowanych przez KBN i MNiSW. Wyniki badań zostały opublikowane w uznanych czasopiśmie krajowych i zagranicznych. O uznanym autorytecie Profesora świadczy powierzenie jej recenzji prac naukowych przez liczne redakcje różnych wydawnictw, w tym rozpraw habilitacyjnych (5) i artykułów naukowych (110) oraz projektów badawczych KBN i MNiSW (37).

Profesor pełni lub pełniła różne funkcje w ogólnopolskich towarzystwach naukowych, tj. Polskim Towarzystwie Zootechnicznych, Polskim Towarzystwie Technologów Żywności i Lubelskim Towarzystwie Naukowym. Aktywnie działa w Komisji Nauk Towaroznawczych PAN przy Oddziale Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu jako specjalista z zakresu towaroznawstwa żywności. O uznaniu w środowisku naukowym świadczy powołanie prof. Anny Litwińczuk do Grupy Konsultacyjnej ds. Wołowiny, Cielęciny, Baraniny i Mięsa Koziego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (2006 r.).

Za dotychczasową działalność naukową i pracę dydaktyczno-wychowawczą prof. Anna Litwińczuk otrzymała kilkanaście nagród i wyróżnień rektora UP w Lublinie. W 1996 r. została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi, a w 2005 r. Złotym Krzyżem Zasługi. W 2015 r. została uhonorowana Odznaką „Zasłużony dla Rolnictwa”, zaś w 2020 r. Medalem Unii Lubelskiej.

W części drugiej Sympozjum, moderowanej przez prof. dr hab. Jolantę Król (UP w Lublinie) i prof. dr. hab. Piotra

Przybyłowskiego (Uniw. Morski w Gdyni), wygłoszonych zostało 5 referatów wiodących. Problematykę produkcji żywności w świetle współczesnych uwarunkowań cywilizacyjnych przedstawił prof. dr hab. Tomasz Daszkiewicz z UWM w Olsztynie. Współczesne wyzwania w zakresie zarządzania i zapewniania bezpieczeństwa i jakości żywności zaprezentował prof. dr hab. Tadeusz Sikora z UE w Krakowie. Możliwości wprowadzenia innowacji w technologii mięsa zreferowała prof. dr hab. Joanna Stadnik z UP w Lublinie, zaś wieloaspektowy relatywizm bezpieczeństwa żywności w odniesieniu do żywności tradycyjnej został zaprezentowany przez prof. dr. hab. Antoniego Plutę z SGGW w Warszawie. Ostatni referat, dotyczący roli żywności w profilaktyce i terapii chorób cywilizacyjnej, wygłosiła prof. dr hab. Ewa Poleszak z UM w Lublinie.

W przerwie pomiędzy wykładami odbyła się sesja e-posterowa, podczas której przedstawiono ponad 30 doniesień z badań realizowanych w obrębie szerokiej problematyki Sympozjum przez uczestników z licznych jednostek naukowych w Polsce: Katedry Towaroznawstwa i Przetwórstwa Surowców Zwierzęcych UWM w Olsztynie, Instytutu Nauk o Żywności SGGW w Warszawie, Instytutu Nauk o Zwierzętach SGGW w Warszawie, Wydziału Zarządzania i Nauk o Jakości Uniwersytetu Morskiego w Gdyni, Wydziału Technologii Żywności UR w Krakowie czy Instytutu Parazytologii PAN w Kosewie Górnym.

Zaprezentowane zostały również wyniki uzyskane przez pracowników z jednostek UP w Lublinie, w tym z Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki (Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej; Instytutu Żywnienia Zwierząt i Bromatologii, Katedry Etologii Zwierząt i Łowiectwa; Katedry Higieny Zwierząt i Zagrożeń Środowiska; Katedry Hodowli i Ochrony Zasobów Genetycznych Bydła; Katedry Hodowli Zwierząt i Doradztwa Rolniczego oraz Katedry Oceny Jakości i Przetwórstwa Produktów Zwierzęcych), jak również z Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii (Katedry Technologii Żywności Pochodzenia Zwierzęcego; Katedry Biotechnologii, Mikrobiologii i Żywnienia Człowieka) oraz z Wydziału Agrobiotechnologii (Katedry Zarządzania i Marketingu; Instytutu Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin).

Streszczenia wszystkich doniesień zostały zamieszczone w materiałach z Sympozjum.

Sponsorami Sympozjum byli: Spółdzielnia Mleczarska „Bieluch” w Chełmie, Zakład Mięsny „Jasiołka” w Dukli oraz Spółdzielnia Mleczarska w Łużnej.

Mariusz Florek, Aneta Brodziak

Fot. Przemysław Jankowski

Część nieoficjalna jubileuszu 50-lecia pracy zawodowej prof. Anny Litwińczuk odbyła się w dworku na Felinie

Konferencja doktorantów

26 kwietnia 2022 r. w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie odbyła się 1. Międzynarodowa Konferencja Doktorantów (1st International PhD Student's Conference at the University of Life Sciences in Lublin, Poland: Environment – Plant – Animal – Product) zorganizowana przez Szkołę Dokorską oraz Radę Doktorantów UP w Lublinie. Konferencja odbyła się w języku angielskim, w trybie hybrydowym.

Uroczystego otwarcia obrad dokonał JM Rektor Krzysztof Kowalczyk. Wzięli w nim udział także prorektorzy dr hab. Bartosz Sołowiej, prof. uczelni oraz dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. uczelni.

Wykład inauguracyjny pt. „Transdisciplinarity in Scientific and Engineering Research” wygłosił prof. Joan Garcia z Politechniki Katalonii (Universitat Politècnica de Catalunya – BarcelonaTech).

Uczestnicy wydarzenia mieli okazję zobaczyć Szkołę Dokorską UP w Lublinie oczami doktorantów. W trakcie konferencji przeprowadzono konkurs pt. „Sztuczna Inteligencja (AI) w naukach przyrodniczych i inżynierskich”. Komisja pracująca w składzie: dr hab. Barbara Sowińska-Świerkosz, prof. uczelni, Dawid Kin – dyrektor Departamentu AI w PKO BP S.A., Marcin Ćwikła, menager w PKO BP S.A., dr hab. Andrzej Bochniak, prof. uczelni, dr Justyna Libera, dr inż. Małgorzata Wysocka, wyłoniła zwycięzców: mgr inż. Sebastian Kuśmierz (Polska) – I miejsce oraz nagroda publiczności, Mingaudas Urbutis (Litwa) – II miejsce, mgr inż. Marcin Kondracki (Polska) – III miejsce oraz wyróżnienie za prezentację, Dovilė Malašauskienė (Litwa) – wyróżnienie.

W konferencji uczestniczyło łącznie 415 osób, w tym 284 on-line, 131 stacjonarnie.

Doktoranci reprezentowali Ukrainę, Słowację, Hiszpanię, Serbię, Litwę, Portugalię i Turcję. Gościliśmy doktorantów z krajowych ośrodków naukowych i badawczych m.in. z Lublina, Krakowa, Warszawy, Poznania, Białegostoku, Gdańska, Wrocławia, Katowic, Puław, Olsztyna, Łodzi i Rzeszowa.

W ramach konferencji uczestnicy przedstawili 118 prac naukowych, w tym 49 w formie prezentacji i 69 posterów. Abstrakty artykułów wraz z numerami DOI zostały udostępnione na początku konferencji na dedykowanej stronie internetowej.

Podczas obrad można było zapoznać się z pracami naukowymi prezentowanymi w czterech sekcjach tematycznych: nauki o zwierzętach, nauki o roślinach, technologia oraz środowisko.

Koordinatorkami obrad w poszczególnych sekcjach byli: dr inż. Edyta Kowalczyk-Vasilev; mgr

Fot. Karolina Kwapisz

inż. Kamila Janicka; dr hab. Magdalena Pogorzałek, prof. uczelni; mgr inż. Karolina Różaniecka; dr hab. Aneta Brodziak, prof. uczelni; mgr Adam Grdeń; dr hab. Sławomir Ligęza, prof. uczelni oraz mgr inż. Katarzyna Matyszczyk. Wyróżnienia dla najlepszych prezentacji w poszczególnych sekcjach przyznane przez mentorów trafiły do mgr inż. Klaudii Gustaw, mgr inż. Michała Możejki, Moniki Nutautaitė (Litwa), Manyou Yu (Portugalia).

Podczas wydarzenia dyrektor Szkoły Doktorzkiej prof. dr hab. Katarzyna Ognik wraz z prorektorem ds. nauki i współpracy z zagranicą dr hab. Bartoszem Sołowiejem wyróżnili sześciu doktorantów. Listy gratulacyjne wraz z upominkami otrzymali: za działalność naukową – mgr inż. Partycja Skowronek, lek. wet. Jowita Zwolska oraz mgr inż. Julia Wójcik-Madej; za działalność organizacyjną i charytatywną – mgr inż. Karolina Różaniecka, mgr inż. Sebastian Kuśmierz oraz mgr inż. Kostiantyn Vasiukov.

Wydarzenie uświetnił występ artystyczny zespołu Berberys oraz występ niespodzianka prorektora ds. nauki i współpracy z zagranicą dr hab. Bartosza Sołowieja, prof. uczelni wraz z doktorantami, pracownikami UP w Lublinie oraz zaproszonymi gośćmi. Patronat medialny objęły: „Dziennik Wschodni”, „Radio Lublin”, „TVP3 Lublin”, portal „eDoktorant”.

Katarzyna Ognik
Małgorzata Wysocka
Karolina Kwapisz

Środowisko–Roślina–Zwierzę–Produkt

To temat przewodni III Międzynarodowego Sympozjum Studenckich Kół Naukowych, które odbyło się w formie on-line 21 kwietnia 2022 r. w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie.

Temat łączy aktualne problemy dotyczące ochrony środowiska, rolnictwa, hodowli i chowu zwierząt oraz produkcji żywności w jednym zagadnieniu, tj. rozwoju zrównoważonym. Definicja opisana w raporcie pt. „Nasza wspólna przyszłość”, opublikowanym w 1987 r. przez Światową Komisję ONZ ds. Środowiska i Rozwoju, informuje, że jest to „rozwój zapewniający zaspokojenie obecnych potrzeb społeczeństwa bez uszczerbku dla możliwości zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń”. W odniesieniu do rolnictwa jest to system, który polega na racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrody w taki sposób, aby ograniczyć negatywny wpływ rolnictwa na środowisko oraz zapobiec ubytkowi substancji organicznej w glebie. Zrównoważony rozwój dotyczy również hodowli i chowu zwierząt gospodarskich oraz produkcji żywności. W „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” przedstawionej przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyjęto szereg celów, spośród których najważniejsze to: wspieranie zrównoważonego rozwoju małych, średnich i dużych rodzinnych gospodarstw rolnych jako podstawy ustroju rolnego, produkcja wysokiej jakości polskiej żywności, również tej spełniającej oczekiwania określonych grup konsumentów (np. ekologicznej lub o wysokiej jakości etycznej), wzrost konkurencyjności krajowego sektora rolno-spożywczego na rynkach zagranicznych, prowadzenie produkcji rolniczej z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska oraz adaptacji do zmian klimatu na obszarach wiejskich, w tym gospodarowania wodą wobec postępującego obniżenia jej dostępności.

Jak wynika z przyjętych ustaleń, duże znaczenie ma produkcja żywności pochodzenia zwierzęcego

nie tylko z powodu potrzeby wzmocnienia i konkurencyjności wobec innych krajów, ale również ze względu na opinię o konieczności ograniczenia hodowli i chowu zwierząt gospodarskich z uwagi na potencjalnie negatywny wpływ na środowisko. Szczególnie dotyczy to możliwych globalnych ograniczeń w spożyciu mięsa jako źródła białka. Jakkolwiek prognozy FAO wskazują, że konsumpcja np. wieprzowiny nie obniży się, a wręcz wzrośnie w najbliższych latach o około 20%, kształtując się na poziomie około 130 mln ton, co jest związane m.in. z rosnącą konsumpcją w krajach rozwijających się.

W Polsce chów trzody chlewnej, drobiu i bydła szybko się zmienia w kierunku zwiększenia skali produkcji. Tworzenie dużych ferm jednak bardzo często wywołuje ostry sprzeciw społeczny z uwagi na wzrost liczby czynników zagrażających środowisku naturalnemu, szczególnie w zakresie zanieczyszczenia wody, gleby i powietrza. Dodatkowo obawy budzą kwestie związane ze zdrowiem osób nie tylko pracujących w dużych fermach, ale przede wszystkim zamieszkujących w sąsiedztwie tego typu obiektów. W tym aspekcie ważne jest właściwe połączenie metody i skali chowu zwierząt gospodarskich z koncepcją zrównoważonego rozwoju rolnictwa. Produkcja zwierzęca powinna być prowadzona tak, aby racjonalnie wykorzystywać zasoby przyrody, ograniczać negatywny wpływ na środowisko oraz zachować krajobraz wiejski. Jednocześnie zrównoważony chów zwierząt gospodarskich powinien spełniać oczekiwania producentów w zakresie opłacalności produkcji i zachowania optymalnych warunków pracy, konsumentów w aspekcie bezpieczeństwa i jakości żywności pochodzenia zwierzęcego oraz społeczeństwa w kontekście oddziaływania produkcji na zdrowie, samopoczucie oraz środowisko przyrodnicze.

Zagadnienia te były również przedmiotem wielu prac naukowych przedstawionych na III Międzynarodowym Sympozjum Studenckich Kół Naukowych.

Oficjalnego otwarcia obrad dokonał JM Rektor Krzysztof Kowalczyk. Uczestników oraz gości powitali również prorektor ds. studenckich i dydaktyki dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. uczelni oraz przewodniczący komitetu organizacyjnego i pełnomocnik rektora ds. studenckich kół

Od lewej prof. prof.: Urszula Kosior-Korzecka, Krzysztof Kowalczyk, Marek Babicz, Krzysztof Tomczuk
Fot. Maciej Niedziółka

naukowych, prof. dr hab. Marek Babicz. Wykład inauguracyjny pt. „Alweokokoza – nieznana inwazja z lasu” wygłosił prof. dr hab. Krzysztof Tomczuk z Katedry Parazytologii i Chorób Ryb Wydziału Medycyny Weterynaryjnej.

W trakcie obrad 246 studentów z 21 krajowych i zagranicznych ośrodków akademickich przedstawiło swoje prace badawcze, aplikacyjne i monograficzne w 7 sekcjach tematycznych. Zostały one wydane w formie e-książki streszczeń. Nadesłano również 100 rozdziałów monografii, które – opublikowane w formie wydawnictw monograficznych – będą stanowiły świadectwo aktywności naukowej studentów.

Tęgoroczną edycję III Międzynarodowego Sympozjum SKN wsparły towarzystwa naukowe: Polskie Towarzystwo Agronomiczne, Oddział

w Lublinie; Polskie Towarzystwo Inżynierii Rolniczej, Oddział w Lublinie; Polskie Towarzystwo Nauk Ogrodniczych, Oddział w Lublinie; Polskie Towarzystwo Nauk Weterynaryjnych, Oddział w Lublinie; Polskie Towarzystwo Technologów Żywności, Oddział w Lublinie; Polskie Towarzystwo Zootechniczne, Koło w Lublinie; Polskie Towarzystwo Zoologów.

III Międzynarodowe Sympozjum Studenckich Kół Naukowych pozwoliło na prezentację aktywności badawczej młodych naukowców, jak też na upowszechnienie nauki poprzez wymianę poglądów, doświadczeń i praktycznej wiedzy na temat aktualnych wyzwań naukowych w Polsce i na świecie.

Marek Babicz

Wystawa w bibliotece

W budynku Biblioteki Głównej UP w Lublinie 7 czerwca 2022 r. została otwarta wystawa poświęcona prof. dr. hab. Bohdanowi Dobrzańskiemu, pierwszemu rektorowi Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie, dziś Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Ekspozycja przedstawia sylwetkę wielkiego uczonego i pedagoga, twórcy Lubelskiego Ośrodka Gleboznawczego, doktora honoris causa Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie, UMCS w Lublinie oraz Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie.

Uroczyste otwarcie wystawy dokonał JM Rektor Krzysztof Kowalczyk. Wspomnieniami o swoim ojcu profesorze Bohdanie Dobrzańskim dzieliły się dzieci: Zofia Czernicka oraz prof. dr hab. Bohdan Dobrzański jr. Następnie głos zabrali: prof. Ivan Shuvar z Lwowskiego Narodowego Uniwersytetu Rolniczego w Dublanach, prof. dr hab. Józef Horabik, dyr. Instytutu Agrofizyki PAN w latach 2007–2015 oraz dr inż. Paulina Studzińska-Jaksim, dyrektor Biblioteki Głównej UP w Lublinie.

W uroczystości wzięli udział: członkowie najbliższej rodziny, przyjaciele oraz dawni współpracownicy Profesora, a także przedstawiciele świata nauki, pracownicy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz innych jednostek naukowych.

Wystawa zawiera ciekawe i cenne materiały, m.in. prywatne zapiski, zdjęcia, publikacje, patenty, odznaczenia, medale, dyplomy, nagrody, biogram, kalendarium, wspomnienia oraz prezentację multimedialną. Ekspozycje pochodzą z Archiwum Uczelni, Biblioteki Głównej UP w Lublinie, Biura Rektora oraz Instytutu Gleboznawstwa, Inżynierii i Kształtowania Środowiska. Najcenniejsze pamiątki zgromadzone na wystawie pochodzą z prywatnego archiwum rodzinnego i zostały udostępnione przez prof. B. Dobrzańskiego jr.

Wystawę przygotował zespół pracowników biblioteki w składzie: Monika Mroczek – koordynator, Agnieszka Penar, Justyna Wojdyła, Justyna Kamińska, Diana Brodziak, Justyna Sadura oraz Bartłomiej Boćkowski, zastępca dyr. BG UP w Lublinie. W prace związane z wydrukiem plakatów włączony był Jacek Pałyszka, pracownik Wydawnictwa UP.

Monika Mroczek, Paulina Studzińska-Jaksim

Fot. Alicja Jaroszevska

Wystawa czynna będzie do końca 2022 r.

Kryminalistyka w biogospodarce

Nowy kierunek studiów

Uchwałą (nr 33/2021-2022) Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 25.03.2022 r. od roku akademickiego 2022/2023 zostanie uruchomiony kierunek studiów – kryminalistyka w biogospodarce. Są to studia stacjonarne pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, trwające 6 semestrów i kończące się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata.

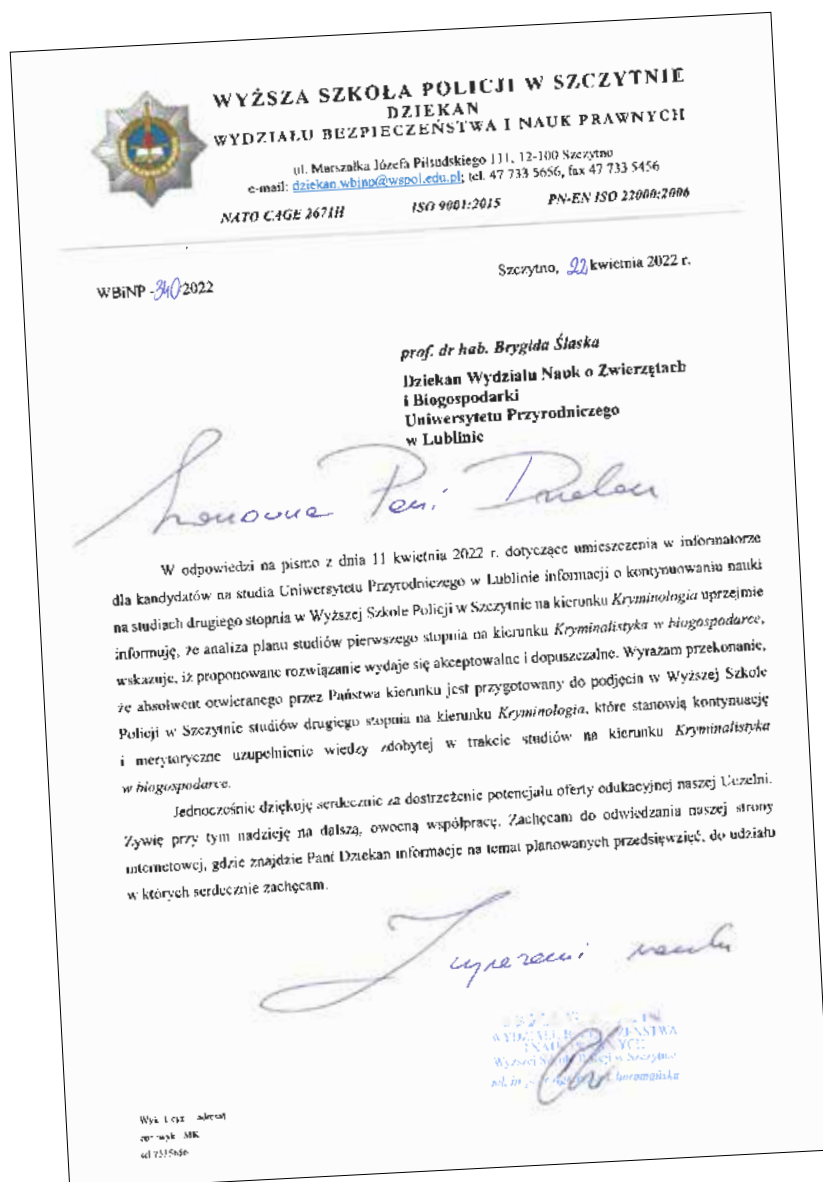
Unikatowy kierunek studiów – kryminalistyka w biogospodarce – powstał w odpowiedzi na kilka problemów. Po pierwsze wzrasta świadomość społeczeństwa w zakresie naruszeń prawa z udziałem zwierząt. Coraz częściej sądowe sprawy przestępstw dokonywanych w oparciu o zwierzęta/produkty pochodzenia zwierzęcego znajdują rozwiązanie na podstawie umiejętnie przeprowadzonej analizy genetycznej, chemicznej czy toksykologicznej. Dotyczy to w głównej mierze przestępstw z udziałem zwierząt (np. kłusownictwo, przemyt, znęcanie się nad zwierzętami), jak również produktów

pochodzenia zwierzęcego (i to zarówno konsumpcyjnych, jak i użytkowych). Po drugie w ostatnich latach zauważalny jest rozwój genetyki kryminalistycznej zwierząt (ang. animal forensic genetics), która jest podzielona na dwie grupy: gatunkowe i towarzyszące (ang. domestic animal forensic genetics) oraz dzikie (ang. wildlife forensic). Ponadto w ostatnich latach lawinowo wzrosła liczba publikacji z zakresu wykorzystywania w kryminalistyce metod molekularnych do identyfikacji gatunkowej i osobniczej zwierząt. Po trzecie prace naukowo-badawcze, które są wykonywane w krajach na całym świecie, prowadzą do wypracowania ujednoliconych zasad identyfikacji zwierząt z wykorzystaniem analizy DNA. Wreszcie, po czwarte, w żadnym z policyjnych laboratoriów kryminalistycznych w Polsce w chwili obecnej nie są wykonywane badania z zakresu identyfikacji gatunkowej zwierząt, które miałyby istotne znaczenie w sprawach kryminalnych i gospodarczych. Powodowane jest to brakiem ustandaryzowania analiz zwierzęcego DNA w takim stopniu, jaki jest widoczny w przypadku rutynowo wykonywanych badań DNA ludzkiego. Powyższe wybrane aspekty były głównymi argumentami za powołaniem nowego kierunku.

W niektórych sprawach kwestia identyfikacji gatunkowej może być mniej ważna (np. gdy materiał pochodzi od psa lub kota), ale istotniejsza może być identyfikacja osobnicza zwierzęcia. Utożsamienie konkretnego zwierzęcia opiera się na metodach podobnych do stosowanych w identyfikacji człowieka przy użyciu markerów mikrosatelitarnych. Obecnie na świecie kryminalistyka dzikiej przyrody (ang. wildlife forensic science) jest uznawana za odrębną dyscyplinę. W społeczeństwie rośnie świadomość, że nielegalny handel dziką fauną i florą przyczynia się do zmniejszania liczby gatunków chronionych. Wykorzystanie starterów uniwersalnych w genomie mitochondrialnym służy do identyfikacji gatunkowej zwierząt wolno żyjących. Badania kryminalistyczne prowadzone na zwierzętach mogą odgrywać kluczową rolę w różnych dochodzeniach. Analiza DNA wymaga stosowania zaawansowanych, precyzyjnych i wiarygodnych narzędzi, których studenci będą mogli się nauczyć podczas studiów.

Stopień zaawansowania wiedzy i umiejętności studentów będzie się sukcesywnie podnosił w czasie realizacji programu, umożliwiając im przygotowanie projektu licencjackiego. Dwa pierwsze semestry obejmują głównie przedmioty ogólne i podstawowe, a w kolejnych semestrach stopniowo wzrasta udział przedmiotów kierunkowych.

Wśród przedmiotów ogólnych i podstawowych znalazły się m.in. botanika z palinologią

i diatomologią, techniki mikroskopowe i histologiczne, metody spektroskopowe i chromatograficzne w ekspertyzie sądowej, chemia sądowa. Zdecydowaną większość modułów w planie studiów stanowią przedmioty kierunkowe, w tym: trychologia, entomologia sądowa, przepisy prawne w ochronie zwierząt, serologiczne ślady zwierząt, materiał biologiczny w kryminalistyce, przestępczość w hodowli koni, przygotowanie zwierząt do służb mundurowych, metodyka szkolenia zwierząt, fenotypowanie komponentów roślinnych, toksykologia sądowa z alkohologią, przestępczość w chowie i hodowli zwierząt, badania gleb w postępowaniu sądowym, diagnostyka molekularna w kryminalistyce, zafałszowania środków żywienia zwierząt, zagrożenia bioterrorystyczne, ekspertyza sądowa, przestępczość przeciwko gatunkom chronionym, podstawy postępowania karnego, oszustwa żywnościowe, kryminalistyczne profilowanie DNA, resocjalizacja

przez pracę z pszczołami, traseologia, balistyka i rany postrzałowe.

Wybrane ćwiczenia terenowe będą realizowane w zakładach penitencjarnych oraz na strzelnicy, podczas nich studenci zapoznają się z elementami oddawania strzałów oraz penetracji przez pociski przeszkód o różnicowanym charakterze, w tym rykoszetowania pocisków. Część zajęć będzie realizowana przez pracowników Laboratorium Kryminalistycznego Policji w Lublinie. Ponadto istnieje możliwość kontynuowania nauki na studiach drugiego stopnia w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie na kierunku kryminologia. Oba kierunki studiów doskonale się uzupełniają.

Magdalena Gryzińska

przewodnicząca Rady Programowej

kierunku studiów kryminalistyka w biogospodarce

Brygida Ślaska

działek Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki

Zespół sygnalistów myśliwskich

W ostatnich latach nastąpił swoisty renesans muzyki myśliwskiej i sygnalistyki łowieckiej. W myśl powiedzenia, że *łowy bez muzyki to tylko polowanie*, ten element szeroko rozumianej kultury łowieckiej stał się nieodzowną częścią wszelkich imprez i uroczystości zarówno łowieckich, jak i świeckich. Co więcej, rokrocznie organizowanych jest co najmniej kilkanaście przeglądów i konkursów tego rodzaju muzyki.

Stąd też niespełna 2 miesiące temu na naszej uczelni rozpoczął działalność Zespół Muzyki Myśliwskiej, który za zgodą władz uczelni przyjął nazwę Orion. Pomimo krótkiego stażu grupa jak na razie 4 studentów zdecydowała się na swój pierwszy występ konkursowy. Była to rywalizacja indywidualna i zespołowa podczas X Podkarpackiego Konkursu Sygnalistów Myśliwskich „O statuetkę rysia bieszczadzkiego”, który odbył się 28 maja 2022 r. w Zespole Szkół Leśnych w Lesku.

Po kilku godzinach zmagani konkursowych pod czujnym okiem jury wyniki były dla nas napawające optymizmem do dalszego działania. Pomimo braku wysokich wyników w klasyfikacji indywidualnej na podkreślenie zasługuje fakt uplasowania się naszych studentów na drugiej lokacie w rywalizacji zespołowej. Nasz nowo powstały zespół wywalczył II miejsce w klasie C, pokonując między innymi utytułowane i posiadające tradycje zespoły z Techników Leśnych w Biłgoraju i Lesku. Z całą pewnością tak wysokie miejsce już w pierwszej rywalizacji zmotywuje studentów do dalszych ćwiczeń i występów na kolejnych konkursach. Warto także podkreślić, że występ zespołu uświetnił już dwie uroczystości akademickie – uroczystość nadania tytułu profesora honorowego oraz uroczystość nadania doktora honoris causa.

Tekst i fot. Marian Flis, opiekun zespołu

Występ zespołu Orion
Uniwersytetu Przyrodniczego
w Lublinie

Zdobyty puchar i dyplom
za II miejsce

Lucerna – królową pasz

Kolonia Spiczyn, maj 2003 –
doświadczenie polowe lucerny

Agata
Dziwulska-Hunek

Lucerna (łacińska nazwa *Medicago sativa* L.) należy do wieloletnich roślin motylkowych. Uprawiano ją już za czasów starożytnych. Pochodzi z południowo-zachodniej Azji, czyli terenów obecnego Iranu. W V w. p.n.e. sprowadzono ją z Persji do Grecji, a na początku II w. p.n.e. do Włoch. Wówczas była podstawową paszą dla koni na szlakach karawan, dzięki temu szybko ją rozpowszechniono w Chinach, Indiach, Hiszpanii oraz północnej Afryce.

Nasiona lucerny mają nieregularny, owalny lub sercowaty kształt, o zabarwieniu jasnobrązowym. Masa tysiąca nasion wynosi 1,5–2,3 g. System korzeniowy jest silnie rozwinięty, składa się z korzenia głównego – palowego (o długości do 3 m, a czasem dłuższego). Łodyga o prostych lub ukośnych pędach jest gładka bądź lekko owłosiona, rozgałęziona. Liście na ogół są trójlistne, mogą być podłużnie owalne, owalne albo zaokrąglone. Grona o kształcie podłużno-jajowatym i długości 20–40 mm liczą od 5 do 30 kwiatów. Kwiaty mają barwę fioletową, błoniekową lub purpurową. Strąk wielonasienny składa się z 2–4 zwojów spiralnych.

Lucerna jest jedną z najstarszych i drogocennych roślin paszowych strefy umiarkowanej. Stosuje się ją w żywieniu zwierząt, szczególnie bydła, owiec i koni. Otrzymywana jest z niej wysokobiałkowa pasza w postaci zielonki, siana lub sianokiszonki. Obecnie staje się modny styl spożywania przez ludzi lucerny w postaci kielków do kanapek czy sałatek. Korzystne właściwości lucerny wynikają z jej składu chemicznego, w tym zawartości aminokwasów egzogennych (lizyna, walina, leucyna, metionina, treonina i in.), składników mineralnych (wapń, fosfor, potas, magnez i żelazo) oraz witamin (zwłaszcza A i K). Zawartość białka

Nazwa lucerna wywodzi się najprawdopodobniej od szwajcarskiego kantonu Luzern, leżącego nad jeziorem o tej samej nazwie (znana w I w. n.e.), ale może też pochodzić od doliny rzecznej Lucerna we Włoszech. Na przełomie XV i XVI w. dotarła z południowego wschodu do Polski pod nazwą trawa medyczna.

ogólnie stanowi 17–20% w suchej masie, 21–33% w liściach i kwiatostanach i 10–15% w łodygach głównych i bocznych. Saponina z lucerny stosowana jest w przemyśle farmaceutycznym i środkach ochrony roślin. Oprócz tego gleba, na której uprawia się lucernę, jest wzbogacana w azot dzięki jej zdolności do wiązania azotu atmosferycznego z bakteriami brodawkowymi z rodzaju *Rhizobium*. Uprawa lucerny nie jest skomplikowana, choć jest rośliną o wysokich wymaganiach. Lucerna lubi miejsce słoneczne, bezwietrzne i ciepłe oraz glebę żyzną, próchniczą i przewiewną, o odczynie pH zasadowym. Nasiona lucerny wysiewa się do gleby na wiosnę, najlepiej w temperaturze 20–25°C.

Medicago sativa L. jest znana na całym świecie, w uprawie na paszę w żywieniu zwierząt, w diecie ludzi jako warzywo liściaste do sałatek, w medycynie – przeciwutleniacze w chlorofilu zmniejszają ryzyko chorób układu krążenia czy nowotworowych, w produkcji biopaliw z łodyg. Ponadto w ekologicznym rolnictwie stosowana jest jako doskonały nawóz zielony, tzw. poplon, do wzrostu i rozwoju uprawnych i warzywnych roślin. Szerokie zastosowanie lucerny jest wynikiem jej niezwykłych i bogatych walorów odżywczych.

Lucerna stała się obiektem moich zainteresowań badawczych w momencie rozpoczęcia studiów doktoranckich. Cenne wskazówki na temat uprawy tej rośliny otrzymałam od śp. profesora Marka Ćwintala, wybitnego specjalisty z zakresu badań jakości nasion i technologii uprawy wieloletnich roślin motylkowych, który zaszczerpił we mnie zainteresowanie „królową pasz”.

Obecnie moje badania koncentrują się nad wpływem stymulacji nasion metodami fizycznymi

na kiełkowanie, wzrost i rozwój roślin oraz plon. Od ponad 20 lat stymuluję nasiona różnych gatunków roślin uprawnych i warzywnych. Ale moje serce jest ciągle przy lucernie. Materiał siewny lucerny ma nasiona twarde, które sprawiają trudność w kiełkowaniu w przewidzianym czasie i mogą wykiełkować nawet po kilku latach. Kiełkowanie odgrywa ważną rolę w dalszych etapach rozwoju roślin. Aby pobudzić zarodek w nasionku, należy stworzyć odpowiednie warunki zewnętrzne (woda, temperatura, światło). W roślinach fitochrom jest to niebieski barwnik, który pochłania światło czerwone w zakresie 650–670 nm. Jest barwnikiem niezbędnym w regulacji kiełkowania roślin. Dlatego też podjęłam się szukania rozwiązań poprzez stymulowanie nasion światłem lasera He-Ne i zmiennym polem magnetycznym, aby przyspieszyć i zarazem zwiększyć zdolność kiełkowania nasion. Zastosowane przeze mnie metody wykorzystują promieniowanie elektromagnetyczne, czyli mają naturę falową.

Problem badawczy obejmował eksperymenty laboratoryjne i polowe. W badaniach laboratoryjnych określałam liczbę nasion kiełkujących normalnie i anormalnie oraz twardych i porażonych grzybami. Nasiona kiełkujące normalnie to takie, które posiadają dwa liścienie i prawidłowo wykształcony korzonek. Zauważyłam wzrost o 9–19% nasion kiełkujących normalnie pod wpływem stymulacji światła lasera i spadek o 8–42% – twardych nasion. Eksperymenty polowe były realizowane w latach 2002–2004 i 2008–2011, dotyczyły plonu i jego struktury plonotwórczej (wschody i liczba roślin na 1 m², plon zielonej i suchej masy, procentowy udział liści). W pierwszym badaniu polowym określono dodatkowo zawartość białka i składników mineralnych (P, K, Ca, Mg). Stymulacja światła lasera spowodowała wzrost plonu paszy (4–10%) oraz białka (2–4%) i składników, takich jak potas (4–15%) i wapń (3%) w roślinach lucerny. W drugim badaniu polowym potwierdził się pozytywny wpływ czynników fizycznych (światło lasera, zmienne pole magnetyczne oraz oba łącznie) na wschody, liczbę pędów, wysokość roślin, plon.

Kolejnym etapem moich badań było określenie wpływu czynników fizycznych na zawartość barwników fotosyntetycznych w liściach, które odgrywają ważną rolę w życiu roślin. Chlorofil jest głównym barwnikiem nadającym zieloną barwę roślinom i biorącym udział w procesie fotosyntezy. W roślinach wyróżnia się dwa rodzaje chlorofilu: *a* i *b*. Przy czym proporcja chlorofilu *a* do *b* wynosi 3 : 1. Obok chlorofilu występują ponadto barwniki pomocnicze – karotenoidy, które dzielą się na karoteny (pomarańczowe) i ksantofile (żółtopomarańczowe). Etapem badawczym było zbadanie zmienności chlorofilów i czasów życia fluorescencji u roślin lucerny 6- i 2-letnich wyrosłych z nasion stymulowanych czynnikami fizycznymi. Zauważono, że w 6-letnich liściach lucerny zawartość chlorofilów wzrosła o 5–10% oraz wydłużył się o 2–22% czas życia fluorescencji Chla.

Moje badania dotyczyły także wydajności fotosyntezy. Pomiar fluorescencji chlorofilu za pomocą techniki PAM pozwala na szybką ocenę wydajności reakcji fotochemicznych w fotoukładzie II (PSII) w warunkach świetlnych, co odzwierciedla w pełni wydajność całego procesu fotosyntezy. W roślinach wyjątkowo wrażliwym miejscem jest aparat fotosyntetyczny, a w szczególności struktury PSII na różnorakie stresy. Fluorymetry służą do oceny stanu fizjologicznego roślin poprzez wykrycie zmian wywołanych stresem podczas uprawy, lecz bez określenia jego charakteru. W latach 2014–2016 zauważyłam, że plon zielonej masy i parametry fotosyntetyczne (wydajność fotosyntezy, ETR – transport przepływu elektronów, zawartość chlorofilu) były wyższe pod wpływem światła lasera He-Ne w 2014 r.

Z powyższych badań można wnioskować, że stymulacja czynnikami fizycznymi wpływa pozytywnie, a najlepszy efekt zostaje osiągnięty w początkowej fazie rozwoju roślin.

Na zakończenie ciekawostka – podczas zwiedzania Pragi napotkałam kino Lucerna w kompleksie Pałacu Lucerna, budowanym przez czternaście lat.

Fot. Agata Dziwulska-Hunek

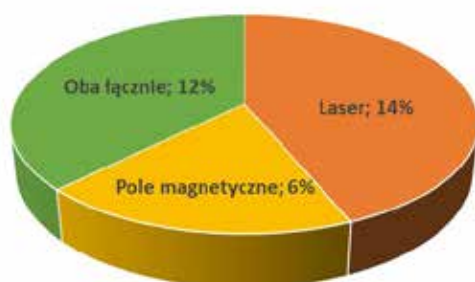

Lucerna (*Medicago sativa* L.)

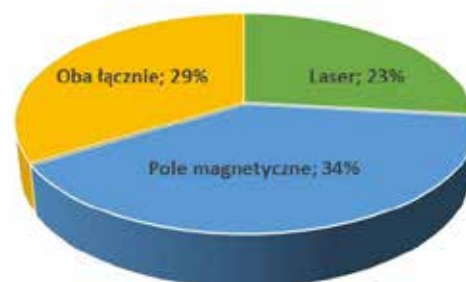

Nasiona lucerny

Wzrost plonu paszy

Wzrost wschodów roślin

W trakcie wydarzenia zarówno uczniowie, jak i nauczyciele mogli zapoznać się z ofertą studiów, a także uczestniczyć w wykładach Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej (OKE) na temat przedmiotów maturalnych: „Co należy wiedzieć o egzaminie maturalnym z chemii?” oraz „Co należy wiedzieć o egzaminie maturalnym z biologii?”.

Spotkanie w auli Centrum Kongresowego rozpoczęł koncert Chóru Akademickiego pod batutą prof. szt. muz. Marzeny Zofii Bernatowicz. Uroczystego otwarcia dokonał JM Rektor Krzysztof Kowalczyk, który powitał zebranych gości i skierował kilka słów w stronę przyszłych kandydatów na studia. Następnie prorektor ds. studenckich i dydaktyki, dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. uczelni, przedstawiła kandydatom na studia najważniejsze fakty o Uniwersytecie.

Gościem honorowym Dnia Otwartego był zastępca prezydenta miasta Lublin ds. oświaty i wychowania Mariusz Banach, który w krótkim

Drzwi szeroko otwarte

Ponad 1200 osób wzięło udział w tegorocznym Dniu Otwartym Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie 7 kwietnia 2022 r. W murach uczelni gościło 67 szkół na blisko 70 warsztatach organizowanych przez każdy z siedmiu wydziałów.

przemówieniu podkreślił zalety studiowania w „mieście inspiracji” i na UP w Lublinie.

Tematyczne warsztaty – z wcześniejszą internetową rejestracją – odbywały się w budynkach Uniwersytetu w godzinach 8–16. Wiele z nich cieszyło się ogromnym zainteresowaniem, jak chociażby: „Herbatki z owoców leśnych, uprawianych w ogrodzie i ziół – praktyczne wykonanie”, „Gra miejska – poznaj Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie”, „Nowe technologie w architekturze krajobrazu”, „Skrzydełko czy nóżka – anatomia w pigułce”, „Kolorowy świat makaronów”, „Bezpieczeństwo na talerzu, czyli wszystko co powinieneś wiedzieć o higienie żywności”, „Mapa wirtualna – zrób to sam i pochwal się światu”, „Oczy po mamie, talent po tacie – czyli co o DNA i dziedziczeniu cech każdy wiedzieć powinien”.

Bardzo szybko wolne miejsca rozeszły się na „Spacer po Wydziale Medycyny Weterynaryjnej” ze studentami weterynarii, który odbył się w kilku turach i obejmował lokalizacje przy ulicach Akademickiej i Głębokiej. Dużym zainteresowaniem cieszyły się także porady doradcy zawodowego prowadzone przez pracowników Biura Karier UP w Lublinie.

Od godziny 8 do 15 na parterze budynku AGRO II działał punkt informacji rekrutacyjnej prowadzony przez Biuro Rekrutacji i Promocji Kształcenia, Centrum Dydaktyki i Spraw Studenckich. Uczniowie mogli odebrać informatory z ofertą studiów na rok akademicki 2022/2023 i materiały promocyjne, a także porozmawiać o rekrutacji na studia zarówno z pracownikami, jak i ze studentami reprezentującymi różne wydziały i organizacje studenckie działające na UP. Pracownicy Biura przeprowadzili również pięć prezentacji na temat oferty edukacyjnej i zasad rekrutacji.

Agnieszka Wasilak

Fot. Alicja Jaroszevska

Lecę na free style'u

Nasz kolejny superbohater

Łukasz Woźniak jest studentem II roku inżynierii rolniczej studiów pierwszego stopnia i reprezentantem AZS UP sekcji lekkoatletycznej.

I Dlaczego wybrał Pan Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie?

Miałem do wyboru Kraków lub Lublin. W Lublinie specjalizacja bardziej mnie zaciękała. Połączenie motoryzacji, mechaniki oraz ekoenergetyki, to lubię. W rodzinnym domu zaszczerpiono mi pasję do inżynierii rolniczej i postanowiłem ją rozwijać. Rodzice prowadzą niewielkie gospodarstwo rolne. I zawsze mnie ciągnęło do maszyn, urządzeń, do techniki związanej z maszynami w gospodarstwie.

I Jak Pan planuje wykorzystać ten kierunek w przyszłości?

Chciałbym pracować w sprzedaży, w fabryce lub przy serwisie maszyn rolniczych. Mam doświadczenie z tym związane, ponieważ mój zaufany nauczyciel od przedmiotów zawodowych zauważył, że interesuję się maszynami rolniczymi. Polecił mi swojemu przyjacielowi, który jest właścicielem małej, dobrze rozwijającej się firmy z maszynami rolniczymi. Odbylem tam praktykę i otrzymałem doskonałe referencje od pracodawcy. Zatem mam doświadczenie w pracy przy produkcji maszyn rolniczych. Pracowaliśmy przy skręcaniu brontalerzowych i rozsiewaczy, a także innych maszyn służących do uprawy ziemi oraz nawożenia. Po studiach inżynierskich chciałbym kontynuować pracę zawodową. I korzystać z praktyk lub też staży. A jeżeli to mi się nie uda, chętnie wrócę na moją uczelnię i podejmę kierunek agrotechnika. Tu będzie styczność z informatyką, którą nie do końca lubię. Ale mimo to mam bardzo duży zapal i zdaję sobie sprawę, że w nowoczesnym rolnictwie przed informatyką nie ucieknę.

I Jak Pan odnalazł się na uczelni w początkowych dniach studiów?

Pani Magdalena Łukasik z biura ds. osób z niepełnosprawnością pomogła mi zaaklimatyzować się na Uniwersytecie, w poruszaniu się w budynkach uczelni i jej strukturze. Wskazała mi kierunki, gdzie mogę się udać po pomoc, służyła radą. I dzięki niej mam zawsze się do kogo zwrócić, oprócz kolegów oczywiście. Kiedy mam jakiś problem, mogę na nią liczyć. Mam ciągły kontakt z panią Magdaleną i ona zawsze przekazuje mi informacje o warsztatach czy innych wydarzeniach. To właśnie pani Magdalena mną kieruje. I wlewa

we mnie taką motywację, że kiedy zdarzy się niezaliczone kolokwium lub test, mówi, że nie jest to tragedia i że w drugim terminie muszę zdać. I wiem, że muszę, bo są wśród mnie osoby, które we mnie wierzą.

I Co takiego daje sport?

Daje samodzielność, rozwój, jest to forma rehabilitacji, rozwój pod względem ciężyzny fizycznej. Dzięki temu łatwiej pokonuje się wiele przeszkód. Większy krawężnik nie jest problemem. Można poznać wielu ciekawych ludzi. Poprawia się zdrowie psychiczne. Uprawiając sport, człowiek lepiej się czuje.

Zajmuję się lekkoatletyką. Wcześniej wyciskałem sztangę, leżąc, ale ze względów zdrowotnych musiałem to ograniczyć i skupiłem się na lekkoatletyce: biegach sprinterskich i pchaniu kulą. Wcześniej rzucałem także oszczepem i dyskiem.

Bardzo przypadły mi do gustu biegi sprinterskie oraz pchanie kulą. Biegi dlatego, że czułem rywalizację z każdym, nie jak w sportach zespołowych. To dawało mi motywację i siłę, by być pierwszym. Ta rywalizacja jest niesamowita. Dreszczyk emocji, szybkość, rozwijanie prędkości i pobijanie kolejnych rekordów czasowych. To jest niesamowite.

I Jakie ma Pan osiągnięcia?

Zdobyłem wielokrotnie tytuł mistrza Polski w lekkoatletyce juniorów, ostatnio brązowy medal w pchaniu kulą seniorów. Mam medale z Mistrzostw Polski w lekkiej atletyce oraz Mistrzostw Polski w wyciskaniu sztangi leżąc a są to: 4 srebrne w lekkiej atletyce (kula, oszczep, dysk), 6 złotych (wyścigi na 100 m, pchanie kulą oraz wyciskanie sztangi leżąc z wynikiem 65 kg przy wadze 40 kg, 2 brązowe w pchaniu kulą w Mistrzostwach Polski Seniorów w lekkiej atletyce oraz brązowy medal w wyciskaniu sztangi leżąc z wyżej wymienionym wynikiem, lecz w klasyfikacji otwartej seniorzy+juniorzy). Tu rok temu w czerwcu na Mistrzostwach Polski w Bydgoszczy w lekkiej atletyce, gdy zająłem trzecie miejsce, niestety pokonało mnie dwóch kolegów, którzy są paraolimpijczykami, ale próbuję im dorównać i trenując, stosuję się do ich wskazówek. Podpowiadając mi, motywują mnie, abym się rozwijał. Mam kilkanaście medali – brązowy w wyciskaniu sztangi leżąc w kategorii open oraz złoty medal w kategorii 45–55 kg.

| Kiedy zaczął Pan przygodę ze sportem?

Moje pierwsze kroki w sporcie zaczęły się w wieku 16 lat w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Niepełnosprawnych Ruchowo w Busku-Zdroju. Skończyłem tę szkołę, gdyż niestety nie udało mi się dostać do technikum rolniczego. Powiedzieli mi tam, że nie jest przystosowane dla osób niepełnosprawnych i nie mogą mnie przyjąć.

W Busku-Zdroju poznałem mojego nauczyciela wu-efu i późniejszego trenera Jerzego Płonkę, który zobaczył we mnie pęd do sportu i warunki fizyczne. Zabrał na trening lekkoatletyczny i pokierował mną. Dzięki niemu poznałem wielu kolegów, którzy byli w moim macierzystym Klubie Start Kielce. Pojechałem na pierwsze zawody. Okazały się dużym sukcesem. Zdobyłem złote medale w rzucie oszczepem, rzucie dyskiem i pchnięciu kulą. Potem zacząłem startować w biegach. W wieku 19 lat zostałem przeniesiony do seniorów, wtedy poznałem wielu paraolimpijczyków – nie tylko z Polski – znakomitych sportowców.

Działając w AZS, startując z osobami niepełnosprawnymi w określonych kategoriach chorobowych, ja F53, czyli porażenie dolnych kończyn. Ale startuję także z osobami pełnosprawnymi w sekcji lekkoatletycznej AZS – w biegach sprinterskich i pchnięciu kulą – chociaż czasami trudno jest mi dogonić moich pełnosprawnych kolegów. Od urodzenia choruję na przepuklinę oponowo-rdzeniową w odcinku lędźwiowym.

| Oni biegają, a Pan na wózku?

Tak, czasem jest to trudne, ale to mnie motywuje do walki. I choć nie zawsze wygrywam, to i tak udział w zawodach daje mi siłę i motywację do dalszej pracy. I to jest niesamowite. Robię to dzięki wsparciu kolegów, koleżanek, przyjaciół, rodziny, którzy mi pomagają. Pomagają mi zbierać siły do jeszcze bardziej wytężonej pracy.

| Kto Pana wspiera?

Głównie moi rodzice. Tata bardziej skupia się na nauce i pasji do techniki rolniczej, a mama na sporcie. Wspiera mnie również mój przyjaciel Sebastian Łapaj, pierwszy trener Jerzy Płonka i drugi Bogusław Szczepański. Wielkie wsparcie oraz motywację mam od wszystkich moich przyjaciół, kolegów i koleżanek (z uczelni i poza nią), których imiona mógłbym wymieniać godzinami, a również oni odgrywają w moim życiu bardzo ważną rolę.

| Trenuje Pan w Lublinie i w Kielcach?

Czasami trenuję w Busku-Zdroju, ale głównie kiedy jestem w domu, a mieszkam na wsi. Staram się korzystać z darów nierówności terenu w rodzinnej miejscowości. Pomagam też rodzicom w gospodarstwie, co również traktuję jak trening, np. przeładowuję z tatą przyczepę i pomagam przy zbiorze truskawek.

| Jak wygląda Pana dzień?

Wstaję rano i od razu wykonuję taki dosyć podstawowy poranny trening w pokoju. Potem zmierzam na zajęcia. Po nich idę na siłownię, gdzie trenuję ok. 2 godzin. I po powrocie z siłowni zajmuję się nauką. Tak praktycznie wygląda mój każdy dzień. Czwartki są najintensywniejsze, ponieważ mam zajęcia do 20. Czasami trening przekładam na inny dzień, kiedy czuję, że moje mięśnie potrzebują regeneracji i odpoczynku.

W domu również mam sprzęt do treningu. Średnio ćwiczę od 3 do 5 godzin dziennie. W Lublinie chodzę na siłownię 3–4 razy w tygodniu, plus treningi w sekcji lekkoatletycznej. To daje w sumie 5 treningów tygodniowo.

| Jak Pan sobie radzi z przemieszczaniem się z akademika na zajęcia?

W akademiku mieszkam na parterze i mam cztery schody do pokonania. Czasami pomogą mi koledzy lub portier, a czasami radzę sobie sam. Najtrudniej jest, kiedy przyjeżdżam z domu, bo muszę jeszcze wrzucić torbę. Ogólnie nie jest to problemem, to także forma treningu i rehabilitacji.

Zajęcia mam głównie przy ul. Głębokiej. Z kolegami ustalamy godzinę wyjścia i grupą zmierzamy na zajęcia. Oni pomagają mi we wszelkich trudnościach na uczelni. Na pierwszym roku mieliśmy zajęcia w rektoracie i pomagali mi dostać się do sal. W Agro zdarzało się, że stara winda nie działała i koledzy wnosili mnie na drugie piętro. Jestem im wdzięczny za zaangażowanie i za to, ile poświęcenia wkładają, by mi pomóc. Mniejsze bariery staram się pokonywać sam. Na Głębokiej budynek jest w pełni przystosowany dla osób niepełnosprawnych, a jeśli trafiają się schodki, np. na hali, gdzie stoją maszyny rolnicze, to koledzy są obok i mnie wnoszą.

| Pierwszy medal na mistrzostwach zmienił coś w Pana życiu?

Tak, to było takie niesamowite. To były mistrzostwa Polski juniorów. Dopiero zająłem się sportem i strzeliłem lekkoatletycznego hattricka. Aż łąza mi wtedy poleciała, to były

ogromne emocje. Zdobyłem trzy złote medale za pierwszym razem. I to była dla mnie duża motywacja, żeby dalej w to brnąć i chłonać jak narkotyk, i w tym się rozwijać. I że to naprawdę ma sens. Otrzymałem wtedy dużo pochwał ze strony starszych kolegów i paraolimpijczyków, co dodało mi dodatkowych sił. W sporcie i na studiach bywają trudne chwile, jednak ja podchodzę do tego tak, że jeśli jest jakaś przeszkoda, to muszę ją pokonać. Jeśli ja tego nie zrobię, znajdą się inni. I wtedy zostanę w tyle. A nie chcę zostać w tyle i dlatego pomimo wszystko walczę. Pokonuję wszelkie bariery w życiu, na uczelni, w sporcie.

I Kiedy są trudne chwile?

Na zawodach, przed startami, kiedy widzę, że inni są świetnie przygotowani. Wzbudza to we mnie niepewność, czy tym razem sobie poradzę, pojawia się niepokój. Ale gdy przychodzi chwila startu, biorę głęboki wdech, mówię sobie, że pracowałem na to cały rok i muszę zrobić to, co do mnie należy. Podobnie jest z nauką. Koledzy są ode mnie lepsi w praktyce i teorii, szczególnie ci po technikach rolniczych, jako pełnosprawni mają również większą praktykę w gospodarstwie. Ja, chociaż dużo nauczyłem się w gospodarstwie rodziców, nie jestem w stanie zrobić wszystkiego. I dlatego miewam chwile zwątpienia, ale muszę dogonić kolegów. Prenumeruję czasopisma z dziedziny techniki rolniczej, czytam, podkreślam to, co jest dla mnie niezrozumiałe. Wyszukuję informacje i odpowiedzi w literaturze czy Internecie.

W pokonaniu moich wątpliwości bardzo pomógł mi pan prof. Edmund Lorencowicz. Również dzięki niemu udaje mi się sukcesywnie, krok po kroku, doganiać kolegów, którzy mają większą niż ja wiedzę. Pewnych rzeczy nie jestem w stanie teraz zrobić, teraz nie pojadę traktorem czy kombajnem, bo skrzynie są manualne, a ja potrzebuję automatycznej, ale przecież technika się rozwija. Aby pogłębić swoją wiedzę, każdego roku jeżdżę na Targi Techniki Rolniczej AGRO TECH w Kielcach i każdy kolejny wyjazd daje mi możliwość rozwijania mojej pasji i utwierdza mnie w przekonaniu, że tą drogą chcę iść.

I Co pomaga zwyciężyć w życiu?

Wewnętrzna siła, ale również ciężka praca. Bardzo często oglądam treningi Mariusza Pudzianowskiego i Borysa Mańkowskiego, którzy są zawodnikami MMA, bo moją kolejną pasją poza lekkoatletyką i techniką rolniczą są mieszane sztuki walki. Oni udowadniają, że motywacja, ciężka praca i samozaparcie dają pozytywne efekty. I ja staram się też tak do tego podchodzić.

Dowiedziałem się, że jest boks na wózkach. Jeszcze nie do końca wiem, na czym to polega, jednak wydaje mi się bardzo interesujące i zacząłem zgłębiać ten temat.

I Uprawianie sportu pomaga w codzienności?

Bardzo mi pomaga, bo nabywając tężyzny fizycznej, łatwiej jest mi pokonać wszelkie bariery, na wózku czy poza wózkiem. Bywały takie sytuacje, kiedy musiałem dostać się na piętro, a winda nie działała i nie miał mi kto pomóc. Trzeba było samemu wózek wciągnąć. I jest to zasługa sportu. Także w życiu na wsi sport pomaga, bo maszyny są duże, ale mi udaje się na nie wejść. Dzięki temu, że trenuję, nie sprawia mi to żadnej trudności.

Działam w Fundacji Aktywnej Rehabilitacji. Niedługo jadę na obóz jako instruktor techniki jazdy na wózkach. Co prawda moi koledzy z obozów nie do końca pochwalają mój styl jeżdżenia. Bywa, że pokonuję jakąś barierę i wywracam się z wózkiem, czasami z niego spadnę, chociaż ćwiczę też balans, tzn. utrzymanie się w pozycji na jednym kółku, co właśnie pomaga przy krawężnikach. A mimo to czasami się wywalam. Tłumaczę młodemu, żeby się nie przejmował. Po prostu wstajesz, podnosisz się i jedziesz dalej. Inni zazwyczaj uczą, żeby polegać na asekuracji. Jednak nie zawsze w życiu mamy asekurację. Z zachowaniem zasad bezpieczeństwa trzeba nauczyć się właściwie reagować i nie bać się pokonywać danej trudności. Bo jak się nie wywrócisz, to się nie podniesiesz. Ale jak się wywrócisz, masz szansę się podnieść i spróbować jeszcze raz, i tak do skutku. I w końcu się nauczysz. I będzie ci łatwiej w życiu.

I Ma Pan swoją technikę jazdy?

Konkretną technikę nie mam, ale jeżdżąc, lecę na free style'u i dlatego mam blizny na ciele. Opracowuję sobie sposób jazdy, wygląda to różnie, nie jest to jazda techniczna, ale nie jestem baletnicą i nie muszę niczego robić z pełną finezją. Mam po prostu pokonać przeszkodę. Jak jadę z górki na ul. Radziszewskiego czy ul. Akademicką, to hamuję hamulcami. Choć technicznie powinno się łąpać ciągi (tzn. rurki przyłączone do kół) rękoma, ale uważam, że nie jest to bezpieczne i niszczą się ręce, a niektóre części w wózku, jak się wytrą, można wymienić. A opony i hamulce i tak ulegają eksploatacji.

I Jakie ma Pan plany na najbliższy czas?

Startuję w Akademickich Mistrzostwach Województwa Lubelskiego, a także w Mistrzostwach Polski Seniorów w Lekkoatletyce, które wypadają tuż przed sesją, więc mam dość intensywny okres. Chciałbym pomyślnie zdać egzaminy i w okresie lipiec-sierpień wyjechać na obóz Fundacji Aktywnej Rehabilitacji jako instruktor.

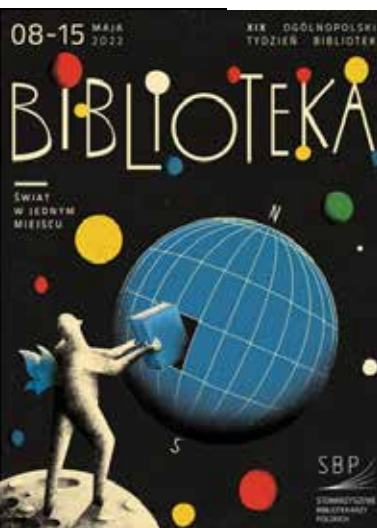
I Życzę samych zwycięstw.

Rozmawiała Monika Jaskowiak

Fot. Archiwum prywatne Łukasza Woźniaka

Fot. Łukasz Woźniak

Oficjalny plakat przygotowany na Tydzień Bibliotek 2022 autorstwa Agaty Mateckiej

W Informatorium

Nie tylko miód

Tydzień Bibliotek w pszczelarskim ujęciu

Tradycyjnie, jak co roku, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich zorganizowało w dniach 8–15 maja Tydzień Bibliotek. Jest to ogólnopolski program promujący czytanie, czytelnictwo i biblioteki. W tym roku była to już XIX edycja. Przebiegała pod hasłem: „Biblioteka – świat w jednym miejscu”. Hasło to odnosi się do biblioteki pojmowanej jako mikro- i makrokosmos umiejscowiony w jednym miejscu, w którym czytelnik może nie tylko przebywać w teraźniejszości, ale też przenosić się do przeszłości lub bliżej nieokreślonej przyszłości. Może analizować problemy teoretyczne, a w szczególnych przypadkach także praktyczne. Wskazaną ideę odzwierciedla plakat autorstwa Agaty Małeckiej promujący święto czytania i czytelnictwa. W dowcipny i ciekawy graficznie sposób przedstawia temat zawarty w hasle programu.

Stałą praktyką towarzyszącą temu wydarzeniu jest organizowanie przez pracowników bibliotek wszystkich typów różnorodnych imprez promujących z jednej strony czytanie i czytelnictwo, z drugiej bibliotekę jako instytucję otwartą i przyjazną dla każdego.

W akcję tę aktywnie włączyli się pracownicy Oddziału Informacji Naukowej BG UP w Lublinie, którzy przy współpracy z innymi osobami przygotowali ciekawe projekty. Dla uczniów Technikum Pszczelarskiego z Pszczelnej Woli oraz wszystkich zainteresowanych miłośników zapylaczy został wygłoszony wykład pt. „Funkcjonalna morfologia i anatomia pszczół”. Prelegentem był prof. dr hab. Grzegorz Borsuk, wybitny specjalista z zakresu pszczelnictwa, pracownik naukowy UP w Lublinie. Po wykładzie młodzież wraz z opiekunami: mgr Izabelą Kępą, mgr. Mariuszem Pakułą, mgr. Tomaszem Kędziorą, zwiedziła bibliotekę oraz zorganizowane specjalnie z okazji Tygodnia Bibliotek wystawy. Cele i zadania poszczególnych oddziałów prezentowali: mgr Ewa Stępień, dr Małgorzata Gorczyńska oraz wicedyrektor biblioteki mgr Bartłomiej Boćkowski. Na zakończenie nasi goście degustowali różne rodzaje miodów.

Kolejnym wydarzeniem były warsztaty wykonywania świec z wosku pszczelego. Projekt został opracowany i zrealizowany przez dr Małgorzatę Gorczyńską przy wsparciu mgr Justyny Wojdyły z OIN BG UP oraz przy współudziale mgr. Piotra Dziechciarza – doktoranta z Zakładu Pszczelnictwa, i lic. Pawła Wacha oraz prof. Grzegorza Borsuka z Zakładu Pszczelnictwa UP w Lublinie. Warsztaty odbyły się 12 maja br. Uczestniczyli

w nich uczniowie z klasy V Szkoły Podstawowej nr 52 im. M. Konopnickiej w Lublinie wraz z wychowawczynią mgr Ewą Kielb. Uczniowie mieli możliwość nie tylko samodzielnego wykonania świec z wosku pszczelego i zabrania ich ze sobą, lecz także posłuchania wielu ciekawych informacji o pszczołach i wosku pszczelim. Dodatkową atrakcją była możliwość obserwowania pracy pszczół w stojącym na tarasie BG UP w Lublinie ulu. Ponadto w Informatorium przygotowano wystawę, na której zostały wyeksponowane: świece wykonane z wosku pszczelego, formy silikonowe do wyrobu świec woskowych, kombinezon pszczelarski, dłuto i szczoteczka, podkurzacz, wosk pszczeli, węża i kapelusz pszczelarski. Uczniowie przyznali, że po raz pierwszy mają okazję zobaczyć z bliska te przedmioty. Wszystkie eksponaty zostały wypożyczone z Zakładu Pszczelnictwa Instytutu Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej UP.

W czasie, gdy jedna grupa robiła świece, druga została zaproszona do zwiedzenia bardzo nowoczesnej biblioteki akademickiej. Po poszczególnych oddziałach BG UP oprowadzały: mgr inż. Katarzyna Stafińska (Wypożyczalnia i Magazyny), mgr Ewa Stępień (Czytelnia) i dr Małgorzata Gorczyńska (Informatorium). W trakcie oprowadzania przybliżono uczniom cele i zadania biblioteki naukowej, pokazano działanie nowoczesnych urządzeń: ułatwiających zwrot i wypożyczanie książek, skanowanie dokumentów lub przeznaczonych do pracy dla osób z dysfunkcjami.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że pszczoły zalicza się do zwierząt gospodarskich i można od nich uzyskać takie produkty, jak: miód, wosk, propolis, obnóża pyłkowe, pierzga, mleczko pszczele, jad pszczeli oraz pożywki z czerwiu.

Wosk wytwarzany jest przez tzw. pszczoły woszczarki, u których pomiędzy 12. a 18. dniem życia są najbardziej rozwinięte gruczoły woskowe, więc owady te mogą wypać wosk pszczeli.

Wosk jest wytwarzany przez pszczoły z pokarmu węglowodanowego, a na 1 kg wosku potrzeba 3,5–8 kg miodu. Muszą być spełnione odpowiednie warunki do wypacania wosku, aby pszczoły mogły budować plastry: obecność matki, wolne przestrzenie do budowy plastrów, stały dopływ pokarmu węglowodanowego, zachowana temperatura w gnieździe pszczelim w granicach 32–35°C, obecność pszczół woszczarek.

W temperaturze pokojowej wosk jest ciałem stałym o strukturze krystalicznej, jego temperatura

topnienia zawiera się w granicach 62–65°C, barwa jest od jasnożółtej, a nawet białej do ciemnobrązowej. Zapach wosku nadają estry kwasów: masłowego, octowego i walerianowego, a żółtą barwę – chryzyna.

Surowcem do pozyskiwania wosku jest susz, czyli woszczyna z plastrów, które nie są przydatne w gospodarce pasiecznej, zasklepy z plastrów z miodem i kawałki plastrów z dzikiej zabudowy bądź z ramek pracy.

Pszczelarze wykorzystują wosk do produkcji węzy pszczelej. Jest to cieniutki gładki plaster wosku, na którym odcisnięte są zaczątki komórek pszczelich, a pszczoły odbudowują komórki plastra pszczelego. Przez człowieka wykorzystywany jest do produkcji galanterii woskowej, czyli świec lub figurek woskowych. Starsi pszczelarze mówią, że „pszczoły umierają”, bo ich ciężka praca w postaci świec woskowych pali się na ołtarzach kościołów.

Ponadto wosk wykorzystuje się jako impregnaty do drewna, skór, do produkcji wysokogatunkowych farb, w przemyśle farmaceutycznym, jako wypełniacz i nośnik wielu maści, w przemyśle kosmetycznym, jako dodatek do pomadek, kremów, tuszy do rzęs. W przemyśle – do izolacji kabli podwodnych, past polerskich i szlifierskich, a w elektrotechnice jako smary specjalistyczne.

Podsumowując przygotowane projekty, należy podkreślić ich przydatność i ciekawą formę promocji czytelnictwa i biblioteki. Miłym akcentem była także możliwość spróbowania prawdziwego miodu wielokwiatowego z pyłkiem i propolisem. Natomiast radość i uśmiech wszystkich uczestników warsztatów były największą nagrodą dla organizatorów.

Grzegorz Borsuk,
Małgorzata Górczyńska
Fot. Justyna Wójdyła

Warsztaty robienia świec

Gra o karierę

W dniach 16–20 maja 2022 r. w ramach ogólnopolskiego projektu pod patronatem Komisji ds. Akademickich Biur Karier przy KRASP oraz przewodniczącego KRASP Biuro Karier będące częścią Działu Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego zorganizowało wydarzenie „Gra o karierę”.

Studenci mieli możliwość wzięcia udziału w konferencji, szkoleniach i warsztatach oraz w konsultacjach z doradcami zawodowymi. W trakcie wydarzenia zorganizowano panel z przedstawicielami pracodawców (Stock-Polska, Camp Leaders Poland). Studenci uzyskali informacje na temat zasad rekrutacji, możliwości rozwoju, specyfiki pracy, procesu rekrutacji w danym zakładzie. Natomiast o możliwościach rozwoju osobistego oraz ścieżkach kariery poinformowała studentów dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Lublinie Grażyna Gwiazdza.

Kolejnym punktem wydarzenia były warsztaty z zakresu umiejętności miękkich, zwiększenia kreatywności i budowania marki osobistej. Doradcy zawodowi Biura Karier przeprowadzili warsztaty: „Włącz się do gry” – informacje o ofertach pracy, praktyk, wolontariatu i przekazanie idei kształcenia ustawicznego. Prowadzącą warsztaty była mgr inż. Dorota Piekutowska. Ofertę studiów podyplomowych w uczelni przekazała studentom dr Renata Reszka-Dyrka – kierownik Działu Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego. „Poznaj siebie – zaplanuj swoją karierę” – indywidualne doradztwo zawodowe połączone z profilowym badaniem kompetencji prowadzone było przez doradczynię zawodową mgr Magdaleną Bohuniuk.

Panel z Pracodawcami oraz warsztaty cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem ze strony studentów Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Dział Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego

* „Panele z Pracodawcami” są realizowane w ramach projektu: Zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie (nr POWR.03.05.00-00-Z232/17), realizowanego przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Panel z pracodawcami. Fot. Alicja Jaroszewska

Mistrzostwa w skokach

W dniach 14–15 maja 2022 r. w Ośrodku Jeździeckim Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie odbyły się XVII Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w Skokach oraz Zawody Regionalne i Towarzyskie w Skokach przez Przeszkody.

W zawodach wzięło udział łącznie 100 koni, przez 2 dni rozegrano 20 konkursów o wysokości przeszkód 50–125 cm. Komisja sędziowska oceniała zawodników w konkursach z trafieniem w normę czasu, dwufazowych, dwunawrotowych, zwykłych i z oceną stylu jeźdźcy. Piękne wiosenne warunki pogodowe sprawiły, że konie i jeźdźcy prezentowali się wspaniale na profesjonalnie przygotowanym placu konkursowym.

Najważniejszym punktem wydarzenia były XVII Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w Skokach, w których skład weszły dwa konkursy półfinałowe rozegrane w sobotę oraz dwunawrotowy niedzielny finał.

Mistrzostwa miały uroczystą oprawę, zwycięzcy zostali udekorowani medalami, otrzymali pamiątkowe puchary oraz liczne nagrody. Na podium XVII Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego stanęły:

- I miejsce – Ewelina Rocka (Uniwersytet Medyczny w Lublinie) startująca na wałachu Lancelot,
- II miejsce – Karolina Franas (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) startująca na ogierze Bloody Rider,
- III miejsce – Natalia Gajko (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) startująca na wałachu Harcepan.

Zawody rozegrano pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Lubelskiego Jarosława Stawiarskiego oraz JM Rektora UP w Lublinie prof. dr. hab. Krzysztofa Kowalczyka. Głównym organizatorem i gospodarzem wydarzenia była Katedra Hodowli i Użytkowania Koni.

Wydarzenie zostało przygotowane i przeprowadzone profesjonalnie, przy zaangażowaniu studentów kierunku hipologia i jeździectwo, pracowników Katedry Hodowli i Użytkowania Koni oraz Ośrodka Jeździeckiego UP w Lublinie. Zawody spotkały się z bardzo dobrym odbiorem wśród zawodników, czego potwierdzeniem były wyrazy uznania i podziękowania za udane zawody.

Patronat medialny nad wydarzeniem objęły TVP Lublin, Radio Lublin oraz gazeta „Dziennik Wschodni” i kwartalnik „Hodowca i Jeździec”.

Wśród patronów i sponsorów znalazł się Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Totalizator Sportowy, Polski Związek Hodowców Koni, Lubelski Związek Hodowców Koni, Soymax Żywnienie i Profilaktyka, Małopolska Hodowla Roślin, Sklep Jeździecki Cztery Podkowy, Sklep Jeździecki Azdar, Podkowa – Sprzęt i Suplementy, Skłodowski sp. z o.o., Firma Budowlana Texom, Stowarzyszenie Polska Ekologia, Ziemlewski Marek – Transport i Roboty Ziemne.

Wydarzenie zbieгло się z narodzinami dwóch źrebiąt – 15 maja 2022 r. przyszły na świat dwie kasztanowate klaczki rasy kuc szetlandzki: Sofia 20.22 FN (od matki Sita) i Sannah 20.22 FN (od matki Sonia).

Ewelina Tkaczyk,
Elżbieta Wnuk-Pawlak
Fot. Ewelina Tkaczyk

Uniwersytet Przyrodniczy na IV miejscu w klasyfikacji generalnej uczelni województwa lubelskiego

Miniony sezon 2021/2022 przyniósł wiele emocji, radości, a niekiedy i euforii z pierwszego miejsca. Ostatnimi zawodami sportowymi, w których uczestniczyli sportowcy AZS UP Lublin, były rozgrywki koszykówki 3 × 3. W oficjalnym podsumowaniu Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego, które odbyło się 14 czerwca 2022 r., otrzymaliśmy nagrodę za IV miejsce w klasyfikacji generalnej lubelskich uczelni.

Ten sezon był dla nas bardzo ważny. Długa przerwana w rozgrywaniu zawodów wojewódzkich i ogólnopolskich, spowodowana epidemią, nie powstrzymała walki naszych zawodników o medale. Do ważniejszych osiągnięć należą wyniki sekcji ergometru wioślarskiego, prowadzonego przez trenerkę Agnieszkę Błaszczak. W trakcie I rundy AMWL Dorota Moskowicz po raz kolejny nie dała szans innym zawodniczkom, zajmując I miejsce w wadze lekkiej. Medal do kolekcji dołożyła również Kamila Janicka, zajmując II miejsce w wadze open. Z kolei w drugiej rundzie całe podium w wadze lekkiej było nasze (I miejsce Dorota Moskowicz, II miejsce dr hab. Iwona Szot, III miejsce Agnieszka Kapusta). Takie osiągnięcia dały zawodniczkom możliwość wystartowania w Akademickich Mistrzostwach Polski w ergometrze wioślarskim w Warszawie. Popłynęły po swoje! W klasyfikacji uczelni społeczno-przyrodniczych również zajęły całe podium: I miejsce Dorota Moskowicz, II miejsce Agnieszka Kapusta, III miejsce dr hab. Iwona Szot. Dodatkowo znalazły się w TOP 10 w klasyfikacji drużynowej (IX miejsce), zajmując przy tym I miejsce w klasyfikacji drużynowej uczelni społeczno-przyrodniczych.

Kolejnym sukcesem jest obrona mistrzostwa w piłce nożnej w AMWL przez naszych piłkarzy. W eliminacjach wywalczyliśmy II miejsce w grupie po przegranej z drużyną ANS Lublin. W półfinale spotkaliśmy się z UMCS Lublin, który nie dawał za wygraną, co pokazał wynik 0 : 0 po sześćdziesięciu minutach. Wygraliśmy dopiero w rzutach karnych (4 : 3). W finale ponownie spotkaliśmy się z ANS Lublin. Rewanż był dla nas ważny, w końcu broniliśmy ubiegłorocznego tytułu. Udało się – zostaliśmy mistrzami województwa lubelskiego. Mecz zakończył się wynikiem 3 : 0, a zdobywcami bramek byli Bartłomiej Koneczny (1 bramka) oraz Mateusz

Osiągnięcia KU AZS UP Lublin w Akademickich Mistrzostwach Województwa Lubelskiego 2021/2022

Ergometr wioślarski kobiet I runda	I miejsce II miejsce	Dorota Moskowicz (waga lekka) Kamila Janicka (waga open)
Ergometr wioślarski kobiet II runda	I miejsce II miejsce III miejsce	Dorota Moskowicz (waga lekka) Iwona Szot (waga lekka) Agnieszka Kapusta
Ergometr wioślarski kobiet II runda – klasyfikacja drużynowa	I miejsce	Dorota Moskowicz, Iwona Szot, Agnieszka Kapusta, Gabriela Czarkowska, Olga Bociankiewicz
Ergometr wioślarski kobiet – klasyfikacja drużynowa	I miejsce	Dorota Moskowicz, Iwona Szot, Agnieszka Kapusta, Gabriela Czarkowska, Olga Bociankiewicz, Kamila Janicka, Julia Kisielińska
Judo kobiet	I miejsce II miejsce II miejsce III miejsce	Martyna Nolewajka (+78 kg) Katarzyna Wójtowicz (63 kg) Małgorzata Ukleja (57 kg) Zofia Wętycz (57 kg)
Judo kobiet – klasyfikacja drużynowa	II miejsce	Martyna Nolewajka, Katarzyna Wójtowicz, Małgorzata Ukleja, Zofia Wętycz
Judo mężczyzn	II miejsce III miejsce	Andrii Hutsol (90 kg) Mateusz Wawer (90 kg)
Koszykówka mężczyzn	III miejsce	Szymon Czerniak, Oktawian Czerniak, Michał Kuśmierz, Liubomyr Iskorostenskyi, Wojciech Ważny, Stanisław Mitrut, Jan Haponiuk, Błażej Sobieraj, Rafał Kościuczuk, Kamil Belniak, Michał Kucharczyk
Lekka atletyka kobiet	I miejsce I miejsce I miejsce II miejsce	Weronika Tabaczyńska (pchnięcie kulą) Aleksandra Osiak (rzut dyskiem) Weronika Tabaczyńska (rzut oszczepem) Aleksandra Osiak (pchnięcie kulą)

Murat (2 bramki). Dzięki wygranej piłkarze AZS UP Lublin wraz z trenerem Markiem Wawrem dostali się do półfinału AMP w piłce nożnej, który odbył się w Rzeszowie.

Równie imponujące sukcesy odniosła sekcja trójbój siłowego prowadzona przez trenera Grzegorza Nieczypora. W trakcie I rundy AMWL odbyły się zawody w dwuboju siłowym, który przyniósł nam 10 medali (5 złotych, 4 srebrne i 1 brązowy). Następną rundą była również satysfakcjonująca – w trójbój siłowym zdobyliśmy 12 medali (4 złote, 4 srebrne oraz 4 brązowe). Takie wyniki pozwoliły naszym zawodnikom na walkę w Akademickich Mistrzostwach Polski w trójbój siłowym w Katowicach, skąd przywieźli kolejne medale: srebrny medal dla Mateusza Szajewskiego w typie USP w wadze 83 kg, brązowy medal dla Mariusza Jaroszka w typie USP w wadze 74 kg, złoty medal w klasyfikacji drużynowej kobiet w typie USP oraz srebrny medal w klasyfikacji drużynowej mężczyzn w typie USP.

Akademickie Mistrzostwa Polski w lekkiej atletyce,
na zdjęciu Aleksandra Osiak

Lekka atletyka kobiet – klasyfikacja drużynowa	III miejsce	Weronika Tabaczyńska, Aleksandra Osiak, Agata Kotwica, Agnieszka Karcz, Natalia Kobiątka, Julia Kwasek, Zuzanna Parada, Gabriela Rakowska, Paulina Nowacka, Natalia Błażejewska, Agata Momot
Lekka atletyka mężczyzn – klasyfikacja drużynowa	II miejsce III miejsce III miejsce	Tomasz Chetstowski (rzut oszczepem) Karol Gajur (skok w dal) Michał Ławruszko (rzut oszczepem)
Piłka nożna kobiet	III miejsce	Olga Bociankiewicz, Magdalena Skowronek, Róża Dragan, Weronika Malara, Aleksandra Kacperska, Daria Ostrowska, Angelika Stępień, Marlena Idzik, Natalia Stachura, Kinga Moskał, Aleksandra Janiszewska
Piłka nożna mężczyzn	I miejsce	Aleks Aftyka, Jakub Bojanowski, Jakub Bryczek, Dawid Byra, Maciej Drozd, Maciej Góralski, Mateusz Jaroszek, Bartłomiej Koneczny, Jakub Krajewski, Dawid Krawiec, Kamil Leśniak, Mateusz Murat, Łukasz Najda, Krzysztof Niedźwiedź, Jakub Rak, Daniel Romańczuk, Hubert Sałamacha, Bartłomiej Sienkiewicz, Bartosz Skóra, Mateusz Sowisz, Maciej Sumara, Miłosz Szczepański, Marcin Łuczak, Maciej Żerucha
Piłka ręczna mężczyzn	III miejsce	Piotr Zięba, Marek Pietrus, Marcin Sykut, Maciej Serafin, Marcin Kacprzak, Sebastian Pałka, Michał Ożóg, Michał Chilimoniuk, Mikołaj Wójcik, Krzysztof Niedźwiedź, Dominik Wysokiński, Karol Masiewicz, Marcin Łuka, Mateusz Wojno, Jakub Stowiński
Pływanie kobiet I runda	II miejsce III miejsce	sztafeta 4 × 50 m stylem dowolnym – Alicja Kruk, Olga Pańkowska, Joanna Marks, Karolina Smużyńska Alicja Kruk (50 m stylem dowolnym)
Pływanie mężczyzn I runda	III miejsce	sztafeta 4 × 50 m stylem dowolnym – Mikołaj Wolak, Olek Pukhovyyh, Michał Kalata, Patryk Cegłowski
Pływanie kobiet II runda	II miejsce III miejsce III miejsce	Natalia Żukowska (50 m stylem motylkowym) sztafeta 4 × 50 m stylem zmiennym – Barbara Sosnowska, Anna Targos, Karolina Smużyńska, Joanna Turczyńska sztafeta 4 × 50 m stylem dowolnym – Alicja Kruk, Joanna Marks, Olga Pańkowska, Natalia Żukowska
Pływanie kobiet II runda – klasyfikacja drużynowa	III miejsce	Barbara Sosnowska, Anna Targos, Karolina Smużyńska, Joanna Turczyńska, Alicja Kruk, Joanna Marks, Olga Pańkowska, Natalia Żukowska
Snowboard kobiet	II miejsce	Magdalena Kimla
Snowboard kobiet – klasyfikacja drużynowa	II miejsce	Magdalena Kimla

Snowboard mężczyzn – klasyfikacja drużynowa	III miejsce	Kacper Benkowski
Strzelectwo sportowe kobiet I runda	III miejsce	Aleksandra Sicińska
Tenis stołowy kobiet – turniej indywidualny	III miejsce	Wiktoria Daško, Małgorzata Trochimiak, Natalia Grzywaczewska
Dwubój siłowy kobiet	I miejsce I miejsce I miejsce I miejsce II miejsce	Alicja Lipka (60 kg) Klaudia Wawrzycka (70 kg) Kinga Kuryto (+70 kg) Alicja Lipka (IPF) Kinga Kuryto (IPF)
Dwubój siłowy kobiet – klasyfikacja drużynowa	I miejsce	Alicja Lipka, Klaudia Wawrzycka, Kinga Kuryto, Martyna Sulima, Urszula Pacanowska, Urszula Kurzajewska
Dwubój siłowy mężczyzn	I miejsce II miejsce II miejsce II miejsce III miejsce	Piotr Szewczyk (85 kg) Mariusz Jaroszek (75 kg) Rafał Sarnecki (+95 kg) (IPF) (IPF)
Dwubój siłowy mężczyzn – klasyfikacja drużynowa	II miejsce	Piotr Szewczyk, Mariusz Jaroszek, Rafał Sarnecki, Konrad Stanibuła, Bielak Tomasz, Dziędzic Konrad, Mateusz Mazurek
Trójbój siłowy kobiet	II miejsce II miejsce II miejsce III miejsce III miejsce	Klaudia Wawrzycka (60 kg) Kinga Kuryto (+70 kg) Kinga Kuryto (IPF) Alicja Lipka (60 kg) Martyna Sulima (+70 kg)
Trójbój siłowy kobiet – klasyfikacja drużynowa	I miejsce	Klaudia Wawrzycka, Kinga Kuryto, Alicja Lipka, Martyna Sulima, Urszula Kurzajewska
Dwubój i trójbój siłowy kobiet – klasyfikacja drużynowa	I miejsce	Klaudia Wawrzycka, Kinga Kuryto, Alicja Lipka, Martyna Sulima, Urszula Kurzajewska, Urszula Pacanowska
Trójbój siłowy mężczyzn	I miejsce I miejsce I miejsce I miejsce II miejsce III miejsce III miejsce	Mariusz Jaroszek (75 kg) Mateusz Szajewski (85 kg) Rafał Sarnecki (95 kg) Mateusz Szajewski (IPF) Piotr Szewczyk (85 kg) Adrian Szymański (65 kg) Rafał Sarnecki (IPF)
Trójbój siłowy mężczyzn – klasyfikacja drużynowa	I miejsce	Mariusz Jaroszek, Mateusz Szajewski, Rafał Sarnecki, Piotr Szewczyk, Adrian Szymański, Tomasz Bielak, Konrad Dziędzic, Mateusz Mazurek
Dwubój i trójbój siłowy mężczyzn – klasyfikacja drużynowa	II miejsce	Piotr Szewczyk, Mariusz Jaroszek, Rafał Sarnecki, Konrad Stanibuła, Bielak Tomasz, Dziędzic Konrad, Mateusz Mazurek, Adrian Szymański
Żeglarstwo	I miejsce	Karol Zienkiewicz, Marlena Idzik, Olga Bociankiewicz

Akademickie Mistrzostwa Województwa Lubelskiego w ergometrze wioślarskim (II runda). Od lewej: Agnieszka Kapusta, Dorota Moskowitz, Iwona Szot

Akademickie Mistrzostwa Polski w lekkiej atletyce, na zdjęciu Weronika Tabaczyńska

Do ostatnich zwycięstw należą medale sekcji lekkoatletycznej prowadzonej przez Bożenę Bednarską. Zawodniczki KU AZS UP Lublin miały bardzo dobre starty w tym sezonie. Weronika Tabaczyńska zajęła I miejsce w pchnięciu kulą i w rzucie oszczepem, natomiast Aleksandra Osiak I miejsce w rzucie dyskiem i II miejsce w pchnięciu kulą. Do tej puli dopisuje się również Karol Gajur, który zajął III miejsce w skoku w dal, oraz Tomasz Chelstowski wraz z Michałem Ławruszko, zajmując kolejno II i III miejsce w rzucie oszczepem. Na Akademickich Mistrzostwach Polski w Poznaniu również pokazali klasę. Do najważniejszych osiągnięć należy III miejsce Aleksandry Osiak

w klasyfikacji generalnej w rzucie młotem. W klasyfikacji typów uczelni społeczno-przyrodniczych podium zajęła Weronika Tabaczyńska, zdobywając dwa złote medale w pchnięciu kulą oraz rzucie oszczepem, Aleksandra Osiak, zdobywając srebro w rzucie dyskiem, oraz Agnieszka Karcz, zdobywając brąz w biegu na 100 m.

Podsumowując, ten sezon był dla nas świetnym powrotem po długiej przerwie. Jednak nie zatrzymujemy się. Ciągłe pracujemy nad naszymi wynikami i chcemy spopularyzować sport na naszej uczelni. Zachęcamy do aktywnego spędzania czasu.

Olga Bociankiewicz, prezes KU AZS UP Lublin

Fot. Archiwum KU AZS UP Lublin

Akademickie Mistrzostwa Polski w piłce nożnej mężczyzn, na zdjęciu zawodnik AZS UP Lublin Mariusz Jaroszek (różowo-czarny strój)

Akademickie Mistrzostwa Polski w trójsiłowym w składzie: w pierwszym rzędzie – Mateusz Szajewski, Rafał Sarnecki, Mariusz Jaroszek; w drugim rzędzie: Konrad Stanibuła, Alicja Lipka, Klaudia Wawrzycka, Kinga Kuryto, Martyna Sulima, trener Grzegorz Nieczypor; w trzecim rzędzie: Mateusz Mazurek, Tomasz Bielak, Adrian Szymański, Piotr Szewczyk, Konrad Dziedzic

ARTAMOWSKA

ARTarnowska@gmail.com

Mistrzostwa w skokach
czytaj tekst na str. 40

Dobre perspektywy na przyszłość w Lublinie

- **ponad 50 kierunków studiów, wśród nich unikatowe i specjalistyczne na Wydziałach:**
 - ♦ **Agrobiżynierii**
 - ♦ **Medycyny Weterynaryjnej**
 - ♦ **Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki**
 - ♦ **Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu**
 - ♦ **Inżynierii Produkcji**
 - ♦ **Nauk o Żywności i Biotechnologii**
 - ♦ **Biologii Środowiskowej**
- **nacisk na sprawdzanie wiedzy w praktyce**
- ~ **przyjazna atmosfera studiowania**
- ▲ **nowoczesna i dobrze wyposażona baza dydaktyczna**

**Brzmi interesująco?
Dowiedz się więcej!**

✉ biuro.rekrutacji@up.lublin.pl
up.lublin.pl